

בעזרת השם יתברך

- ירחון דהתאחדות הקהלות -

כולל תשובות, מכתבים ובירורים בענין כשרות המאכלים

ב"ה חודש אדר-ניסן ה'תשנ"ח - שנה ח' קונטרס מ' (כרך ח)

השחיטה בארצות הברית

בו יבואר קצת ממצב מרגיית הכשרות עליות ומורדות בהיסטורי'

ארוכה בת מאות שנים בארצות הברית

בפיקוח הרב הגאון רבי שלום יהודה גראס

אבדק"ק האלמין יצ"ו

יוצא לאור על ידי וועד הכשרות

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות באמצעים של בירור,

חקירה ודרישה, התייעצות, הודעה והצעה

מפתח
לספר השחיטה בארצות הברית

- 5..... **מבוא**
- מצב הכשרות בתקופת הרב הכולל הג"ר יעקב **פרק א'**
יוסף זצ"ל.....11
- 12..... רבי יוסף רוזנבלאט מוסר נפשו על הכשרות
- הגה"צ רבי שרגא פייוויל מענדעלאביץ זצ"ל
12..... צועק שהרבנים בראש האשמה
- 15..... הרבנים משתחויים לעגל הזהב
- 16..... רבנים צבועים
- 21..... כתבה על הגה"צ בעל רידב"ז על ירושלמי **פרק ב'**
- 22..... המצב בארצות הברית שנת תרנ"א **פרק ג'**
- הרידב"ז סובל הרבה עד כדי סכנות נפשות כדי
22..... לתקן הכשרות
- כל הצלחתו של הרידב"ז הי' עבור שעשה הכל
23..... בחנם
- אנשים רעים מחרחרי ריב צבועים מראים
23..... עצמם כקנאים מנסים להרוס הכשרות
- רוב היקבים והמאפיות אינם מוחזקים
24..... בכשרות
- 25..... הרידב"ז סוגר המאפיות בשבת

- רב המכשיר בעד 12 אלפים לשנה אז (שהוא היום כמו 7 מיליאן), נתן הכשר על נו"ט חלב ודם.....25
- עשרות בשנים מאכילים חלב דאורייתא.....25
- פרק ג' הרה"ג ר' מאיר שו"ב מגלה סודות השחיטה וכשרות.....27
- פרק ה' כתבה "עד מתי", מעתון "דאס אידישע ליכט".....32
- פרק ו' מצב הכשרות בשנת ת"ש ולהלן.....37
- פרק ז' 46
- פרק ח' 58
- על זקני אוכלים אנשים בשר כזה.....58
- מודעה מקהילת צעהלם שיצא נגד "מיל מארט קא".....60
- פרק ט' כתבה על שחיטת העופות ששוחטים 1200 לשעה.....61
- פרק י' הזהרו מן הצבועים. עובדה נוראה מאחד בעל צדקה שהאכיל בשר חמורים לאחינו בני ישראל בעיר נוא יארק.....62
- פרק יא מכתב ל"ועד הכשרות".....65
- פרק יב הרב מלאנדסבערג זצ"ל יוצא בריש גלי נגד שחיטת הבשר.....67
- פרק יג כ"ק אדמו"ר מקאסינ מגלה סודות בשחיטה.....69

סיפור נורא ואיום איך שהגבאים רימו את כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א [זצ"ל], שכאילו הרב באבאד עושה ביזנעס מלעבער קנישעס.....70	פרק יד
קול קורא מאגודת הרבנים דארה"ב וקנדה.....72	פרק טו
מעשה נורא בשוחט שעומד בראש המערכה נגד כשרות השחיטה בשנת תרצ"ה.....73	פרק טז
מאמר היסטוריה של הכשרות מהרב ר' משה יהודה גלייכער נדפס ב"דאס אידישע ווארט שנת תשט"ו.....75	פרק יז
84.....	פרק יח
האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל מוחה נגד אנשי אמעריקע שהופכים כל דבר לביזנעס, וצועק שכל הענין של הכשרות ונתינת ההשגחה, הפך להיות ביזנעס (מסחר) וממילא אוטומטית התבטל אימון הרב המכשיר.....85	פרק יט
קול קוראים ומודעות על מצב הכשרות שהופיע בעיתונות.....88	פרק כ
89..... הזדעזעי עיר מאנרוי	
91..... וויכטיגע מודעה	
96..... פלייש געלט קאמפיין	
98..... מודעה רבה-בשורה טובה לכלי קודש	
100..... מחאה גדולה ונמרצה	
106..... קול קורא - דא גזירה דאורייתא	

הרב רבי אליעזר סילווער זצ"ל מעורר נגד
שחיטה תלויי - נדפס בירחון המאור חודש טבת

שנת תשי"ט 107

על השחיטה התלויי 107

השגחות והכשרים 111

פרק כא

מבוא

קיבוץ הגליות בארצות הברית מאז ימיה הראשונים הביאה יחד עמה שורה ארוכה של בעיות בכל תחומי היהדות, היו שנים שבהם לא ניתן היה להכיר כי יהודים חיים בארצות הברית, רבבות מבני ישראל נאלצו לעבוד בשבתות, וממילא כל יתר תחומי החיים היהודים היו רופפים.

אך ככל שהתקבצו ובאו יותר יהודים מאירופא וממדינות אחרות, במיוחד בחמישים שנים האחרונות חלה מהפכה גדולה כמעט בכל תחום, והמצב נשתנה מן הקצה אל הקצה.

אך תחום אחד נשאר פרוץ, וזאת למרות שהגיעו המוני יהודים חרדים לארצות הברית, לא הצליחו להתגבר על אותן נקודות עדינות.

וזהו תחום הכשרות:

אין זה סוד שהכסף מטהר...אימרה זו אמורה לאו דוקא אצל יהודים אמריקאים שגרו בארצות הברית לפני מאה שנה, אלא גם על דורנו כאשר ישנם בתוכנו אנשים שיצרם חזק ואין בהם הכח לגבור על אותה חולשה.

תחום זה הינו עדין ומיוחד, הכשלון הקטן ביותר, הוא כשלון של הכלל, אם חלילה "מכשירים" את הטרף פירושו הכשלת ההמונים בנבילות וטריפות, ולכן הנושא מחייב טיפול חזק ובלתי מתפשר.

בכל הדורות היו שנכשלו והכשילו בתחום הכשרות, ודורנו זה לא הצליח להתגבר על אותן היצרים האפלים.

בוזה החיבור ימצא הקורא על אשר קרה במשך מאה השנים האחרונות בתחום זה, עובדות ומסמכים אותן אספנו מן הספרים ומן העיתונות שנדפסו במשך השנים.

אחת המטרות העיקריות בהצעת כל הני סיפורים כדי שיכירו וידעו דרי ארצה"ב בימינו הטעם למה החליטו גאוני וצדיקי זמנינו לצאת בחרב וכידון נגד אכילת בשר כלל, ובכרוזא קרי בחיל שכל החס על נפשו ונפשות ביתו ירחיק עצמו וזרעו אחריו מכל מין בשר בהמה, כי אש הוא עד אבדון תאכל. פוק חזי הני גדולי הדור שדרו פה בארצה"ב במאות השנים האחרונות, לא

מצאה ידיהם חיל להעמיד הכשרות על בסיסו, התמוטטו והכריזו כי בארצה"ב לא יכנס תיקון לעולם בענין כשרות בשר, ופוק חזי האיך דברי חז"ל אין חוזרות ריקם. קי"ל בשולחן ערוך דאכילת איסור מטמטם הלב ומוליד טבע רע וזאת אפילו בתינוקות שאין עושין ח"ו במתכוון כי אין יודעין הנעשה עמהם. ולא זו בלבד אלא אפילו אם מינקת שלהם אכלה מאכלות אסורות משפיע עליהם לרע, וע"כ תבין למה ירדו כל הדורות שלהם שאול תחתי, לא נשאר מזמן ההוא רק אחד מני אלפי אלפים והשאר נשתמדו ויצאו מתוך קהל ישראל¹. נשאו נשים נכריות ויתערבו בגוים ויעבדו עצביהם הכל מטעם זה.

וכי יהי לך חידוש אם אחר כל הנ"ל יחליטו גאוני² וצדיקי זמנינו שהרוצה להבטיח קיום לדורותיו ישליך בשר הבהמה ממנו

(1) בא וראה מה שכתבו בשו"ת דברי חיים (יור"ד ח"א סימן ז'): "שעל ידי השוחטים קלים יצאו בפרדס, ועוד.

וז"ל שו"ת דברי חיים (יור"ד ח"א סימן ז'): "שעל ידי השוחטים קלים יצאו מדינות שלימות מדת ישראל ואבד זכרם".

ושם בשו"ת דברי חיים (יורה דעה ח"א סימן ו') כתב וזה לשונו: "ועיני ראו כמה יראי השם לומדי תורה שהיו אצל צדיקים, ולאחר שנתחנכו באומנות הלזו נהפכו לאיש אחר אשר אם לא ראיתי בעיני לא האמנתי", עכ"ל.

ומרן החתם סופר זי"ע כתב בשו"ת חת"ס או"ח סימן ר"ה, כי המלך זקן וכסיל יושב על כסא של גי רגלים חזנים שוחטים וסופרים, עיין שם. (וכעין זה בספה"ק תולדות יעקב יוסף פרשת נשא, ד"ה והעולה).

ועיין בספר טיול בפרדס להגה"צ משאמלוי זצ"ל הי"ד, שכתב בחלק א' (מערכת שחיטה) כי כח הציונות נתהווה גם ע"י השוחטים הקלים ובשר טמא שנתפטמו שלומי אמוני ישראל, עיי"ש.

וזה לשונו של הגה"צ מוה"ר עקיבא יוסף שלעזינגער זצ"ל בעהמח"ס לב העברי כותב וז"ל שם: הגהצ"ק ר' נתן אדלער זל"ה רצה לפסול השו"ב דפ"ד, ולהכניע החותם של הסטרא אחרא השורה על השו"ב"ס הפסולים בסוד על חרבך תחי' וכו', ואלמלא השיג כל רצונו הי' בא משיח צדקינו, אך ה"ס"מ העמיד עליו רודפים קצבים, והוצרך לברוח מפפ"ד, ותלמידו החתם סופר רץ אחריו כמה פרסאות וכו' עכ"ל. (הובא בספר משכיל אל דל להגה"ק מוה"ר הלל מקאלאמי זי"ע, עיין שם באריכות).

(²) ונעתיק עוד כמה מכתבים וקו"ק ודרשות מהצדיקים והקדושים האמיתיים מדור העבר:

דעתו של הגה"צ מקאשוי שליט"א אודות מצב הכשרות אצל השחיטה וכו'
 בארה"ב, בחודש תמוז תשמ"ה לפ"ק, נדפס עתה בספרו החדש ברכות שמים על מסכת שבת פרק ב', בקונטרס קצה השמים פרק ה' (עמוד כ"ז), ועיין עוד לקמן עמוד ש"נ.

מכת זה של חורבן הקהלות בעו"ה וכמעט אין שום קהלה מסודרת על פי הנוסח שהי' באירופא, נמשך ג"כ ירידת הכשרות בדברים חמורים מאוד, והשחיטה, והאפי', והבישול, וכמעט כל המאכלים, הכל נמצא ביד יחידים, המה המושלים

והמשלמים, אשר אפילו אם היו יראים וחרדים, הלא אין שום נאמנות לבעלי העסקים, וקל וחומר שהרבה המה מהירודים, ורבה העזובה בקרב הארץ, וגברו בעלי זרוע, ואימתם מוטלת על הבריות, ובפרט שהכל נעשה בכמות רב בסיטונות ובמהירות, וסומכים בכל דבר על היתרים של הפסד מרובה ושעת הדחק וכו' והרבה אף בלי היתר, והחיוב היי שהרבנים אשר יש להם עכ"פ קצת דמיון לקהלות הישנות, שיסדרו שיהא להם יד בכל עניני חיי הנפש, ויעמדו על המשמר לדאוג עכ"פ עבור קהילתם, ועל ידי כן יתחזק כח הכשרות להכלל כולו, ובאמת היי מציאות לזה אם יתחזקו הרבנים על עמדם ולעשות בענין זה מה שביכלתם, ואין שום ספק שיצליחו בשליחותם, כי במצב של היום הירידה מיום אל יום וכל אחד עושה ככל הישר בעיניו, עכ"ל, עיין שם עוד.

הגאון הפוסק המפורסם אבד"ק דעברעצין זצ"ל, ויבלח"ט כ"ק מרן אדמו"ר מוויזניץ-מונסי שליט"א

דעת תורה פון דעברעצינער רב (שליט"א) וועגן דעם פראבלעם פון ניקור פולער טעקסט פון דעברעצינער רב'ס בריו

בעזה"י

אל מע"כ ידיד"י הררה"ג המפורסם... שליט"א

**בתשובה מאהבה על שאלתו מה דרשתי בשבת תשובה
העעל"ט בענין ניקור בברוקלין, כי זה אומר כה וזה אומר
כה כדרך העולם, ורצונו לדעת האמת.**

כה דרשתי ברבים, וכוונתי היי כאשר אכתוב כאן
בביאור יותר, שכל המנקר כניקור שהיי נהוג במדינתנו ארץ
הגר (אונגארן) ע"פ הוראת רבותינו הגאונים הקדושים זצ"ל
זכ"י, כדת וכדין עושה, וכל המהרהר אחר הוראותיהם
כמהרהר אחר השכינה וצריך בדיקה אחריו.

**אולם שמעתי מפי כ"ק אדמו"ר מוויזניץ שליט"א
שלדאבונינו ולצערינו הגדול מצאו בג' וד' חנויות שלא עשו**

והלאה לא יראה ולא ימצא בבית ישראל לא בתוך הבית ולא אצל שמחות ושאר הזדמנות. כלה גרש יגרש אותו ואז יראה זרע כשר³

הניקור כהוגן ולמכאוב לבינו נשאר רח"ל חלב גמור, או לאזנים שכך שומעין.

וע"כ כל אחד ואחד יחקור אחר חנותו ששם קנה בשר עד עתה, אם הניקור נעשה שם כהוגן, ואם איננו יכול לבקר או נודע לו שהמנקר בחנות ששם קונה אין לו קבלה רשות והורמנא בכתב מרב מובהק וממנקר מומחה שיודע לבקר כהוגן, לא יקנה מחנות זו בשר גסה ודקה עד שיתוקן הכל על צד היותר טוב, כי בלאו הכי בנפשו הוא.

וע"ז בעה"ח א' לס' נח תשמ"ג לפ"ק פה ברוקלין יצ"ו

משה שטערן

אב"ד דעברעצין

נ.ב. לפי מה ששמעתי ממגידי אמת, שלא רק בגי' ודי' חנויות מצאו חלב, אלא הרבה יותר ויותר, ומי הוא זה שלא תרגז בטנו. (הני"ל)

(3)

**הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד קאשוי שליט"א
רפאל בלום**

ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א בעדפארד היללס, ניו יארק
יע"א

**ב"ה, יום י"ג מדות של רחמים תשמ"ג לפ"ק פ' האזינו
שלו' וברכה לכבוד כל תלמידיי החביבים הע"י**

אחדש"ה אודות שנשאלתי כמה פעמים, מענין בשר בהמה שיש מערערים, שאין החלב מנוקר כראוי. הנה כפי שראיתי בעצמי, בשבוע זו, במעמד מנקרים מומחים, נתברר כי בעו"ה, שהבשר שקנו בשבועות אלו, מחנויות המוחזקים להיותר טובים ומהודרים, אינם מנוקרים כראוי, שנשאר עליהם חלב דאורייתא, וגם מחלק האחוריים הי' שם עם

החלב שלהם, בדברים שאינו תלוי במנהג או מחלוקת כלל ואסור מן התורה לכו"ע. על כן אבקש שלא לאכול שום בשר בהמה, כלל וכלל לא, עד שיתוקן הכל בשלימות בע"ה, עפ"י דת תוה"ק.
ה' הטוב ישלח לנו ברכתו להוושע בגמח"ט בתוכ"י ושנת גאולה וישועה א"ס.

ולראי בעה"ח

הקי רפאל בלום

אזהרה והודעה

ברחבי היהדות בארה"ב נתפרסם מכתב מזוייף כאילו הגאון מקאשוי אינו מערער על ה"ניקור", והגיע לידינו מכתב רשמי מקהילת עדת קאשוי כי המכתב מזוייף והגה"צ מקאשוי שליט"א עדיין עומד על פסקו הראשון

קהל עדת קאשוי

בנשיאות כ"ק אדמו"ר הגה"צ מוהר"ר רפאל בלום שליט"א אב"ד ור"מ קאשוי
יע"א

ב"ה

יום ה' לסדר וישלח שנת תשמ"ג לפ"ק
שלי וברכה לכ"מ הע"י:

לאחרונה יצאו אנשים בני בליעל והפיצו מכתב מזוייף שזייפו באופן שיתראה כאילו נכתב על ידי רבינו שליט"א שבו חוזר ממה שכתב במכתבו הראשון (שנכתב ביום י"ג מדות דהאי שתא תשמ"ג לפ"ק) בענין חלב, ועוד תוספות דברי שקרים וכזבים רח"ל.

וע"כ באנו בזה להודיע לכל מי שהגיע מכתב המזוייף הנ"ל לידו כי מעולם לא יצא מתחת יד רבינו שליט"א, ומזוייף כולו מרישא לסיפא.

(ומצרפים אנו פה הקאפיס של נוסח כתב יד האמיתי וגם המכתב המזוייף).

ובדרך אגב, הננו מודיעים בזה שאין לנו או לאחד ממוסדותינו שום חלק ואחריות בשום פאשקעווילע"ן הנדפסים בדברי לעג ובזיון וליצנות באיזה פנים שיהי, ואצ"ל שאין לנו ח"ו שום קשר בענין זה ולא בשום ענין - עם פורקי עול ושונאי הדת, והציונים, ותומכיהם, בכל שום וחניכא דאית להון, ובפרט הראד"י"א והצייטונגע"ן שכל הנ"ל המה מאוסים ומשוקצים בעיני כל יראי ה' וכשי"כ בעיני רבינו שליט"א הלוחם כל ימיו נגד כולם כידוע ומפורסם.

מאחר שכמובן אי אפשר לנו בשום אופן להודיע בעצמינו את כל הנ"ל לכל מי שנוגע לו, ע"כ (הגם ששלחנו לכמה מוסדות להודיע להם, מ"מ) נבקש מכל מקבל המכתב הזה לפרסמו גם לאחרים כפי אשר ביכלתו.

בכבוד ובברכה

הנהלת הקהלה

ממשיכי שושילתא דדהבא לתפארת בית ישראל זרעא חייא⁴
וקיימא די לא יפסוק עד ביאת בן דוד ועד בכלל.

4 קו"ק שיצא לאור ע"י הביד"צ של קהילת קלויזנבורג, וכ"ק האדמו"ר
מקלויזנבורג זצ"ל חתם ג"כ ע"ז (ומעוניין מאוד שכפי הנראה הרי היא החתימה
היחידה שחותם עצמו בחתימה "יקותיאל יהודה מרודניק", וז"ל הקול קורא:

דוקאמענט 81

ב"ה

קהל יסודי התורה שה"פ קלויזענבורג

בהוראת ה בד"צ לאפרושי מאיסורא באנו לפרסם לרבים המכתבים
שנדפסו בחוברת שנשלח לידינו אודות מצב הניקור באמריקע:
וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי, ועוד. ואזהרה מביד"צ דקהילתנו
שלא לאכול בשר עד שיסודרו הדברים בכל.

ב"ה

ביד"צ דקהל יסודי התורה שה"פ קלויזענבורג

למנהלי הקהלה הע"י,

כדי להסיר מכשול הננו בבקשה לפרסם לאנשי קהלתנו המכתבים
הנוגעים לענין ניקור חלב החמור ולהזהיר שלא יבואו למכשול ח"ו עד
שיסודרו הענינים בכל.

וע"ז באנו על החתום ד' עשי"ת תשמ"ג לפ"ק

אהרן יודע ווילנער - אהרן ווידער

אפרים פישל הערשקאוויץ

a

לחומרת הדבר שרח"ל גורם לטמטום הלב ומקור לכל פירצות הדור
רח"ל הוא מאכלות אסורות, חתמתי גם אני שמי להמנות על העומדים
על המשמר בדרך אבוה"ק זי"ע ועכ"י.

מקום החתימה

יקותיאל יהודה מרודניק

(כ"ק אדמו"ר [שליט"א] מצאנז-קלויזענבורג)

a

השחיטה בארצות הברית

- א -

מצב הכשרות בתקופת הרב הכולל הג"ר יעקב יוסף זצ"ל

כבר לפני יותר ממאה שנים כאשר הגאון הצדיק רבי יעקב יאסעף זצ"ל שהיה רב הכולל הגיע לאמריקה, הוא מצא שם הזנחה גדולה בכל תחומי היהדות, בחלק הגדול זה היה ניכר בשטח הכשרות. הצבור היהודי אז היה מאוד מצומצם, והיהודים שגרו במקום לא היו בני תורה כלל.

הוא ניסה בכוחות על אנושיים להקים מערכת כשרות טובה, אבל בגלל התנאים ששררו אז הוא היה מאוד מוגבל ולא יכול בשום אופן לבנות מערכת כשרות על פי מדרגתו.

המצב נמשך כך במשך עשרות שנים, הסיבות לכך היו שונות, וביניהם העובדה שאותם הפושעי ישראל, חוטאים ומחטיאים את הרבים, שהיו בעצמם ממדריגה נחותה ביותר, עמי הארצים פשוטים הכתירו עצמם בשם "רבנים" או "ראבאייס" או בשפה האמריקאית "אישיות מכובדת" וכך הוא נהיה "רב המכשיר" וביד רחבה חילק הכשרים לכל דכפין, ברור לאחר שגם "שילמו ביד רחבה" ללא כל מאמץ.

כפי שידוע, יהדות ארצות הברית בחלקו הגדול היה מורכב אז מיהודים פשוטים שברחו מאירופה, הללו לא היו חסידים ואנשי מעשה, וזאת מאחר ואותם החסידים ואנשי מעשה שרצו לנסוע לארצות הברית התייעצו עם האדמורי"ם והרבנים שהללו הציעו להם שלא לעשות זאת.

ולכן במצב כזה נאלץ הרב הכולל הגר"י יוסף לבנות את התשתית של בנין הכשרות - מאמץ רב ודמים תרתי משמע הוא נאלץ להכניס עד שמשוהו עזר לו להעמיד בשביל אלו שבאמת רצו כשרות אמיתית כמו שהיה בעבר באירופה, אבל כל מה שהוא עשה היה זה רק חלק קטן ממה שהוא היה צריך לעשות.

רבי יוסף רוזנבלאט מוסר נפשו על הכשרות

רשמים מאותה "היסטוריה" יכולים למצוא בשבועון "דאס אידישע ליכט" שיצא לאור בארצות הברית לפני ששים שנה על ידי החזן הנודע הרב החסיד רבי יוסף רוזנבלט ז"ל שרצה מאוד להרים את קרן התורה והיהדות, שם היכן שהוא השקיע את כל פרנסתו עד שהוא קיבל שבץ לב ונפטר מן העולם.

- ב -

הגה"צ רבי שרגא פייוויל מענדעלאביץ זצ"ל צועק שהרבנים בראש האשמה

להקוראים שעדיין לא יודעים מי הוא זה הרב שרגא פייוויל מענדעלאוויטש זצ"ל, ראוי ליתן סקירה קצרה:

הרב הגאון רבי שרגא פייוויל מנדלוביץ ז"ל כותב באחד מאותן החוברות בענין אותה בעיה ברשימה תחת הכותרת "הניתוח החשוב" הוא פותח בעובדה שהוא קרא בשבוע האחרון הודעה של מספר רבנים שהתאספו והחליטו להודיע שהיות וחנויות לממכר "פילעיי" תולים על המוצרים תויות "כשר" על בשר טריפה כאילו הן כשרות, הם מזהירים את הצבור שיזהרו, הם גם מזהירים את בתי החרושת לנקניק, שלא ימכרו נבילות וטריפות, והודיע כי העירו להם ש-90 אחוז מתוצרת הנקניק הינן טריפה.

ועל כך כותב בעל הרשימה:

"אני שואל את אותם רבנים, איזה יהודים הינם מזהירים: שישמרו ולא יקנו טריפות? בשביל אותם היהודים שפרקו מעל עצמם עול של יהדות ולא איכפת להם לאכול טרף?, הללו מסתפקים בכך שכתוב על חלון החנות "כשר"! לדעתי לאותם היהודים כלל לא תעזור הזהרה, לא הם ישמעו לקול האזהרה של הרבנים, והרבנים אינם זקוקים לדאוג להם "הלעיטהו לרשע וימות", והרבנים לא יהיו יותר אחראים לדבר, ולכן כשרוצים להזהיר חייבים לעשות זאת למען היהודים האחרים המחפשים רק כשר, אלא הם לא נוהרים מספיק, אבל אותם היהודים לא יכנסו בשום אופן לקנות בשר כשר במקום שהם בעצמם אינם

מכירים את הקצב שהינו איש נאמן, או שתולה אצלו שלט מרב שהוא נותן השגחה על אותו חנות.

הדברים שהוא כותב בהמשך ממש מבהילים:

...עתה ניצבת בפנינו בשאלה, ממה אתם מזהירים את הצבור? הלא עליכם להזהיר נגד אותם רבנים הנותנים שלטים לאטליזים? האם אינכם יודעים שאת רוב הטרפות המופצות בארצות הברית הינם ב"הכשר" של רבנים או של כאלו המכנים את עצמם "רבנים"? ואם כן מדוע אינם מקימים קול זעקה נגדם?.

אתם פונים ומבקשים גם שבתי החרושת לנקניק שלא ימכרו חמץ, האם הינכם תובעים מ"קוזאק" יושר!!!, מדוע אינם תובעים מהרבנים שהללו לא יזרקו את ההכשרים מימין לשמאל? מדוע הינכם לא מרימים קול זעקה אחת ולתמיד ומפרסמים את שמותיהם של אותם הרבנים שהמלה "כשר" הינו אצלם כל כך זול שהינם כותבים ונותנים הכשרים על כל דבר אסור?, אתם בודאי תשיבו כי הדבר כרוך במריבות וקטטות, אבל היכן המסירות הנפש ששמר על היהדות בכל הזמנים...?

עוד כותב שם הרב מנדלוביץ ז"ל: ...בשום זמן ובשום מדינה לא הגיע בקלות ענין שמירת היהדות, רק מנהיגנו הגדולים הצדיקים הגדולים הללו מסרו את נפשם וכך הצליחו לקיים את ה"ובערת הרע מקרבך" כי "כל מצוה שנתנו נפשם עליה נתקיימה בידם", אבל כאן לדאבונו, איננו רואים מסירות נפש הקטנה ביותר של הרבנים, והאמת היא שהוא פרוץ מרובה על העומד חוץ מקבוצה קטנה של רבנים שהוא מיעוט קטן, ואולי מיעוט שבמיעוט, וכל היתר הרבנים - וביניהם רבנים גדולי תורה - אף אחד מהם אינו חוסך את עטו מלתת הכשרים כמה שרק בא להם.

כשאני קורא את אותן הכתבות עומדים לי דמעות בעיניים כשאני רואה איך שההיסטוריה חוזרת על עצמה, ואיך שארץ הזהב (אמריקה "הקדושה") מסולת לעוור את עיני החכמים ולסלף את דברי הצדיקים, כוחו של "הדוד סעס" יכול בעוונותינו הרבים לסחוף לצדו את אותן היהודים עד שהם יכולים לומר על האסור מותר...

[כאן אנו נפגשים בנקודה יקרה מאד, אשר מעולם היתה נגע מספחת לעם היהדות בארצה"ב, ובעוה"ר עדיין השטן מרקד בינינו: הרבנים שצריכים להיות עיני העדה מדריכיהם ומנהיגיהם, מוליכין את הכלל ישראל שולל תחת מסוה הרבנות, וכשאנו מדגישין "רבנים" כולן בכלל! הן הפחותין וגם היראים! הא כיצד? הפחותין שבהם עושין מרבנות קרדום לחפור אחר זהב וכסף, זורקין הכשרים לכל המבקש עד שבין יום ולילה יצמחו כמן הארץ עשירות חנויות מוכרי בשר כשר למהדרין מן המהדרין לאורכה ולרוחבה של רחבי המדינה, והכל לצבור הון תועפות, והמצב הגיע עד כדי כך שהרבנים משוקעים ראשן ורובן ברדיפה אחר בצע כסף עד שאין מוכן לזוז אצבע קטנה אם לא בעד בצע כסף. זאת אומרת אין בין הרבנים ובעלי הבתים ולא כלום. הללו והללו עסקם במסחר "ביזנעס" ומסך המבדיל ביניהם, שבו בפרק שהבעה"ב מסתחרים בדרך היתר הרבנים מובילין לשוק למכור את כל הקדוש לנו כמו כשרות, שבת, צניעות ושאר גופי תורה דאחר שלהוטין לגרוף הון חונפין לבעלי בתים, ואין מוכיחין על שום דבר ומתקיים "כסף וזהב מטוהר ממזרים" רח"ל].

עוד ממשיך הרב מנדלוביץ ז"ל וכותב: ...ומהיכן מצאו אותם הרבנים היתר לעשות מן התורה קרדום לחפור בה, ולהתמכר כל כך לכסף, לא מבקש מהם ללכת בשיטת הרמב"ם ולא לקחת כלל כסף בעבודת הרבנות. הרבנים יכולים להתפרנס היטב מההכנסות שיש להם מעריכת סידור קידושין וגיטין, בריתות, הספדים, הקמת מצבות וכדומה, והם יכולים להתפרנס מזה בכבוד שיוכלו לעבוד לטובת היהדות ללא פניות, אבל כאן בארצות הברית, הרבנים אינם מוכנים לזוז ממקומם כל עוד לא שילמו להם, ואין לדבר כלל על הכשרים שאינם נותנים ללא תשלום, בכך אף אחד אינו מוכן לעשות שלא על מנת לקבל פרס, אבל ישנם רבנים שקורים להם לדבר למען תלמוד תורה, למען ישיבה, הללו מתנים מראש כמה ישלמו...

אוי לאותה בושה!

הכותב ממשיך ומנתח את המצב באותן הזמנים, הוא מביא את כוונותיהם של אותם הרבנים, הוא מבכה את העובדה שבראשם של אותם הרבנים אין כלל עולה על הדעת להרביץ

תורה ויראה, ומה שכבר כן עשו בכיון זה עשו זאת רק כאלו אנשים בעלי בתים שיש להם מסירות נפש כפי שהדבר בא לידי ביטוי באותה רשימה.

- ג -

הרבנים משתחווים לעגל הזהב

...ומעט הישיבות שיש לנו כאן, עובדים בשבילם בעלי בתים ממש במסירות נפש, ולא די שאינם דוחפים את הבעלי בתים, ולא די בכך שהרבנים אינם המנהיגים שיצליחו למשוך את הבעלי בתים, קשה מאוד לבעלי בתים לעניין את הרבנים בעניינים כאלו, כי לא מונח בעניינים הללו תשלום כספי, כאשר מדברים עם רב שישא נאום למען ישיבה הם עונים בחצי פה ואז מבינים שצריכים לשלם. **שומו שמים! האם שום דבר אינו קדוש בעיני הרבנים? האם אין להם כלל אידיאלים? מנהיגים הצריכים להראות דוגמא לעם, שיתמכרו כל כך לעגל הזהב? ואז מה יענו איזובי הקיר?"**

בהמשך הרשימה שואל בעל המאמר: "האם אינם יודעים שבהתנהגותם הינם מבזים את כבוד הרבנות?", הוא ממשיך ושואל האם האזנים שלהם חרשות והלב שלהם כל כך אטום, **שאינם מסוגלים לשמוע את הבת קול המכרזת ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה?"**

יותר מאוחר מתלונן בעל המאמר: "אדרבה, שהרבנים יסתובבו בין העם וישמעו היטב איך שאחד מדבר לשני ומה דעתם על הרבנים, ומי אשם בכך אם לא אותם הרבנים עצמם ההופכים הכל למען ביוזעס, המוודדים כל דבר גדול וקדוש על פי כמות הכסף שקיבלו, **ועוד יותר האם אינם אותם הרבנים סוחרים ממולחים העוסקים במסחר המולכלך ביותר?** בעל המאמר מאריך מאוד בענין זה ומסיים, ולאחר כל זאת עוד יש טענות לרבנים מדוע אין שומעים ומזלזלים בהם!!!.

כשקוראים את אותה רשימה נשאלת השאלה האם מה שקורה היום בארצות אין המצב דומה גם בזמנינו היום?, בזמננו במשך 60 שנה למרות שכבר הגיעו לארצות הברית אלפי יהודים יראים ושלמים, חסידים ואנשי מעשה, וישנם כבר עשרות ישיבות

וראשי ישיבות מרביצי תורה, צדיקים קדושי עליון חסידי ואנשי מעשה, כאלה שאינם מכורים לעגל הזהב. אדרבא, הללו מרביצי תורה וחסידות עם יראת שמים באופן מיוחד, אבל לדאבונינו בעוונותינו הרבים השליטה אינה אצלם, כי אותם אלו המכורים לכסף רצו להיות בעלי הבתים ומנהיגי עולם התורה והחסידות ומצאו דרך חדשה איך להשתלט על הכל בכח הזרוע, בטרור חזק ואוי לאותו אחד שיעמוד מנגד אותם בעלי המסחר, אותן האנשים השחורים מוכנים לקצר אחד את ימי השני, לא בשם המפורש אלא פשוטו כמשמעו - על ידי שהם מוציאים את האקדת מן הכיס של הבעקישע או מתחת לשטריימעל...

הרב מנדלוביץ ז"ל מסיים את רשימתו בדברים כדלהלן:

- ד -

רבנים צבועים

כל מה שכתבתי לעיל, אינו חדש, כל הרבנים הישרים יודעים זאת, ולאחרונה ביום ראשון יצא לי לשמוע איך שרבנים אמיתיים דיברו נגד הרבנים וזעקו נגד אותו סוג של רבנים ואמרו: חייבים להוריד אחת ולתמיד את המסוה מעל פניהם, כן רבותי! זה היה יכול להיות הדבר הטוב ביותר, אבל עירוב פרשיות יש כאן, קורה תוהו ובוהו בעולם, אין יודעים מי מותר להם להיות אלו שיורידו את המסיכה מעל פני אותם הרבנים, ומי הם אותם הרבנים שמעל פניהם חייבים להוריד את המסוה, מה שקורה שיתכן מאוד שדוקא אותו אחד שעומד וזועק שיש להוריד את המסוה מעל פני אותם הרבנים, דוקא ממנו שעומד ומעמיד פנים כאילו הוא מלא יראת שמים צריכים להוריד את המסוה, איזה רב הוא מי שאומר אמת ומי הוא המעמיד פנים, מי הוא דובר אמת ומי הוא צבוע? ולכן רבותי, אם כבוד התורה חשוב ויקר לכם, אם אתם רוצים להרבות כבוד ישראל והכבוד העצמי שלכם שלדאבונו ירד לתחתית השפלות, ואז תכניסו סדר לענין, תבררו את הפסולת מתוך האוכל, עוד פעם ועוד פעם, אל תפחדו מאף אחד ושישאר רק "ועוד בה עשיריה" אבל שיהיה "זרע קודש מצבתה" ואף אחד, שיהיה הגדול ביותר בתורה, אם הוא מחלל שם שמים, הוא חייב להישאר מתוץ למחנה, ואז כבוד התורה וממילא יחד עם זאת כבוד הרבנות יקבל את הברק הנכון

ואותם היהודים שיראת השמים נוגע ללבבם ישמרו עליכם, ובכל דבר שבקדושה יסייעו בידכם ויוכלו הרבה לסייע בעניני חיזוק התורה והיהדות, מה שעתה לדאבוננו ירדה עשר מעלות אחורנית, וכבר הגיע הזמן של כי עת לחננה כי בא מועד...!

[נמצא דמה ששכיחים כהיום רבנים המתכבדים לדרוש בהספידא או בשאר הזדמנות ודורש בהתלהבות על שפלות הדור בו בזמן שהוא המסייע היותר גדול על ידי נתינת הכשרים לבשר מפוקפק או חלב גמור או בנתינת חיזוק לאותן מנהיגים העומדים מתחת המסחר הענקי של מכירת בשר ספק נו"ט וודאי חלב לכל המדינה. כ"ז כבר היה לעולמים במדינת הזוהר שלנו וההיסטוריה חוזרת על עצמה].

במלים אלו סיים הרב מנדלוביץ את דבריו, ועתה אני שואל אתכם רבותי: האם חסר עוד משהו שצריכים להוסיף על הנעשה בזמנינו? האם בדורנו לא עשינו את אותו דבר? החילול השם הגדול וכמו"כ העובדה שלא הרפורמים או הקונסרבטיבים נוהגים כך, אלא כאלו הרוצים להוכיח כי הינם הממשיכים החזקים והטובים ביותר מן האורתודוקסיה, ועוד כאשר מחוגם הודיעו ומחו בענין אותו איסור דאורייתא באותו עונש כרת רח"ל, שהסתובבו אצלם במשך שלשים שנה והכשילו רבבות מישראל באכילת נבלות וטרפות ובאותו חטא חמור, ואותם ה"רע-בנים"⁵ יש להם את העוז לקום ולהעיז פנים במצח נחושה

---

(5) הכל הוא גלגל החוזר בעולם, אז היו רבנים מודרניים, שעשו כל זה, והיום יש לנו ב"ה רבנים שנקראים צדיקים מנהיגים של עשרות אלפים של יראים ושלמים, ולקחו להם את כל ה-70 רבנים ותפסו אותם בשק, שיוכלו לומר שכל ה-70 רבנים אומרים שאין כאן לא חלב ולא נבילה וטריפה.

תודה להשי"ת שנעשה לנו נס גדול שנשאר לפליטה טעיף מהאסיפה הזאת בשנת תשמ"ג, ונתפרסם הטעיף, וג"כ יצא לאור ספר כדת של תורה העתק מלה במלה מהטעיף של האסיפה הגדולה (שהיתה צריכה באמת להיות לתקן ולא לקלקל) ומי ששומע הטעיף תסמרנה שערות ראש, וכבר כתוב בזוהר הקדוש ובאור החמה, כי לפני ביאת המשיח יהיו רב הרבנים ומנהיגי ישראל מהערב רב רח"ל. (ולפי הזוהר הזה אנו רואים בבירור לאיזה סוג שייכים הרבנים הקלים האלה).

והנה איתא בזוהר הקדוש על פסוק זה (דף ס"ז) מלחמה להי בעמלק מדר דר, אמר ר' יהודה בכל דרא ודרא בכל דרין דאיתין לעלמא לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא בישא וקב"ה אגח בהו קרבא, רבי יצחק אמר ועליהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ, עיי"ש.

עוד איתא בזוה"ק (ח"ב דף קכ:): דערב רב אינון יין דנתנסך לעכו"ם, ומנהון משומדים מינים ואפיקורסים משומדים לעבירות שבכל התורה כולה.

ובספה"ק אור החמה (פי' נשא בשם הרמ"ק) כתב וז"ל, הערב רב הם גויי הארץ נשמת החיצונים. ושם (על זוה"ק משפטים דף ק"כ ע"ב) וז"ל מלחמה להי' בעמלק שהם ערבוביא בישא שכולם נתערבו אלו באלו וזרע עמלק נתערב בהם ויש רשעי ישראל שהם נחשבים מכולם שהם פריצי ישראל מהרסיך ומחריביך ממך יצאו וכו'. ובבני יששכר (מאמרי חודש אדר) כתב, כתות הערב רב אשר בקרבנו הם יושבים, מינים מוסרים אפיקורסים, הן המה משורש עמלק הדעת דסטרא אחרא ער"ב ר"ב גימטריא דע"ת כאשר תראה בדורות הללו אשר בעוה"י נתרבה האפיקורסות, וגם אותן דקיימין כלי חמס על ישראל לפשוט את עורם מעליהם בעצות רעות בחוקים לא טובים וד"ל, ע"כ. ועיין בספה"ק תולדות יעקב יוסף פרשת נשא. ובזוהר חי פרשת בראשית (דף קי"ג) כתב וז"ל, ועתה רוב הדור עם הראשים שלהם הם מערב רב, ע"כ.

ובספר דברי חיים בהשמטות לפרשת ויקהל כתב וז"ל, דלפני ביאת המשיח יהיו רוב הרבנים מהערב רב כו', וז"ל הדברי חיים שם: כי ישראל בעצמן קדושים אך הערב רב כל חסדים דעבדי לגרמייהו עבדו כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור המה בעוה"י רובן מערב רב ורוצים לשרור על הציבור וכל מעשיהם רק לגרמייהו לקבל כבוד וממון ולכן אין להתחבר רק אם עובדים באמת שמוסרים נפשם לדי' לא לקבל שום תועלת לעצמם, ע"כ עיי"ש עוד.

ונמצא מכל זה דברים נוראים, דרוב הרבנים ובעלי בתים הם של הערב רב, וצריכים ללחום נגדם במלחמה גדולה, ובעוה"י לא די שאין נלחמים נגדם אלא הרבה אנשים יש להם קשר אתם ובונים להם בנינים ופלטרין גדולים, ונותנים להם ממון כסף רב, ויש להם שם כבוד ויקר וגדולה, והצדיקים האמיתיים המקושרים להי' יושבים בעניות ל"ע ואי"א להם לפעול ולעשות לצרכי שמים כראוי, להרבות פעלים לתורה וליראת שמים.

ועל פי זה אפשר להבין מ"ש בספה"ק היכל הברכה (בפרשת ואתחנן הנ"ל על פסוק הטיבו וגו') וזה לשונו: "ואני תמהתי על בעלי בתים הכשרים למה ישנו כל הלילה ויבלו ימיהם בהבל, למה לא יעמדו באשמורת לומר תהלים וחצות כפי כחם ואחר כך ילכו להתפלל מלה במלה בכוונת הלב, כל חד כפום שיעור דיליה, ואם הוא בר הכי ללמוד על כל פנים משניות, למה ימנע עצמו מזה ולומר איזה דפין מן הזוהר הקדוש כי כל דיבורים אלו הם קישוטי הנפש חיים לנפשו, למה לא ילחם עם חלק הרע שבנפשו המונע אותו בחכמות זרות ואם ההתחלה יהיה לו קשה שלא יטעום אלא מרירות, סופו יהיה לו אור וחיות ומתיקות וחיים לנפשו בזה ובבא וכו'. ואם יסמוך בעל הבית הכשר שהוא מתומכי התורה בוודאי אין דבר גדול בעולם מן מי שהוא תומך התורה אבל זעירין אינון, ועוד שיש הרבה טועין ומטעין ואם אין לו זכות לא יזכה לזה אלא ידבק עצמו בשד יהודי שהוא תלמיד חכם, והרבה צריך בקשות ורחמים בבכיה שיזכה לדבק עצמו בתלמיד חכם אמת וצדיק, ולזה לא יזכה אלא על ידי זכיות הרבה ותפלות ותחנונים כי מן השמים אין נותנים שום דבר קדושה ומצוה אלא על ידי זכות הקדום וטורח ובקשות ותפלה" ע"כ.

והכוונה במ"ש ואם אין לו זכות לא יזכה לזה אלא ידבק עצמו בשד יהודי שהוא תלמיד חכם, י"ל ג"כ כנ"ל, דיכול להיות שהוא תלמיד חכם אבל עדיין יכול להשתייך ח"ו לכת הערב רב והסטרא אחרא רח"ל, וע"כ צריך לזה זכיות הרבה ותפלות ותחנונים שיזכה לדבק עצמו בתלמיד חכם אמת וצדיק, וד"ל.

וכמה נוראים הדברים שכתב בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת נשא, ד"ה העולה) וז"ל:

"העולה מזה דראוי העושר לילך אל החכם לקבל ממנו חכמה כמו שהחכם הולך אצל העושר לקבל ממנו חסד מעשרו כי זה תכלית הבריאה כמ"ש במדרש (שותר טוב) (תנחומא משפטים ט') על פסוק ישב עולם לפני אלקים ר"ל שאל שיהיה כולם שוין

בעושר וחכמה שלא יצטרכו לקבל זה מזה, והשיבו רוח הקדש אם כן חסד ואמת מן יצרורו, כי במה יזכה זה עם זה, משא"כ עכשיו החכם מקבל חסד מהעושר והעושר מקבל מן החכם תורה וחכמה הנקרא אמת, ובשכר שמשפיעים זה לזה בחכמה ובעושר כך מלמעלה יורד השפע וכמ"ש בשי"ס ולמוכיחים יונעם ועליהם תבוא ברכת טוב, כל זמן שתוכחה בעולם ברכה בעולם וכו' (תמיד כ"י ע"א) ור"ל שגורם שפע כנ"ל, וכמ"ש בתיקונים (תיקון מ"ד) יעו"ש.

"ובזה יובן חסד ואמת נפגשו, ר"ל כשעושים להשפיע זה לזה החכמים מקבלין חסד מהעושר והעשירים שומעין חכמה ומוסר הנקרא אמת מהחכמים שהוא עיקר התכלית כמ"ש חסד ואמת מן יצרורו כנ"ל, אז גורמים לייחד ב' מדות הגורמין שפע וברכה בעולם, וזהו צדק ושלוש נשקו" וכו'.

"ובזה יובן דברי נעים זמירות ישראל בפתח דבריו, למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק יתיצבו מלכי ארץ וגוי ור"ל שלא אמר זה דרך תרעומות להתרעם למה רגשו וכו' רק שאמר דרך מוסר לעמו ישראל בטוב טעם ודעת להבינם למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק להתעולל עלילות בריק והבל על בחירי אומה ישראל, כאשר באזנינו שמענו עלילות שונאינו בכמה מיני תחבולות אין מספר להעלותן אשר האומות מעלילין והם המוני האומות הנקראים גוים שרגשו וגם השרים של המדינה מאומות העולם הנקראים לאומים יהגו ריק, היאומן כי יסופר להאמין מחכמי אומות העולם על דברי הבל וריק כזה, אבל זה נמשך מצד כי יתיצבו מלכי ארץ מאן מלכי רבנן (גיטין ס"ב ע"א) שמעמידין על פי השר שארץ שלו, וזה שנצב לרב שנקרא מלך על פי מלכי ארץ שהארץ והעיר שלו אתר חורבן הבית [ותיבת מלכי משמש לכאן ולכאן] ויתיצבו מלכי ארץ ורוזנים שהם המנהיגים של הרב הנ"ל נוסדו יחד על ה' ועל משיחו, כי מיד יועצים עצות על ה' בענין מאכלות אסורות להעביר שוחטים טובים ולהעמיד רעים לפי רצונו וכיוצא בזה לפי מה שראתה עיני ועל משיחו שהם הלומדים העוסקים בתורה ועבודה איך לגרשם מהעיר ולבטל מנין שלו יעשו כעובדא דאחו המלך שאחו בתי כנסיות ובתי מדרשות ואמר אם אין חכמה אין הקב"ה משרה שכינתו בישראל שנאמר חתום תורה בלימודי וכו' (ישעיה ח'), ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו, ור"ל כי עצתם איך להשליך עבותות האהבה שבינם לבינו ית' ע"י שיש להם מקום מיוחד להתלמד ולהתפלל ולהסיר מוסרותימו שע"י תורה ומוסר כולם נכנעים לפניו והסיר עול מעלינו זהו תוכן עצתם".

"והנה באלו יש ב' כתות כנ"ל שיש יראי השם לשם שמים וכנ"ל, ובוה אמר יושב בשמים ישחק ר"ל כי זה שהוא ברום המעלות בשמים שכבר נתקשר באהבה ית' גם עתה ישחק וישמח ולא יחוש כלל לעצתם, משא"כ אד' ילעג למו, כי כת ב' הנ"ל שהי במדרגה תחתונה הנקי אד' כנודע שלא היה לשם שמים רק ליטול את השם שהוא מחסידי ארץ, וכעת שרואה שיועצים עליהם הרוזנים וכו' מיד הוא עצמו ילעג למו על היראים כדי שלא ימצא בו שום דבר מחסידים שלא ילכד בעצת רוזנים, וזה הוא השמירה של מעלה לבל יכנס פנימה כל מי שיהי כי מי שאינו הגון אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו כדי שיהיו נרפים מהתורה והעבודה לכוונה הנ"ל, אבל ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי, ור"ל שדוד אמר על עצמו ואני שעמדתי בנסיון כל הבזיונות והשפלות וכעת אני נסכתי מלכי שאינו נצב ממלכי ארץ עפ"י השררה רק ואני נסכתי מלכי שהוא אלקי עולם ה' על ציון הלומדים המצויינים בהלכה שעיקר מלכותי ונסיכותי הוא על הלומדים העוסקים בתורת ה' ועבודתו כמ"ש חבר אני לכל אשר יראוך וכו' (תהלים קי"ט) ועל זה הוא סמוך לשון חיבור כמו ועליו מטה מנשה (במדבר ב') כי הם נטורי קרתא (פתיחתא דאיכ"ר א') וא"צ לומר שלא לגרשם מהעיר רק שהם עיקר ממשלתי. וגם על הר קדשי שהם ראשי קציני אלופי ישראל שהם נקראים הר והם גורמים קדושתו כמ"ש (דברים ב') ויהי כאשר תמו וידבר ה' אלי שאין קדושת שמו על נביאים כי אם בזכות ישראל ומה שהעמיד ית' אותי לנסיד ומלך

בעינים ואומרים על חלב שהוא לא חלב, בדיוק כאילו היו אומרים על יום שהוא לילה...

עד כאן ציטטנו את דבריו של הרב ר' פייוויל מנדלוביץ במה שאירע לפני ששים שנה, עתה נקפוץ קצת אחורנית ונראה מה קרה לפני מאה שנה מחוץ לנוי יורק.

קיצור מפרק ראשון

בפרק ראשון הבאנו את תחילת ההסטוריית תקופת הרבנות של הרב יעקב יאזעף זצ"ל, ומאבקו למען הכשרות בארצות הברית.

רשימתו של הרב שרגא פייוויל מנדלוביץ שהתפרסם בעיתון "דאס אידישע ליכט" דאז נגד הרבנים המכשירים, כאשר הלבישו מסוה על פניהם ואיש לא ידע מי הם הרבנים והאנשים הישרים, ולמי רק מסוה על פניו.

ההתמכרות לעגל הזהב היה גם אז העבודה זרה של התקופה, המראה החיצוני כלל לא הסגיר את פנימיותו של האדם, ולדאבון אותם היהודים שרצו לאכול כשר נאלצו להתמודד גם מול אלו שלבשו שמונה בגדים וכו'.

הוא בזכות ישראל שהם נקראין קודש ישראל לה' ראשית תבואתו (ירמיה ב') וחס על כבודם שיהיה להם רועה נאמן לבל יגיס דעתו עליהן כמו שאמרו (יומא כ"ב ע"א) אין ממנין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלוין אחוריו", עכלה"ק הנוגע לעניינו.

רואים אנו ג"כ מדברי התולדות יעקב יוסף שהצדיקים ועובדי ה' יושבים בעניות ובדחקות משא"כ אותם שדורשים רק כבוד עצמם יושבים על מי מנוחות ולא חסר להם כלום וכנ"ל.

ולכן צריך באמת סייעתא דשמיא גדולה לזה, שתהיי הצדקה שנותן באופן ראוי והגון, שיתן לעני הגון ת"ח וירא שמים שאינו שייך לכת הערב רב רח"ל.

פרק שני

- ה -

בספר "דברי אמת" חלק שני, שנדפס בשנת תרע"ב, מציין מחבר הספר הרב הגאון המפורסם רבי צבי שמעון אלבוים ז"ל הרב דק"ק "חברת משנה וגמרא" איך שהוא מצא את מצב הכשרות והיהדות בשיקאגו, המחבר כותב כדלהלן:

[על הקוראים לדעת כי בימים ההם היו שני ערים שבהם ישבה עיקר יהדות החרדית שומרי תורה ומקיימי מצוותיה והם: ניו-יארק - והשני עיר שיקאגא, ולאור זה התיישבו בה ענקי הרוח שנתגלגלו לכאן ע"י מסבב כל הסיבות וביניהם זהרו שני הכוכבים המאירים כשמש בצהרים: הגה"צ בעל רידב"ז על הירושלמי, והשני הגאון המפורסם בעל דברי אמת שניהם חגרו מתניהם להעמיד הדת על תילה ועמדו בראש מערכת הכשרות שהם בתי המטבחיים עד שקרסו כרעו ברך לעומת הערב רב שהיו להם לאבן נגף וצור מכשול כאשר יסופר להלן].

פרק שלישי

- 1 -

המצב בארצות הברית שנת תרנ"א

...באתי לכאן (לשיקגו) בשנת תרנ"א (לפני 89 שנה) מצאתי כאן חמשה רבנים מובהקים, קבלו אותי כרב בקהלה הקדושה "חברה משנה וגמרא" החברים שהיו בה היו מופלגי תורה ויראת ה' שכיבדו אותי מאוד בכל נפשם ובכל מאודם, וכבר עשרים שנה שאני נמצא שם.

- 2 -

הרידב"ז סובל הרבה עד כדי סכנות נפשות כדי לתקן הכשרות.

בשנת תרנ"ח כאשר בעלי זרוע גירשו את ר' א.י.ג. לעסער מהעיר, לאחר שהוא היה רק במשך 17 שנה, נשארתי ביחד עם הרב יוסף קאמיסארסקי ז"ל, ומוהר"א אניקסטער שהיה בדרום העיר, שם היכן שגרו קצת יהודים, בלעדינו לא היו רבנים מוסמכים, רק כמה מגידים בבתי המדרשים, אצלי הם באו לשאול כל מיני שאלות בענייני איסור והיתר וגם להישפט בין אחד לשני, לערוך פשרה, לעשות שלום בית וכדומה (גיטין קיבלתי על עצמי שלא לעשות בגלל חילוקי הדיעות בין הרבנים איך לכתוב את נוסח הגט בענין הנהרות באותן האיזורים כפי שאני נוהג עד היום), כלל לא ניתן לתאר איך שאני סבלתי במשך השנים עד שהצלחתי לארגן סדר במשחטות, הלכתי כמה פעמים בשבוע למשחטות וזאת למרות שהדבר היה כרוך בסכנת נפשות ממש, הלכתי בעצמי לאטליזים הכשרים (לשמור על הכשרות כאשר מוציאים את הדם מהורידים, וכאשר מנקרים את החלב, ובודאי שלא להכניס בשר שאינו כשר).

- ח -

כל הצלחתו של הרידב"ז הי' עבור שעשה הכל בחנם

בכל שבת הוא הסתובב במאפיות בכדי לשמור שלא יאפו בשבת, וכל מה שעשיתי, עשיתי בחינם ללא כל תשלום, כי אף פעם לא רציתי להנות משום בית המדרש, וכשדרשתי אצלם עשיתי זאת ללא כל טובת הנאה. (גם קרה שקראו לי להגיד דרשה כשחידשו את בית הכנסת "תפארת ציון" ונשיא בית הכנסת מר הינדזיל רצה לתת לי עשרה מטבעות יקרות ולא רציתי לקחת זאת ממנו. אדרבא, אני עוד נתתי תרומה משלי, על פי יכולתי). אף פעם לא לקחתי כל תשלום מהמשחטה ולא מן השוחטים, הכל עשיתי בחנם, גם קרה כמה פעמים כאשר ניהלתי סדר של חליצה אצל יהודים עניים ומן ההוצאות שלי נתתי להכין את הנעל המיוחדת (כפי שההלכה קובעת) וכן כל הדברים האחרים הזקוקים להם... ולכן הייתי מקובל ואהוד על כל תושבי המקום, אף פעם לא מצאו אצלי דבר לא שגרתי, כך חיינו בשקט עד לשנת תרס"ב (לפני 78 שנה מ.ק.).

- ט -

אנשים רעים מחרחרי ריב צבועים מראים עצמם כקנאים מנסים להרוס הכשרות

באותה תקופה הגיעו לעיר כמה אנשים, מחרחרי ריב ובעלי מחלוקת, אנשים רעים וחנפנים, צבועים שמבחוץ הם מעמידים פנים של יהודים יראים (ולעתים אף מראים עצמם כקנאים), שלוחים של הצד הלא טוב, שלא יכלו לסבול את הסדר הטוב שהנהגנו ביהדות בכלל ומן הכשרות בפרט, וניסו להרוס את הכל בכל מיני ערמומיות. כשהללו נוכחו לדעת שאני הוא זה העומד להם בדרך, הם החלו ללבות מחלוקת ביני לבין השוחטים.

אבל ב"ה זה לא עלה בידם, כל השוחטים מכל המשחטות בעיר עמדו לצידו ופרסמו בעיתון "קוריער" שהופיע אז בשיקגו מודעה ואשר בה נאמר:

להגיד לאדם ישרו מצאנו אנחנו השוי"ב החו"מ בהפירמעס בית המטבחיים הגדולים אשר בפה שיקאגא, היינו שלשה שוחטים מבית המטבחיים של "ארמור וקאמפאניע", וגי שוחטים

מביהמ"ט "שווארץ" - שילד ענד סולצבערגער עם קאמפ". וגי שוחטים מביהמ"ט 'ליבבו מיקנעלל עם קאמפ', וגי שוחטים מביהמ"ט 'סוויפט עם קאמפ'. אנחנו כולנו מצאנו עלינו לחוב קדוש לפרסם ברבים, את העמל והטורח אשר עמלו הרבנים דפה שיקאגא, הם הינם הרב הגאון מו"ה שמעון צבי אלבוט וה"ר הגאון מו"ה יוסף קאמירסקי שליט"א, זה כעשר שנים ללכת ולראות בבית המטבחים שלנו ולא חסו על עמלם ועל כספם, בקיץ ובחורף הלכו כמה פעמים מדי שבוע בשבוע לראות הנעשה בביהמ"ט בעניני כשרות, **וכל זה עשו בלא שום קבלת פרס**, עד אשר ת"ל הפיקו זממם והציגו את כל הביהמ"ט הנ"ל על בסיס וכן ישר ונאמן, וכאשר ת"ל כל השנים הנ"ל פקודתם שמרה רוחינו ומדבריהם לא סרנו ימין ושמאל, כן קבלנו על עצמינו לימים יבאו, לשמוע אל דבריהם בכל עניני שו"ב בכל אשר צוו עלינו בעניני כשרות, כמאמר התוה"ק ועשית עפ"י הדבר כו', ולא תסור כו'.

וע"ז באנו על החותמת דבר האמת ה' בחוקותי ל"ז למב"י שנת תרס"ב פה שיקאגא.

(חתימות הרבנים ראה תצלום)

הקורא ירגיש כי גודל הצלחת שני הגאונים לכופ הבתי מטבחים תחת רשותם היתה על שעמלו וטרחו שלא ע"מ לקבל פרס, רק בלתי לה' לבדו ופעולה כזו יעלת חן בעיני אלקים ואדם. וזאת אשר עמדה להם שכל רוחות רעות לא יכלו להזיזן ממקומן. וכאן הבן שואל פוק חזי מה בין דורות הראשונים לדורינו אנו. בדור ההוא מצאו בין קומץ יהודים לכה"פ ב' גדולים שהשליכו נפשם ומאודם מנגד למען הרבות כבוד שמים ואילו בזה"ז שנתפשטה שמי היהדות לארכה ולרחבה של ארצה"ב, אלפים ורבבות משתוקקים לבשר נקי מכל חשש ופקפוק ועדיין לא תמצא בעוה"ר אף אחד שיהא מוכן לעמוד על המשמר לחפש ולבדוק ולחקור אחרי השוחטים ובודקים ומנקרים לראות אם עושין מלאכתן באמונה או לא].

רוב היקבים והמאפיות אינם מוחזקים בכשרות

מוהרצ"ש אלבוט כותב להלן בספר (עמ' 70): "אני אף פעם לא נתתי הכשר על יין שרף לפסת, כי רוב היקבים אינם מוחזקים בחזקת כשרות, והחנויות שלהם פתוחים על פי רוב בשבת, אני

אף פעם גם לא נתתי הכשר על מאפיית מצות, בגלל שלא שמרו שם את השבת, וכאן לפני כמה שנים הגיע אלי איזה אופה שרצה לשלם הון רב תמורת הכשר על מאפיית המצות והוא לא עשה זאת בשום אופן כי אצלו המאפיה פתוחה בשבת קודש.

הרידב"ז סוגר המאפיות בשבת

בשנת תרס"ב התאספו האופים היהודים מהעיר, והללו התחייבו באלה ובשבועה לשמור על השבת במאפיות, ואני בעצמי הסתובבתי מדי שבת לבדוק אם הם שומרים על התחייבותם.

רב המכשיר בעד 12 אלפים לשנה אז (שהוא היום כמו 7 מיליאן), נתן הכשר על נו"ט חלב ודם

כל זה היה טוב עד לשנת תרס"ד⁶, כאשר המחרחרי ריב התגברו והביאו רב שהיה מוכן לתת להם הכשרים ביד רחבה, וזאת לאחר שהניחו לו על השולחן את הכסף בסך של 2,500 דולר והתחייבו לתת עוד 12,000 דולר⁷. אותו הרב כבר כתב הכל כפי שרצו, הן בשביל השוחטים להם הוא התחייב באלה ובשבועה שהוא אף פעם לא יעביר אותם... שלא יקבל שוחטים חדשים בלי רצונם... וכשהם ישבתו נגד הקצבים ובעלי המשחטות, הוא יהיה חייב לאסור את כל השוחטים שבעולם לשחוט שם בגלל שהם משיגי גבול... והן בשביל הבעלי בתים שלא יקשה עליהם.

עשרות בשנים מאכילים חלב דאורייתא

זה היה מצב הכשרות אז, מצד אחד יהודים, רבנים, גאונים וצדיקים שמסרו את נפשם בענין הכשרות, ומצד שני האנשים הנמוכים ביותר כאלו שבשביל "כסף" טיהרו כל מה שיכלו מבלי שחקרו ודרשו, אבל כל זה קרה בשנים הללו לפני שמונים שנה, והיום לדאבונו! אוי לו לדור שכך עלתה בימיו, ה' ירחם, "מכשירים" אינם מסתכלים על הכשרות (רק על הפדיון) ובעונותינו הרבים מאכילים זה עשרות בשנים חלב דאורייתא

(6) קרוב למאה שנה.

(7) ס"ה \$14,500 לרב המכשיר לשנה. מכאן אנו רואים כמה מיליונים דולארים מרויחים בעלי הבשר לשנה.

ומרשים לעצמם במצח נחושה שלא לתקן את המצב העגום, מה יענו ליום הדין ומה יענו ליום התוכחה.

* * *

עד כאן עסקנו במה שנעשה בשטח הכשרות מחוץ לניו יורק, עתה נתבונן במה שנעשה בניו יורק רבתי היכן שהתגוררו רוב מנין ובנין של היהודים המתגוררים בארצות הברית, ולכן אנו נתבונן עתה ונראה מה קרה שם, ניווכח עד כמה נאבקו היהודים היראים ושלמים באמת למען הכשרות למען שולחן יהודי ולמען שמירת השבת, ועוד בזמנים הקשים ביותר, כאשר השמירה על היהדות היה באמת בחינה של מסירות נפש, ממש היו רעבים לפיסת לחם, עד שהשיגו משרה בכדי להתפרנס ובעל הבית יוותר על אותן כמה השעות של השבת היה זה דבר כמעט בלתי אפשרי.

פרק ד

עד כאן סיפרנו ממצב השחיטה דאז בדרך כלל, ועדיין חסר לנו מלח ותבלין להבין המכשולות בהשחיטה בדרך פרט, וברם זכור אותו האיש לטוב ה"ה הרה"ג ר' חיים מאיר באלל ז"ל, שהי' עוסק בשו"ב ימים ושנים רבים בתקופה הלזו בזמן הרב הכולל ר' יעקב יוסף זצ"ל ועד זמן מרובה אחרי זה, והוא הגבר ראה עני עמו בשבט עברתו, ויספר את כל הקורות והתלאות אשר מצאתהו, בספרו אשר חיבר וקרא שמו "שמירה טובה" והדפיסו בשנת תרפ"ח בהיותו זקן בן שבעים ושתים, ומיוחד הוא ספר זה במינו אשר בו יבואר לנו כל מעשה תעתועים אשר מצא בשחיסות הגסות בימיו, וכל עין רואה יבין וישכיל את השורש פורה ראש ולענה המצוי בשחיסות הגדולות הללו ובעו"ה עדיין השטן מרקד בינינו והמכשלה הזאת עדיין תחת ידינו, הגם שיתוקן בהרבה ענינים בהמשך הזמן והדורות ע"י גדולי הדורות, אבל עדיין שורש המחלה בבתי המטבחיים מיוסד ובנוי ממש באותו האופן שהי' אז, ואזרבה נייתי ספר ונחזי מה דעתו של השוחט הזה זצ"ל, ונשמעה מה בפיו.

הרה"ג ר' מאיר שו"ב מגלה סודות השחיטה וכשרות

הרה"ג ר' מאיר שו"ב מתאר בספרו "שמירה טובה" את הטרגדיה של הכשרות, הוא כותב שהוא היה שוחט בניו יורק שמנה עשרה שנה וחמשה חדשים ובכל הזמן אף אחד לא בא כלל לבדוק או להתעניין בשחיטה..., יותר רחוק בספרו בעמוד מ"א הוא כותב: אני כבר בן 72 שנה, זה כבר למעלה מעשר שנים שעזבתי את השחיטה, וכבר בן 14 שנה שלא היה לי בפה שום בשר של בהמה דקה או בהמה גסה... כי גם בשלשת השנים האחרונות שהייתי שוחט כבר לא רציתי יותר לאכול בשר, כשראיתי את התנהגות השוחטים במשחטה - גם לאחר שמסרתי על המצב לכמה בעלי בתים חשובים ועשירים של העיר - התשובה שלהם היתה זה לא מעניין אותנו, יש לנו שם (במשחטה) רבנים, שאומרים שהכל בסדר... אנחנו חייבים לסמוך עליהם, וכשניסיתי לדבר עם רב שעסק בעניני ההשגחה שטוב היה עושה לו היה עוזב את ההשגחה שם בכדי שכולם יידעו שבאותה

משחטה אין כלל השגחה, וממילא האחריות לא תהיה עליו - הוא אמר לי איזו תועלת תצמח מזה, מיד כשאפרוש הם יקבלו מישהו אחר שיהיה גרוע ממני הלא השוחטים הם הבעלי בתים, את מי שהם יבחרו כרב הוא יוצג בפני הסוחרים והוא יהיה הרב המקומי והרב המכשיר, החותמת שלו תונח על כל תוצרת הבשר הנמכרת בעיר ובכפר, וממילא הוא ימונה כרב הראשי לכל האיזור, כל ההכשרים יקחו אצלו, וכמובן שלאחר מכן יאלצו לשלם לו מחיר טוב ויד רוחצת יד, הללו יקבלו את ההכשר ביד רחבה... לאורך ימים ושנים ולאחר מכן הכל יועבר בירושה לילדים וצאצאים... הוא מסיים שהוא יודע מהכשרים כאלה שניתנו למוצרים היכן ש"הרב" כלל לא ביקר שם בחייו, לא הוא ולא המשגיח, ובמקומות שיש כבר משגיח זקוקים שם לחמשה משגיחים לפחות.

גם מספר בענין השתלשלות העניינים שמאז היהודים בניו יורק החליטו להביא לאמריקה את הגאון והצדיק ר' יעקב יאזעף ז"ל (בשנת תרמ"ח), ונהיה הרב הכולל של ניו יורק. ר' יעקב היה תלמיד של הגאון והצדיק ר' ישראל סאלאנטער זצ"ל, מייסד תנועת המוסר, הוא גדר הרבה פירצות ותיקן הרבה תקנות, אך מאחר והשפות עם הסוחרים במשחטה היו השפות גרמנית (דויטש) ואנגלית נאלצו באין ברירה לקחת לו עוזר שיוכל לדבר בשפה שלהם עם העובדים והבעלי בתים.

באותן הזמנים היו העשירים התקיפים בעיר, ולאחר סכסוכים שהיו שם היו בעלי ה"מאה" גם בעלי ה"דעה", הללו גברו על כל התושבים וקיבלו במקום רב ד"ר, שידע היטב את השפה הגרמנית ובכלל היה לו "מענה לשון" טוב עם הסוחרים וכך הפך להיות הרב בעל הבית שלם, וזאת למרות שכל מה שקשור להוראת איסור והיתר, לא היה לו דריסת רגל הכל התנהל על פי הוראותיו של הרב הכולל הגר"י יאזעף ז"ל. שום ד"ת לא התנהל בלעדיו, הוא גם הנהיג לשים תויות (פלומבעס) על הבשר הכשר והעופות הכשרים.

הוא ניהל זאת כך במשך שנים רבות והכל התנהל כשורה, אבל הצער שהיה לו על כל מה שהוא לא יכל לתקן גבר עליו והוא חלה אנושות, והפך להיות סניילי, באותן השנים המצב השתנה לרעה והרב כלל לא ידע על הנעשה.

לאחר שהגר"י יאזעף ז"ל הוציא את נשמתו, עוזרו הפך להיות הרב הקובע, היה לו מאחוריו גב חזק, ואז כל הסוחרים היו עמו "חברים טובים" כשהיו בני עיר אחת ושוחחו באותה שפה, הם מינו אותו לרב הראשי, וכאן החלה הירידה הגדולה.

בהמשך הספר (בעמוד 44) כותב המחבר ז"ל: לאחר פטירתו של הגאון רבי יעקב יאזעף ז"ל הקימו השוחטים יוניאן (וועד עובדים מ.ק.) ולא נתנו לאף אחד לעשות דבר, הבעלי בתים נאלצו לקבל את תביעותיהם, ואז עשו השוחטים הנחות גדולות במחירים לבעלי בתים, גם לעצמם עשו חיים קלים יותר, וזאת בעוד שלפני כן קיבלו שכר שבועי, לשוחטים כלל לא עניין כמה בהמות כשרות וכמה טרפות יצאו השבוע, הרי שלאחר פטירתו של רב הכולל הונהג שרב הכולל מקבל את משכורתו רק עבור בהמות כשרות ולא בשביל טריפה... והתוצאות של ההסדר החדש מובנות מעצמן... באיזה כמות גדל מספר הכשרות איני יודע כי לא עבדתי יחד עמם, אני עבדתי במשחטה היכן שהרה"ג ר' יעקב ווידרעוויץ ז"ל רבה של מוסקבה היה הקובע, הוא לא היה מוכן לשלם לפי מספר הכשרות, אלא לפי שכר שבועי.

באותן הזמנים שחטו 3000 בהמות לשבוע, בכל יום 600 בהמות כאשר בכל שעה שוחטים 60 שוורים בשעה אחת (פירושן של דברים שכל שחיטה ובדיקה וכל הכרוך בהכנת הבהמה, לא לקח יותר מדקה אחת לכל בהמה). ולעתים קרה גם שהספיקו בשעה אחת גם 80 בהמות⁸, בשעה הזו היו חייבים להספיק כל מה

---

(8) וראה דוגמא ששבעים שנה אחר זה, איך שהקצבים עשו יד אחד עם המנהל של "התאחדות הרבנים" און מען האט געפירט די רבנים ביי דער נאז און מען האט זיי איינגערעדט אז די בהמות ווילן נישט גיין צו דער שחיטה ממילא קען מען נישט שחטן מער. ראה בספר "אכילת בשר הלכה למעשה" דף קמו, העתקה ממה שנדפס ב"אלגעמיינער זשורנאל" אפריל 8, 77, מאסיפת הרבנים בביתו של האדמו"ר מפאפא בענין מצב השחיטה. וז"ל:

"ביום תמישי (האחרון) בשעה 4 אחר הצהריים אמורה היתה להתקיים אסיפה מצומצמת של רבנים ושוחטים בביתו של האדמו"ר מפאפא לדון בתהליכי השחיטה, דבר שעורר לאחרונה מהומה גדולה בחוגים החרדים בווייליאמסבורג ובורו פארק, אך האסיפה בוטלה ברגע האחרון. באותה אסיפה אמורים היו להשתתף האדמו"ר מסיגעט, רבה של דעברעצין, רבה של קאשוי, רבה של קאסין, רבה של סאמבאטאהעלער. באסיפה זו ביקש האדמו"ר מפאפא לשמוע את דעת שתי הצדדים ולהגיע להסדר שיספק את כולם על מנת לתקן ולהשקיט את הרוחות, אך מיד לאחר שכמה מהמשתתפים תבעו תנאים להשתתפות באסיפה, היא בוטלה. התנאים הוצבו

שהשוחט צריך לעשות כולל הבדיקות, עוד בטרם שהשוחט הפסיק לבדוק כבר הספיקו העובדים הגויים להזיז את הבהמות לחתוך ולחלק כל חלק של הבהמה למקומה, אפילו כאשר רצו להחליט על בהמה שהיא טריפה, כבר לא היה שייך כלל למצוא את החלקים של אותה בהמה כי היא התערבבה עם עוד עשרות מאותן האברים של בהמות אחרות, בתוך שניות היו חותכים ומחלקים את האברים ערבבו כשרה עם טריפה ניסו לסמן את האברים בעפרון, אך כשהכניסו את האברים לחדר שטיפלו בהם שם שטפו אותם במים צוננים וחמים ללא הפסק ולא היה שייך כלל שישאר מהן זכר, וכל זה היה עוזר לו היה המשגיח בר סמכא ירא שמים ויודע ספר על מי שיכלו לסמוך - אבל לדאבונו הבעלי בתים כלל לא חיפשו, אותם עניין דבר אחד, עבודה בזול.

כל זמן שרבה של מוסקבה ז"ל עוד היה חי, היו אצלנו במשחטה 11 שוחטים ובודקים, 5 שעסקו בהדבקת תוויות (פלומבעס) 1 משגיח, בשביל כל ה-17 העובדים שילמו שכר שבועי בדיוק כפי שכל אחד קיבל, אך מיד לאחר פטירתו של רבה של מוסקבה ז"ל לקחו השוחטים את אותו רב-ד"ר שהוזכר לעיל, ובכדי שלא יקימו זעקה הם מינו עוד איזה רב והקימו וועד עובדים (יוניאן), ועמו התנו שהם השוחטים הינם הבעלי בתים

ביום רביעי יום לפני האסיפה, כשתומכי הבשר תבעו שוועד הכשרות לא ייפגשו עם השוחטים.

בינתיים לא נקבע לאסיפה מועד אחר, כפי שנועד נסע האדמו"ר מסיגעט למיאמי ביטש, וכל זמן שהוא מחוץ לנו יורק לא ניתן לקיים את אסיפת הרבנים. עוד נודע כי לאחרונה ביקר רבה של ווין במשחטה והוכיחו לו כי השחיטה נערכת כדת וכדין למהדרין. רבה של נירבאטער טען כי לדעתו יהודים רבים נכשלים באכילת נבילות וטריפות בשל ההשגחה שאינה טובה, ולכן הוא תובע שיעשו תיקונים בכדי למנוע מכשולים בשחיטת הבשר החלק, הוא הופיע ברבים ותבע שהוא רוצה בעצמו לבדוק את מהימנות השחיטה.

עוד נודע כי רבה של נירבאטער הרב ר' חנני יום טוב ליפא טייטלבוים, וכן הרב משה ביק ערכו בביקור במשחטה בבוינע, והוכיחו לשני הרבנים ששוחטים רק 54 בהמות בכל שעתיים.

מתוך 52 הבהמות שנשחטו, נקבעו רק 10 כבשר חלק, וכשאחד הרבנים שאל מדוע שוחטים כל כך לאט השיבו שהבהמות אינן רוצות ללכת לשחיטה, עכ"ל העתקה שהופיע בעיתון "אלגעמיינער זשורנאל".

ושם (בדף קמז) מביא דאקומענט מהממשלה, מתאריך יאנואר 77, המוכיח שבמקום זה שוחטים 50 בהמות לשעה.

מכל זה מוכח איך שהקצבים לא רק הוליכו הבהמות להשחיטה, אלא גם סובבו את את הרבנים באף (זיי האבן געפירט די רבנים ביי דער נאז).

וכי הם מינוהו לרב, ואז היה להם קל לבצע את תכניתם האבסורדית לקחת משכורות לפי הבהמות הכשרות, כפי שרצו להנהיג זה זמן רב, בכל משחטה הם קיבלו אחד בתור מנהל⁹ ושני בתור מזכיר, אותם השנים תמיד ישבו וניהלו מו"מ עם הבעלי בתים, ולמלא הפלא החלו לקרא "נסים" ובעוד שתמיד בשחיטה היו 35-40 בהמות טרפות על כל מאה בהמות שחוטות הרי שעתה יש בסך הכל 18 טריפות, כל זה קרה במשך שלש השנים האחרונות שבהם עוד הייתי שוחט.

פעם אחת קרה לי שוחט מבודקי פנים ולוחש לי באוזן, שבשל הלחץ הרב והמהירות המופרזת הוא נאלץ לעתים לדלג על בדיקת הבהמות¹⁰, והוא מצביע על בהמה שהוא לא הספיק לבדקה והוא חושב שצריך לקבוע אותה כטריפה, וכשהרב החל לדבר אל השוחטים והבעלי בתים מדוע נוהגים כך, השיבו לו: "אין לך מה להתערב זה לא ענינך, אנחנו יודעים בשחיטה יותר ממך, מי הביא אותך לכאן בכלל, ואם הדבר אינו מוצא חן בעיניך אתה יכול לקום וללכת, ומחר יהיה לנו רב אחר..." הרב נבהל כשהוא שמע את הדברים הללו הוא היה חיוור כסיד, אך הממונה על המקום כבר יכל לעשות את כל אשר עלה על רוחו, והיה נכנס לחדר הקירור ושם היה נוהג "להשלים" את הבהמות, הוא היה נוטל מן הטריפה חלקי אברים ומניח אותם אצל הכשרה¹¹ ואיש לא יכל להגיד לו דבר.

כשראיתי זאת רצתי במהירות לרב וסיפרתי לו על כך, והרב השיב, בשבוע שוחטים כאן 3000 בהמות וגם אם יש ביניהם שנים או שלשה טריפה הרי שהם בטלים ברוב, וכשראיתי זאת החלטתי שהמקום יותר לא בשבילי ועזבתי מיד את המקום.

(9) וכמו כן היי גייכ בשחיתות וויינשטאק ופרינץ כידוע להשוחטים.

(10) ופלא גדול שאצלם ששוחטים 60-80 לשעה, ויש רק שוחט אחד ובודק אחד שבודק פנים וחוץ ביחד, ויש לו דין זמן לבדוק כולם, זה יתכן רק בדרך נס בדוגמא דהסיפור ד"איש חסיד היי וכו", שבלילה אחד בנה לו אליהו עם המלאכים כל הבנין.

(11) היום יכולים לקחת כמה נבילות שרוצים למאות ולאלפים, ושמים עייז פלאמבעס, והכל כשר וישר.

פרק ה

בחודש טבת תרפ"ג פורסם בעיתון היהודי "דאס אידישע ליכט" כתבה תחת הכותרת "עד מתי" כתב אותו הרב שרגא פייוויש מנדלוביץ, שהיה ידוע כלמדן, ויהודי ירא שמים, וכמי שעמד בפרץ וגילה את הפצע הנורא של אכילת טריפות בעיר ניו יורק.

במאמר המערכת הבהירו וכתבו: "לדאבוננו כל מה שהוא כותב שם הכל אמת ויציב, הכשרות ירדה עד לדיוטא התחתונה, ושוררת הפקרות נוראה, סקנדל נורא ולכן נכשלים הרבה באכילת נבלות וטריפות ובמיוחד אלו אשר רוצים בכל לב לשמור שעל שולחנם לא יעלה חלילה טריפה.

בתור פתיחה לרשימתו פותח הכותב בפסוק מירמיה (כ, ט):

"ואמרתי לא אזכרנו ולא אדבר עוד בשמו והיה בלבי כאשר בוערת עמור בעצמותי ונלאיתי כלכל ולא אוכל - חשבתי לעצמי שכבר לא אומר יותר נבואה מאת הקב"ה, כשאחזתי עצמי ולא אמרתי את הנביאות, היה זה בתוכי כאשר בוערת עד שהתעייפתי ויותר לא יכולתי לעצור בעד עצמי".

בפסוק זה מתנצל הכותב מדוע הוא כתב את הרשימה, הוא מתחיל אותה כדלהלן:

"אני מנצל את המוטו של דברי הנביא בתור הקדמה לרשימתי בענין הכשרות, כי אני יודע שכתובתי הפעם לא תביא לי כבוד, אדרבה, אולי עוד יתנפלו עלי בזלזולים מכל הצדדים, אבל מה אני יכול לעשות, כאשר בוערת בעצמותי אש שאינה נותנת לעצמה להיחנק".

במרוץ של אותה הרשימה אני אצטט קטעים מרשימה, שממנה ניתן לראות שהוא לא חס על אף אחד, ואז נבין מדוע הוא הקדים הקדמה זו והוא כותב כדלהלן:

"בנושא הכשרות כבר דשו בה בעיתונות היהודית בזמן האחרון, ובעיקר בכל הקשור לאותן הקצבים המוכרים בשר

טריפה בשר בלי הכשר או בהכשרים מסולפים, אך התעלמו מן הצד השני של המטבע מענין הטריפות הנמכרות תחת השגחתם של הרבנים או ארגונים רבניים.

העיתונות שתקה בענין בשל כבוד הרבנים או בגלל טעמים אחרים, ובכל הקשור לכבוד התורה המושפל עד עפר, וכבוד האמת שעליו דורכים ברגלים, הרי שלנו הדברים יקרים יותר, ובמקום שיש חילול השם אין חולקים כבוד לרב, ולכן אני יוצא בקול מחאה גדולה".

באורך רשימתו ניתן להיווכח על יושרו של הכותב, כאשר הוא אינו מחפש לשאת פנים בשביל אף אחד, הוא כותב חריף מאוד, וללא הבדל הוא עורך חשבון עם כולם, ושרשרת של "אני מאשים" הוא יוצא נגד רבים, ובתור דוגמא נביא להלן כמה מהם:

"אני מאשים הרבה רבנים-מכשירים, שבידיעתם או בשל אי ידיעתם אך בשל התרשלותם מוכרים תחת "השגחתם" בשר נבילה וטריפה, בסיטונאות ובקמעונאות, והמוכר הינו נבל ברשות התורה.

אני מאשים אותם הרבנים המכשירים, שהרבה יהודים העירו להם והוכיחו להם בענין הטריפות, ואותם הרבנים התעלמו כליל מן הענין, אותם החוטאים ממשיכים למכור כמה שהם רוצים.

אני מאשים הרבה רבנים, שבמקרים רבים הם אינם נוטלים חלק בעבודת ההכשרה, ובכל זאת הם יודעים מה שקורה, ובכל זאת שותקים בענין הנבילה, וכל זאת בשל ה"שמור לי ואשמור לך", או בגלל הרצון למנוע חילול ה', והם שוכחים שבמקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב.

אני מאשים את כל הרבנים הגדולים מנהלי ורועי ישראל שבגלל פירוד הלבבות ביניהם, המחלוקת אינה לשם שמים - כי שכאחד אומר אסור השני מתיר, וכשאחד אומר טמא, השני אומר טהור - ובמקום להנהיג השגחה חזקה, ובמיוחד בשוק העופות, יושבים ואין עושים דבר.

"אני מאשים שבתחומים אחרים חוץ מן הבשר הכשר, הרבנים הזניחו לגמרי את הכשרות; ולדוגמא הם התעלמו כמעט

כליל מבתי המאפה לעוגות, היכן שהאופים היהודים משתמשים בבצק בשביל החלות העשויות מאבקת ביצים, היכן שיודעים בבירור שהם באים מעופות טמאים, ומיעוט שבמיעוט של אופים יהודים אינם משתמשים ב"לורד" שומן חזיר פשוטו כמשמעו.

אני מאשים את הרבנים שבגלל ההזנחה שלהם כמעט נשכח כליל הדין של חֶלֶב וגבינות עכו"ם. אני יודע, שעל כך ישנם הרבה התירים, אבל רק שם היכן דלא אפשר, אבל כאן שניתן לעשות בקצת מאמץ יכלו להנהיג סדר ו"מהיות טוב אל תקרא רע".

במיוחד כדאי לציין, שגורם רשמי ציין בתזכיר מיוחד שפרסם שמולקים גם חלב מבהמות טמאות, מסוסים, וכדומה. כך שהחשש של חז"ל של "ודבר (אל-קיננו) יקום לעולם" אינו יכול ליפול פה או שם.

מאותם המילים ניתן לראות איך וכיצד אותו הכותב שופך את דם לבו, כואב לו על מצב הכשרות איך שהוא לקוי, ב"אני מאשים" הגדול שלו היכן שהוא מאשים את הרבנים הוא מנסה ברשימתו ללמד זכות עליהם ומאשים את הקהל היכן שניתן לראות בהמשך של הכתיבה, כפי שנצטט להלן:

"אגב ניתן לכנות את הרבנים המקומיים בכלל של "עניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו", ואז אותם אלה בלי יוצא מן הכלל אין להם פרנסה מן הרבנות והינם חייבים לחפש זאת מהכשרים או ממלאכות בזויות ושפלות אחרות, כך שהם יותר טרודים בפרנסות מאשר סנדלרים ותפרנים, ולכן אין להם זמן וכח להסתכל על כל ענייני היהדות, וכאן נופל כל האשמה על הבעלי בתים האורטודוקסים.

אני מאשים את האורטודוקסיה שהיא יושנת שינת חוני המעגל ואינה רואה דבר ממה שנעשה מסביב, היכן שהחומות החזקים ביותר שלנו נופלים ומתמוטטים על ידי שונאינו, דבר קדשינו נרמס ברגלינו, הירושה שירשנו זה שלשת אלפים שנה כמעט ואין לה עוד זכר, והאורטודוקסיה יושנת, **אבל עד מתי?**

האם אינכם יודעים שמכל חומת היהדות, ששמרה אותנו עד כה כמעט ולא נשאר זכר פרט לכשרות, שבת וימים טובים כמעט ואינם נשמרים, אפילו בבתים האורטודוקסים, ועתה נהרס גם חומת הכשרות ואתם יושנים, **אבל עד מתי?**"

בשורות מעטות אלו ניתן לראות באיזה מצב רעוע היתה באותו זמן נראתה יהדות ארצות הברית, ובכלל מצב שהאורטודוקסיה. - בהמשך של אותה כתבה איך שהאורטודוקסיה החלה להשתקם, כאשר החלו להקים ישיבות, תלמודי תורה, כפי שנצטט להלן:

"ואף אם התחלתם לבנות בשנים האחרונות ישיבות ותלמודי תורה בכדי לחנך את ילדיכם וכן להחדיר בהם מדות טובות, אז האם אינכם יודעים שגופות שהינן מפותמות בנבילות וטריפות, אינן יכולות להיות יהודים עם מידות טובות? האם אינכם יודעים שנבילות וטריפות מטמטמים את הלב ומסממים את הדם היהודי, ואתם יושנים, אבל עד מתי?

האם אינכם יודעים שבכל יום שהינכם הולכים בבוקר למקוה לטהר את עצמכם, לא יעזרו לכם אפילו כל מימות שבעולם, כי הינכם טובלים ולא רק ששרץ בידכם, אלא שרץ בתוככם!, וכשהינכם מתפללים ערב ובוקר, או כשהנכם לומדים שיעור, האם אינכם יודעים שהבל היוצא מפיכם הוא הבל של חטא, כי הוא מפותם בנבילות וטריפות, ואתם יושנים - אבל עד מתי?

וכשאתם רוחצים את ידיכם על מנת לאכול לחמניה, או כשהנכם עושים קידוש ועל השולחן מונחות החלות, בשר ודגים וכל מטמעמים והינכם אומרים בכל פרוסה "לכבוד שבת", הרי שהינכם בוצע ברוך ד' והינכם יושנים, אבל עד מתי?

ובודאי הינכם יודעים, שרק במעשר של הכסף, שאתם היהודים האורטודוקסים מבזבזים על תצוגות ולוקסוס, יכלו בכסף הזה לשמור על כבוד הרבנים ולבנות את חומת ישראל הפרוצה, והינכם יושנים, אבל עד מתי?

רבותי! תעשו לעצמכם קצת חשבון הנפש וראו עד להיכן חרגתם, זכרו, שההורים שלנו הקריבו עצמם על קידוש השם, הם הרשו שישרפו ויצלו אותם, והעיקר לשמור על תורתנו הקדושה, מאחר ומכם אין תובעים קרבנות, רק בקומץ אתם יכולים להציל את הסיטיאוציה, והינכם יושנים, אבל עד מתי?

יהודים! האם אינכם פוחדים יותר מיום הדין הגדול
והנורא, היכן שלא תוכלו יותר לתרץ תירוצים והתחמקויות
ומשיכות בכתף?

ואני שואל אתכם, עד מתי? ואני אומר, עורו ישנים
משנתכם!"

פרק ו

בשורות האמורות שפך הכותב את לבו, היכן שהוא מוכיח לצבור לאיזה דיוטה הגיעו במצב הכשרות.

לרשימתו של הר"ר פייבל מנדלוביץ ז"ל היתה תהודה רבה, והדברים החלו להתגלגל ולהזיז רבנים שזועזעו כשקראו את הדברים.

מעניין לציין, שעל רשימה זו הוסיפה מערכת ה"דאס אידישע ליכט" (שהופיעה לפני שישים שנה, ולא זו המופיעה בשנים האחרונות ושמסביבה התעוררה פרשת הדפסת חומר שכתבו כופרים ואפיקורסים. **המערכת**) רשימה משלה בבחינת "אלה מוסיפים על הראשונים" וכתבה כדלהלן:

"אנו מדפיסים בגליון זה רשימה תחת הכותרת "עז מתי", היכן שהכותב למדן ידוע רציני ויהודי ירא וחרד, הינו מגלה את הפצע של אכילת טריפות בעירנו.

לדאבוננו כל מה שהוא כותב אמת ויציב, הכשרות ירדה במקומנו עד לדיוטה התחתונה וההפקרות חוגגת, ורבים נכשלים באכילת נבלות וטרפות ובמיוחד אותם המשפחות השומרות על הכשרות כבבת עינה.

איננו באים בשורות אלו לפגוע חלילה בכבודם של הרבנים, ואת זאת גם לא מבקש כותב הרשימה, אנו יודעים שהאשמה אינה כולה מוטלת על הרבנים, אך הם חוד החנית בכל אשר שורר בשטח הכשרות, והצבור האורטודוקסי אינו רוצה לשמוע בקולם ולשמור על כבודם של מנהיגי הצבור האורטודוקסי, אבל דוקא בגלל זה אנו סבורים שעלינו להוכיח עד להיכן ההפקרות הובילה אותנו.

כאשר בתי הכנסת האחראים ישלמו לרבנים שכירות ראויה, ולפחות כמו שמשלמים לחזן טוב, אז במילא הם היו מחפשים רב שיהיה גדול בתורה וטוב, וממילא היה הדבר גורם לשינוי חיובי בכל הקשור ליחס לרבנים מורי הדרך, ואשר לדאבוננו כיום לרבים מהם אין אפילו סמיכה לרבנות, או שהם סתם אנשים שאינם ראויים כלל לאיצטלא של רבנים מנהיגים דתיים.

אבל בו בזמן כשהרבנות אינה יותר מאשר רשיון שיהיה מותר לסחור בה מסחר דתי של כשרות, חופה וקידושין, יין וכדומה, העמי הארצים קופצים בראש, ואין שום מידה במה למדוד את גדלות ואחריות הרבנים, ואז כל הרוצה ליטול את השם בא ונוטל, וממילא אלו הינם תוצאות אותם הנוטלים, חומת הדת שבורה ומצב היהדות הולך ומחמיר מיום ליום."

בהמשך כותבת המערכת:

"המצב הנוכחי אסור לעבור עליו בשתיקה, חייבים לצאת עם האמת ולהעיר את המנהיגים הדתיים ואת הבעלי בתים האורטודוקסים משינתם, ובאמת להציב בפניהם את השאלה "עד מתי?"

עד מתי המצב הזה יכול להימשך בחיי האורטודוקסיה? עד מתי עוד נהיה ללעג ולקלס בעיני ובעיני אחרים! איזו הערכה יהיה לילדינו לדת התורה, כשהם רואים את יחס הוריהם לרבנים, ומחלוקת כל כך קשה בין הרבנים!

ועד מתי אנחנו עוד נמשיך לאכול נבילות וטריפות, נרעיל את דמנו, להכחיד את נשמותינו ולשחק עוד את המשחק כאילו אנחנו דתיים, המתפללים בבתי כנסת אורטודוקסים?

השאלה הנוכחית בוערת, אנו חייבים לה תשובה, או שחלילה הדבר יגרום לחורבן וההרס הגדול ביותר, או מבפנים או מבחוץ..."

המערכת מסיימת את הנושא במלים:

"חזוק הדת חייב להיות המוטו המוביל ביהדות, ולא ניטבע בים של הפקרות ומעשי תעתועים, ואת העבודה בענין חייבים להתחיל ככל שאפשר מהר יותר.

היהודים החשובים יותר חייבים להתייצב בראש ולהשמיע את קולם כאשר יכריזו "מי לדי' אלי!" ואז הצבור לאט לאט ינהר אחריהם וממילא האוירה תהיה כשרה למהפך.

הזעקה "עד מתי?" חותך את האויר ומאיים עלינו בקטסרופה גדולה, אם הדבר לא ישמע ואם לא תבא תיכף ומיד קריאה לחיזוק הדת, הרי שלקריאה עד מתי לא יהיה עוד כל ערך.

הזעקה של "עד מתי!"! אכן חתכה את האויר ועוררה את הצבור באותה תקופה באמריקה, להעלות כאן את כל ההתפתחויות דאז זה בלתי אפשרי, אך נביא להלן את מכתבו האישי של הגה"צ רבי ישראל בהגה"צ רבי משה האגער זצוק"ל רבה של ראדאוויצע, שהתגורר באותה תקופה בארצות הברית, ובמכתבו הוא כותב כדלהלן:

ב"ה, יום ה' לחודש ה' תרומה תרפ"ג.

כבוד העורך "דאס אידישע ליכט" שלום!

ראיתי הגליון האחרון של עיתונכם וקראתי את הרשימה "עד מתי", אני חש כי זו חובתי לאחל לעיתון החדש אריכות ימים ושנים, לך בכחך זה והושעת לעם ישראל פה בארצות הברית. כיהודה ועוד לקרא אני רוצה לספר כאן עובדה מה שאני חשתי וראיתי בעיני, וככל שאני נזכר בזה תסמרנה שערות בשרי - וכדלהלן:

בתקופה מסויימת גרתי ברחוב סטענטאן פינת קאפאלק, באותו איזור נמצא חנות לממכר בשר כשר, ובאחת השבתות ראיתי איך התאספו הרבה קצבים (מאותו איזור) כשבפיהם סיגריות, בכדי לבחור בשר לחנויות שלהם, שם יש לאותם הקצבים מודעות מהרבנים שהחנות שלהם כשר למהדרין מן המהדרין, ואני שואל אותכם עד מתי?!, ואם תצליחו לעשות משהו בענין להסיר המכשלה הזאת, ישמח לבי גם אני, והיה זה שכרי.

הק' ישראל בהרב ר' משה זצ"ל האגער"

כל המכשולות הללו הינן כלליות שקרו אצל ההמונים, היו אבל גם קהילות קטנות או בינוניות בניו יורק, שניהלו לעצמם מערכת כשרות, וקהילה עם מרא דאתרא, והללו מסרו את נפשם למען השגחה חזקה ודאגו לקהילתם שיהיו להם כל המוצרים שהם זקוקים להם.

אחת מהם היתה קהילת "עדת ישראל" בניו יורק, היכן שהראב"ד היה הרב זאב וואלף מרגליות זצ"ל, חתנו של הגה"צ רבי נחום'קע מהאראדנא זצוק"ל, הלה היה מורה הוראה בהאראדנא ולאחר מכן היה הרב הכולל בבוסטון, משנת תרס"ז

עד שנת תרע"ב, שאז הוא עבר להתגורר בניו יורק והיה הראב"ד בקהילה הידועה "עדת ישראל".

כפי איך שהוא ראה את מצב הכשרות בעיר, הוא החל לפעול להקמת מערכת כשרות נפרדת, היה לו בכך הצלחה גדולה וזאת בשל שסמכו עליו ההמונים היהודים האורטודוקסים. **בספרו "תורת גבריאל" על התורה, בחומש ויקרא, הוא מזכיר בשמחה של מצוה, איך השי"ת סייע בידו להעביר את הענין, ובעזרת ידידו ר' משה אברמוביץ הוא מצא משחטה עם סדרים חדשים בכל הקשור לכשרות, שבדומה להם לא ניתן למצוא בכל רחבי ארצות הברית.**

הוא שמר אצלו צוות גדול של יותר ממנין שוחטים שעליהם הוא כותב: "ב"ה שכל השוחטים העובדים שם הינם מופלגי תורה ויראי אלקים, אומנים בקיאים ומומחים במלאכת הקודש. הבעלי בתים של המשחטה היו יהודים חסידים מכל ארצות הברית, הם היו מוכנים לעשות סדרים ומנהגים חזקים ולמלאות את כל מבוקשו, כך התנהלו הדברים מאז שהקימו את המשחטה, ולמשגיח תמידי הוא מינה את בנו הרה"ג ר' מנשה מרגליות.

הוא מסיים שם: "גם כל המנהלים והמשרתים במשחטה מתייחסים בכבוד לשוחטים, ועושים הכל כפי שהללו מורים להם, ובמיוחד בכל הקשור לעניני כשרות, השוחטים היו יראי ה'". הוא כותב ואומר עליהם בדיוק מה שחז"ל אמרו על יהושפט, היכן שהללו נזהרו מאוד בעניני כשרות, הא לדבר אמת **משרתיו צדיקים** (חולין ד' ע"ב).

למדרגות שהללו הגיעו הינם אך ורק בזכות זה שהוא לא נתן שיוליכו אותו שולל על ידי אותם הבעלי בתים האמריקאים, הוא לא קיבל מרות מהם, רק הטיל מרות עליהם, ולא מכר את עצמו בעד כסף, וכפי שניתן לראות מכל הפרקים הקודמים בסידרת רשימות אלו שדיני ממונות "גברו" על דיני הכשרות.

קול קורא

דא גזירה דאורייתא דגזור רבנן קמאי, ראשונים כמלאכים, גאוני וצדיקי הדור שלפנינו זיע"א

אלול תש"כ

לכבוד הרה"ג שליט"א

באתי לעורר בזה כי היות ואני רב בברוקלין, ובאו לפני ג' שוחטים וסיפרו לי איך שהולך מעשה השחיטה, ששוחטים שחיטה תלויי דהיינו ששמים שרשרת על רגלי הבהמות ותולים אותם וכו', וכידוע יצאו נגד השחיטה הזאת הגאוניס הצדיקים הרידב"ז זצ"ל שהיי מומחה גדול בשחיטה, ואח"כ עורר ג"כ על השחיטה הזאת הגאון רבי אליעזר סילבער שליט"א, ראש אגודת הרבנים, על כן באתי בזה לעורר את הרבנים שיצאו תוצץ נגד השחיטה הזאת כי שמעתי שמהשחיטה הזאת קונים בשר כל האנשים החרדים יוצאי אונגארין, שניצלו מהשואה, וכפי שסיפר לי השוחט עוברים בשחיטה הזאת על כל החמש הלי שחיטה, והשוחטים מפני פרנסתם נעשים כעבר ושנה ונעשה להם כהיתר, וממילא מקלו יגיד לו כמבואר בשו"ע יו"ד סי' י"ז עיי"ש.

עוד סיפר לי איך שהשוחטים בלבלו להרבנים המכשירים שאמרו להם כי הרב סילבער אינו יודע מה שהוא מדבר, והשחיטה הזאת כאן בארצות הברית הרבה יותר טובה מיוראפ, כי לא מפחדים מהבהמות כלל.

אמנם זה אמת שאינם מפחדים מהבהמות, אך אמנם אמת, אינם מפחדים גם שיצטרכו ליתן דו"ח על כל שחיטה ששחטו, ולאחר מאה ועשרים שנה, יבואו כל הבהמות ויטענו למה עשיתם אותי טריפה, וכו'.

אוי לאותה בושה שרבנים שניצלו מיוראפ יתמכרו עבור בצע כסף, וע"ז מובא כבר בספרים הקדושים קדשי קדשים שחיתתן בצפון, שאפילו אלו שהם קדושים שוחטים אותם היצר הרע בצפון (כסף, צפון מזהב יאתה). ואפ"ל יותר קדשי קדשים אלו

שיצאו מדייטשלאנד שנהרגו קדושים למליונים על קידוש השם, ואלו נשארו שיוכלו לבנות הכלל ישראל להחזירו לכבתחילה, לא די זה שלא תקנו, אלא שקלקלו, שנותנים ליהודים שניצלו משארית הפליטה ספיקי נבילות וטריפות רח"ל.

וע"כ אני מתחנן אליכם נא ונא לראות לתקן שישחטו כמו ששחטו לפני כמה שנים שחיטה מונחת, ולפלא גדול עלי, הלא אתם חסידי צאנו זצ"ל, וע"כ אתם לא אוכלים מצות מכונה, שחדש אסור מן התורה, ואיך התרתם לשחוט באופן החדש?

אחד הרבנים

הרב ר' אליעזר סילווער ז"ל מעורר נגד השחיטה תלוי'

(נדפס בירחון המאור בחודש סבת תשי"ט, שנה עשירית, חוברת ג' [פט]).

וז"ל בהמאור שם במכתב שכתב מוהר"א זילבער שליט"א להרב הגאון הצדיק מוה"ר חנני י"ט ליפא דייטש שליט"א:

הגאון האדיר מוהר"א זילבער שליט"א אב"ד סינסינטי כותב לו בנד"ז: לידיי"נ הרב הגאון המוכתר בש"ט, עסקן נפלא להטבת מצב הטהרה במדינה ולכלה הקוצים מן כרמי ישראל, ירא וחרד בכל דרכיו מוה"ר חנני י"ט ליפא דייטש שליט"א, אב"ד דק"ק העלמעץ וכו'...

על השחיטה התלוי'

ו. אודיעו טעמי ונימוקי על פקפוקי נגד שחיטה תלוי' שהתנהגו ברוב העירות ובתי המטבחים במדינה בשנים האחרונות, ושכבר אסר באיסור גמור הרידב"ז מסלוצק וצפת לפני חמשים שנה כשהי' פה בדענווער. וכן אסרתי אני אח"ז בראותי שהנכרי המחזיק הראש של השורים והגסות התלויות מנענע את הרעש בעת השחיטה פעמים רבות, ובפרט כשהבהמה מתאמצת להטות ראשה אל הצד מהפכה בידיו בעת השחיטה ודוחק הראש על הסכין, ונמצא כמו מסייע ממש בשחיטה, וכמו ישראל ונכרי

שוחטים יחד, הנכרי מוליך הראש על הסכין, והשוחט מוליך נגדו הסכין על הצואר. מלבד שלפעמים דוחק הוא הנכרי את הראש על הסכין. וכזה ראיתי הרבה פעמים ואסרתי שחיטה תלוי'.

ובס"ד בעירות שהייתי ובבתי המטבחים שהיו תחת פקודתי השחיטה הי' על הארץ כשמונחת הבהמה וכה נהגו עד לפני שנים כל בתי מטבחים הגדולים בנוי יורק ושיקאגו, בוסטון וכו', ורק אחרי מות הרבנים זקני הת"ח ונמסרה השחיטה לפיקוח הצעירים תקנו ממוני בתי המטבחים אחד אחד מבלי שאלם את הרבנים הזקנים, ואני על משמרתי אעמודה שספק נבלה יש בכמה מהם.

בברכה הננו שלו,

אליעזר זילבער

בהרה"ג ר' בונם צמח זצ"ל, הרב לאגה"ק
פה סינסינעטי, ראש נשיאות אגוה"ר דארה"ב

נ.ב.

ראה בספר חן טוב מהרה"ג השו"ב ר' אהרן צבי פרידמאן שנדפס בשנת תרל"ה, שמה שהנהיגו שמה חידוש בשחיטה אשר עדיין לא נראה ולא נשמע בכל תפוצות ישראל, שלפענ"ד אסור לשחוט כן והשוחט על זה הדרך מאכיל טריפות לישראל בלתי ספק, וכל אשר יראת ה' נוגע בלבבו ישמר ויזהר שלא לאכול מבשר זבח הלזה כי פיגול הוא לא ירצה ולא יטמא נפשו בתועבה הלזה. ומעיד על עצמו אף שזה יותר מל"ג שנים שעומד ומשמש בעבודת הקדש בשחיטה, אומר שאי אפשר בשום אופן לשום אומן לשחוט בדרך הזה ושאי"א לירא ה' לעשות הרעה הגדולה הזאת לחטוא ולהחטיא הרבים יעו"ש שמביא ששתים רעות עושים שמה.

א. שנוהגין בנוא יארק בשחיטת בהמות הגסות, שקושרים בחבל שני הרגליים האחוריים, והחבל נקשר להחבל הקבוע בגלגל

מלמעלה בבית המטבחיים, וסובבים את הגלגל והחבל עולה עם הגלגל, ומושך את הבהמה בשני רגליי עד שאינה יכולה לעמוד על רגליי הקדמיים, ונופלת לארץ ומונחת על צדיי, ורגליי הקדמיים אינם אסורים כלל, ויכולה לנענע ולפרכס אותם כרצונה, ומשרתי הטבחים תופסים ראשה בחזקה ומעמידים את הראש על שתי קרניו בארץ עד שאינה יכולה לנענע ולפרכס עם הראש והצואר מתוח, ובא השוחט במהירות בבהלה ובפחד גדול לשוחטה יען כי ירא שלא ילקה על ידי הרגליים הקדמיים של הבהמה שאינם אסורים.

בשאר מדינות או עיירות קושרים הדי' רגלים כדי שלא תוכל לפרכס ולנענע גם בהם כן נהגו אבותינו ואבות אבותינו ששחטו על דרך זה אשר הפילו הבהמה על הארץ ומחזיקין בראשה ושוחטין אותה.

ב. מתאונן בדבר שנתחדש שם מאיזה טבחים להעלות בגלגל כל הבהמה עד שתלויי ברגליי האחוריים באויר וראשה ורגליי הקדמיים סמוך לארץ, ומגיעים מלמטה עד נגד הצואר וחותר מלמטה למעלה ומשרתי הטבחים אוחזים השור בשתי קרניו, ובא השוחט ומכניס סכינו מלמטה נגד הצואר וחותר מלמטה למעלה, ומשרתי הטבחים דוחקים את הראש עם הצואר על הסכין, והשוחט שוחט נגדם, והשוחט אין לו מקום לעמוד אלא בצד הבהמה, כי ירא ונבהל מרגלי הבהמה הקדמיים אשר אינם אסורים, שמא תפרכס הבהמה בהם.

וזה ידוע אשר כל דבר התלוי בוודאי מתנענע, כי אינו נסמך על שום דבר, ובפרט שמשרתי הטבחים עוזרים עוד לדחוק הצוואר על הסכין אז בוודאי מתנענע, ואף אם ינענע רק קצת, תהיי שהי' ודרסה.

וזה ראיתי בעיני שכולם הם אשמים באשם תלוי, ואף שתהיי רק כהרף עין ראוי לחוש כמו שביארנו, וכי יכול לומר כל שוחט שאינו נבהל כשהשור מתחיל לפרכס ברגליו, ואף אם השוחט יבהל רק קצת, כדרך כל הירא לנפשו, ומשרתי הטבחים כאשר מתחיל לפרכס דוחקין עוד יותר והיא דרסה וודאית בלי שום ספק.

מלבד כל זאת הרי אנו אוסרין לשחוט מלמטה למעלה אף באין דוחקין הצוואר על הסכין ובנד"ד דוחקין בחוזק הצוואר על הסכין ואסורה משום דרסה וודאית (ויש לעורר עוד דהוי כשוחטין ישראל ועכו"ם מסייע לו), וראוי לגזור על אותן השוחטים שלא יזידון ולא יעשו עוד התועבה הזאת, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה עתיד ליתן את הדין. אל תאמינו לדברי השוחטים באופן זה שאומרים שהיא שחיטה יפה, רעה היא בעיני אלקים ואדם וחוטאים בנפשותם האומרים כן וכו' וכו' יעו"ש רח"ל.

פרק ז

ההלוך יילך בענייני כשרות התנהל כך עד לשנת ת"ש, ענין הכשרות היה פרוץ בכללו, ואפי שהיו מספר קהילות שניהלו לעצמם מערכת שחיטה היתה זו שחיטה מצומצמת, הללו לא יכלו להכין מספיק בשר לכל הצבור היהודי שחיפשו בשר כשר, ובשל הפירצות שהתעוררו מזמן לזמן הרבה יהודים התנזרו כליל מלאכול בשר.

לאחר שהיטלר ימ"ש כבש את אוסטריה הרבה יהודים אורטודוקסים ברחו והיגרו לארצות הברית, הגיעו מסות של יהודים חרדים, ולדוגמא יהודים דוגמת השבע קהלות כשבראשם הגה"צ רבי לוי יצחק גרינוואלד זצ"ל רבה של צהעלים שהגיע כבר בשנת תרצ"ח לארצות הברית, ומיד איך שהוא הגיע הוא בחן את הנעשה בכל שטחי היהדות, והחל לארגן חיים יהודיים בארצות הברית, ובהתלהבות גדולה הוא קיבל על עצמו לארגן את כל הצרכים של היהודים החרדים שכבר גרו מקודם בארצות הברית ובמיוחד למען אותם ההמונים שהחלו באותה תקופה להגיע לארצות הברית.

הוא החל את עבודתו עם הכשרות, להרביץ תורה ויראה, ולהקים מקוואות וכדומה.

בשנת ת"ש בערך פתח אז רבה של צהעלים את המשחטה הראשונה שהיתה תחת השגחתו בניו יורק, המשחטה התנהלה כפי שצריך, הכל נעשה תחת פיקוחו האישי, שחטו קצת מאוד, והוא לא נתן שימהרו בעת השחיטה, בשעה שחטו בין 5 לעשרה בהמות, וכל השחיטה שלו שנשאר גלאט כשר הי' לערך 5 בהמות לשבוע.

הצבור החרדי התגורר קודם לכן בארצות הברית התעורר לחיים, וזאת לאחר שהרבה שנים לא יכלו לאכול בשר, עתה יכלו לאכול בשקט בשר חלק, הוא גם ניסה במסירות נפש גדולה לארגן חלב ישראל.

זה לא הגיע להם בקלות, וזאת למרות שאמצעים כספיים לא היו להם בהרחבה, אז אלו שלא שמרו התורה ("חפשיים" בלשון הזמן) זרקו עליו אבנים, לעגו עליו והפריעו לעבודתו.

הוא לא שהה לרדיפות וללעג שלעגו לו אותם שהתנכלו לעבודתו, ובמסירות נפש הרחיבו הכל והגדילו את כל הצרכים של הצבור החרדי. הקהילה שלו גדלה מאוד, בתקופה קצרה של כמה שנים כבר התפללו בבית מדרשו 500 יהודים שומרי תורה ומצוות מדקדקים בקלה כבחמורה. לאחר תקופה של כמה שנים הגיע גם לארצות הברית רבה של קלויזענבורג שליט"א [זצ"ל] שפעל רבות בהרבצת תורה, היה לו גם ציבור גדול עם תלמוד תורה בערך של 700 ילדים. כך התנהל הענין תקופה ארוכה בשלום ובשלוה, איש על מקומו ואיש על דגלו, כל מי שיכל לעשות עשה, זה לא הפריע לאף אחד מה שהשני פועל ועושה, אדרבא, הם שמחו שלאחר השמחה הגדולה יש עוד מי שידאג לתורה ויהדות. לאחר מכן גם הגיע מארץ ישראל כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל והוסיף שורה חשובה של מוסדות למען יהדות ארצות הברית.

רבה של סאטמאר קנה לעצמו בית המדרש בדיוק ממול בית מדרשו של רבה של צעהלים, והחל לאט לאט לקרב לעצמו יהודים מן הסביבה שרצו ליהנות מעבודתו, עד שהצליח לאט לאט להקים קהילה גדולה.

אבל לדאבונו, לאחר כמה שנים הגיעו לארצות הברית טרוריסטים אורטודוקסים מאירופה שהמשיכו במלאכה זו גם בארצות הברית, הללו התנכלו כמעט לכל יהודי ברוקלין והטילו חיתתם ומוראם על יהודי ברוקלין, הם בנו ישיבה ות"ת, ובשיטה הטרוריסטית הם הכניסו תלמידים לאותן המוסדות, ולעומת זאת כאשר הגיעו רבנים חשובים מאירופה ורצו להקים בית מדרש הם עשו כל מאמץ למנוע זאת ממנו ולא לבצע את תכניותיו ושלחו להם "יועצים" שייעצו להם שעדיף להם להתחנף לאותם טרוריסטים ולעשות כחפצם מאשר להקים מוסדות שאינן לרוח הטרוריסטים. - העצה היתה שיבואו להתפלל בסאטמאר, ובאשר לפרנסה, הבטיחו להסדיר להם "מלומדות" כשנתנו לו שם של "מגיד שיעור" ומתוך ייאוש ומצב קשה, במיוחד לאחר שנות המלחמה האיומה, נאלצו הללו לקבל את ה"עצה" כשראו בכך את ה"רע במיעוטו" ועד ששכחו והתייאשו מתכניותיהם וממעמדם.

כשהגיעו אותם האנשים היה קצת קשה "לשכנעם" להוריד פרופיל, אבל לאחר שהצליחו לטמטם כמה כלי קודש רבנים וגדולי תורה, אז יכלו כבר בקלות לשכנע את החדשים שבאו בטענה, האם הינכם גדולים יותר מפלוני שהכיר בדרך "הנכונה..."

מעשה שהי'

מעשה באדם אחד שבא מחו"ל, ושכר לו פה באחת הרחובות חנות קטנה ויתפרנס בו הוא ואשתו בצמצום גדול, וכשהגיע חדש ניסן, ועשה כדרך מידי שנה בשנה בהיותו בביתו בארץ מולדתו וכדרך כל היהודים הנאמנים, ויבדוק אחרי כל הדברים שיש בהם חשש חמץ, ויסירם לאט לאט אל המרתף ועל העליה, ויכין מקום רחב ידים על הסחורות, "של פסח" שכבר כתב אודותם עוד בחודש אדר. כעלות הבקר בערב פסח - והסחורות הגיעו, הכל במדה ובמשקל ובמשורה כמו שחפץ הוא במכתבו אל הסוחר - אבל מה השתומם למראה עינו, ומה התפלא לראות כי אין על הסחורות אף חותם אחד, לא מן הראב"ד, לא מן הדיין, ולא משום אדם שבעולם - ונפשו יצאה בו מרוב כעס ושברות הלב - בוודאי יש כאן טעות גדול צעק בחמתו, בוודאי המשרתים המבוהלים אשמים בדבר - אבל מה לעשות עתה? לנסוע ולהביא סחורה אחרת של יו"ט אין עוד זמן כי הקונים כבר נקבצו ובאו להשיב פניהם ריקם אי אפשר, כי ילכו ולא ישובו עוד, ולא נשאר לו כי אם דרך אחר ללכת מהר אל הסוחרים השכנים ולשאול מהם את הסחורות הנצרכות או לשלם בעדם במלא שווין - אבל שגה בזה מאוד, כי החנונים כלם פה אחד, כי אין להם רק כדי צרכם - וכי די להם להפקיע את עצמם - וכה עבר חצי היום במהומה ומבוכה, אשתו עמדה ברב צרותיה בהחנות, והוא רץ כמשתגע בקרב חוצות, ולבסוף הוכרח לסגור את הדלת.

ויהי ביום הרביעי בראשון לחוה"מ, בעוד לא עלה השחר, והוא כבר עומד בבית המסחר הגדול ברחוב ס... ויתרגו ויתקצף ויריב בחזקה במשרתי הבית ועם

העומדים על גביהם - לשוא הבטיחוהו כי שלחו לו הכל משל פסח, לשוא הראו לו מקום מיוחד לכך בהעליה הראשונה, לשוא הראו לו כי פסת נייר תלוי עליהם מלמעלה על הכותב וכתוב בו באותיות גדולות: ג... של פסח - והוא באחד: איה החתימה? ואיפוא ההכשר? עד שבא האדון בעל בית המסחר, הביאהו אל חדרו הראה לו מקום לשבת ויאמר לו בחשאי ובשפת רצון כדברים האלה: רואה אני יקירי כי אתה ירוק ככרתי, כי לא כביר ימים מאז באת אל הארץ ולא תדע מנהג המקום כלל - ועתה דע לך כי חוץ מן הקמח אין לנו פה בנויארק שום סחורה אחרת של פסח - והרבה יהודים פה שאינם שותים ק... ואינם אוכלים צ... ופירות יבשים בפסח כל עיקר - ואשר תראה בחלונות החנויות ובמודעות במה"ע שכתוב בהם באותות בולטות ג... של פסח, כל זאת היא שקר וכזב, ולא נכתבו הדברים אלא כדי לסמות את העינים ולגנוב בהם דעת הבריות - ולרצון החנונים הרבים שסוחרים עמנו הוכרחנו גם אנחנו לעשות כזאת כאשר ראית שמה מלמעלה - שלא תועיל לנו כלל, אבל תועיל הרבה אל החנונים שמה ברחובות היהודים - כאשר תדע ותבין זאת גם אתה לעתיד.

לשנה הבאה, וידע גם הוא את אשר לפניו, ובעיר כסה השלג את פני הארץ, והוא כבר הכין לו מגילה גדולה באותיות מוזהבות לתלותה על החלון קודם החג, אבל אשתו שהיא בת טובים ממשפחת גדולים באונגארן המדינה הציקתהו מאד, ותריב עמו יום יום. היתכן? אמרה לו תמיד, היתכן להחזיק צ... בפסח שאין עליו שום הכשר הבחנם ישבו על מדוכה זו הגאונים בארצנו? העל חנם טרח בזה כל ימיו הגאון משוראן? והפירות היבשים האם נודע לך מאין באו? הישתמשו בכמו אלה גם היהודים. בארץ מולדתנו? התורה אחרת באמעריקא? והבעל שמע לדברי אשתו, שרף את המגילה לעיניה, והוא עתה מאותן המשתדלים להביא תיקונים בכל הדברים שהתורה החמירה עליהם וצריכים שימור לפסח. (עד כאן המעשה).

צאן מרעיתם של הרבנים כשהללו הגיעו מאירופה טבעי היה שתחילה רצו לרבם, לראש ישיבה, רב, או שוחט וכדומה התייעצו עמם בכל הקשור לעתידם, הללו אמרו להם שכאן אנו חיים בעולם חדש ובאין ברירה חייבים להציל את עצמם במה שרק ניתן.

הטרוריסטים הללו לא הסתפקו באותו הטרור, הללו החלו אף לערער את כל יסודות היהדות, ובמיוחד בכל הקשור לכשרות, ונגד אותם אלו שהצליחו למצוא לעצמם משרות שלא באמצעותם, ובמיוחד לא מצא חן בעיניהם האימון שהציבור נתן ברבה של צעהלים¹² שהגיע לארצות הברית לפנייהם, ובמסירות נפש העמיד למעשה את היסודות לכשרות.

¹² (מכתב מכ"ק אדמו"ר שליט"א מקאסאן מרן רבי ישראל ראטענבערג שליט"א (י"ל בשנת תשכ"א בערך)

להתוודע ולהגלות

בס"ד

מיר ווילען מודיע זיין דעם ווירדיגען קהל חרדים און שלימים, אַז נישט כ"ק אדמו"ר הגי' הקי' מסאטמאר שליט"א [זצוק"ל], נישט זיין קהל און נישט זיין ישיבה האַבען השגחה איבער די פליישען און עופות פון מוהר"ר אהרן וויינשטאַק, טראַץ דעם וואָס ער לעגט אַרויף אַ חותם מיט דעם וואָרט סאַטמאַר.

עס איז בכלל אַ גרויסער ספק צו דער מענטש האָט נאָמנות? ווייל ער שטעהט איין אין מיאָמי אין אַ האָטעל וואָס עס איז גיאָסערט פון כ"ק אדמו"ר שליט"א [זי"ע] און פון די התאחדות הרבנים ווייל דאָרט איז דאָ אַ געמישטע סווימינג פול און נאָך פירצות און עס איז דאָ אַ קול רינון אַז ער האָט זיך אויך געבאַדען בתערובות.

עס איז נישט קיין באַווייזן אויף זיין נאָמנות דאָס וואָס כ"ק אדמו"ר שליט"א [זי"ע] שטעהט איין ביי איהם אין באַראָ פאַרק, ווייל דאָס ווערט געטוהן דורך די השפעה פון די נאָהנטע מקורבים וואָס זענען מלחכי פינכא פון וויינשטאַק.

און כ"ק אדמו"ר שליט"א [זי"ל], איז גאַרנישט באַקאַנט אין די ענינים נאָר אַזויפיהל וואָס דער גבאי און די שוחטים זאָגען איהם, און זיי קען מען בעצם נישט גלויבען ווייל זיי זענען מקבל טובה פון וויינשטאַק און דאָס רירט אַהן זייער פרנסה, ווי כ"ק אדמו"ר שליט"א [זי"ע] שרייבט בספּה"ק ויואל משה סי' קע"ב.

דאָס דעפלעקטירט גאַרנישט אויף כ"ק אדמו"ר שליט"א [זי"ע], נאָר בעוה"ר עס איז אַזוי ווי רבינו אַליין שרייבט בספּה"ק הנ"ל סי' קי"ג אַז אין חטא פון דור ווערען די צדיקים פאַרפירט וז"ל שם סי' קי"ג "שסמייית עינים של המנהיגים גלא להבין האמת היא שאשמת העם שנענשים בכך לסמות עיני המנהיגים" און דאָס איז נישט גורע מגדולתן של הצדיקים, ווי כ"ק אדמו"ר שליט"א [זי"ע] האָט אַליין געזאָגט בענין הבחירות אויף דעם צדיק הדור זייע"א. רבינו הקדוש שליט"א [זצוק"ל] בלייבט ווייטער דער צדיק הדור אפילו ווען מען איז אונטער זיינע פלייצעס מאכיל טריפות.

מכתב שכתב האדמו"ר מקאסאן שליט"א

נגד שחיטת וויינשטאַק

על אודות השחיטה המהודרת בעירנו הנקרא גלאט, הנה לדעתי הצעירה השחיטה הזאת אינה כהוגן כלל ובספק כשרה עומדת ולא גלאט. כי הנה צריכין להבין שבכל עת היתה כאן בעירנו נוא יאָרק שחיטה גדולה וגם כמה וכמה שוחטים מגודלי זקן ופיאות ארוכות כידוע לכל באי שער נוא יאָרק. אבל בכל פעם היי כמה וכמה מהשרידים שהיו מרננים אחר מעשה השחיטה שאינה כהוגן. בשנת תרצ"ח בא רב אחד ממדינת אונגארן ת"ח ובעל הוראה מובהק (בנו של אחד מגדולי הדור לשעבר) והנהיג בניי שחיטה חדשה ששחטו לערך ששה או שבעה בהמות בכל שבוע שהיתה די והותר, כי לכל היותר אכלו שנים או שלש מאות משפחות משחיטה זו ובפרט שלא היי אז המנהג באמעריקע להתפטס בכל יום בבשר בהמה. והנה תיכף אחר המלחמה באו לכאן עוד כמה וכמה רבנים מובהקים גדולי הוראה וכמה אלפים מאחי"ב ממדינת אייראָפּא ונהיגו כאן עוד שחיטה חדשה מהודרת שהיתה לכאורה יותר טובה מהשחיטה הקודמת כי הנהיגו אז שמשגיח תמידי ימצא בחנויות מוכרי בשר ועוד איזה הנהגות טובות שלא היו מקדמת דנא. עד שהתרחש שהרב המכשיר של השחיטה השניה לא הרשה להביא מבשר שחיטה הקודמת לבית מדרשו וגם השמיע כמה דברים על הנהגת השחיטה הראשונה שאינה הגונה וטובה (וממילא היא טריפה) עד שנעשה רעש גדול לברר אמיתות הדברים והיי מדובר שתהיי ד"ת בב"ד של חמש, והרב של השחיטה הקודמת בחר בהרבנים הג' האבדק"ק האָדהאז ניי ובהרב ר' משה ביק ניי אבל מצד פאליטיק ועוד איזה ענינים נשתתק כל הענין. אבל בסתר היו כמה וכמה בתחסדים מרננים על השחיטה הקודמת שאינה טובה וכמה חששות עליי. והנה לאט לאט בהעלמת עין מהרבנים גילו את עצמם בעל המסחר השחיטה השני להנהיג כמה וכמה קולות כמו: א. לפתוח החנות בלי משגיח, וכשראו אנשי השחיטה השני שאין פוצה פה ומצפצף ויכולים לעשות מה שלבם חפץ עשו כן. ב. ישנם כמה וכמה עדים כשרים שראו בפרהסיא הבאת בשר לווייליאמסבורג בליל מוצ"ש לערך רבע שעה אחר הזמן שזה אי אפשר אלא אם כן חללו את השבת ר"ל באיזה שעות מקודם. ג. מעולם לא הצריכו הרבנים את השוחטים להביא את סכיניהם לפנייהם לבדיקה, אדרבא לא הראו שום הכנעה לרבנים כמו שצריך. אדרבה רב אחד התאונן כששמע שמתכוונים להנהיג שחיטה שלישית. בשמעו חיפש שוחט אחד, מפורסם בקלות מעשיו והביא את סכינו לבדיקה, ובא אז בליל שב"ק לשלחנו של הרב ההוא להראות שהוא נכנע לו ונשתתק הענין. ד. גם התלונונו בפרהסיא על השחיטה של וואשינגטאן הייטס שאיננה כהוגן ואעפ"כ כשבעל המסחר הראשי כשנצרך לו בשר אעפ"י שהוא ורבנו דברו מרורות על השחיטה ההיא לקחו מהבשר של וואשינגטאן הייטס, ומשחיטה הקודמת החליפו את הכרטיסים ואת הפלאַמבעס על שמם וקדשו הבשר בקדושה עלאית שמוזה יאכלו עונים וישבעו רח"ל. ה. גם ישנם כמה בירורים וראיות ברורות שלקחו "שחיטת גלאט" של רבני ושוחטי אַמעריקע ושמו עליהם כרטיסי ופלאַמבעס גלאט ומכרו את זה לכמה וכמה בעלי מלונות, ופונדקים, ישיבות, קעמפס כמו בתורת שחיטת גלאט המהודרת בזמן שלא היי בגדר אנושי להספיק כל צרכי גלאט כי אז הלכו שלובי זרוע עם בעלי "האז יי" וכל מקום שהיתה תחת הכשר "היי" היו צריכים ליקח מהם בשר, וגם ידוע שהעסק היי טוב מאד ובעלי ה"אז יי" ידעו מכל הנעשה ובעלי המכשירין גם כן ידעו מהנעשה אבל העלימו עין בכוונה וכל אחד מהמכשירין הראה באצבעו על גיסו שהוא אשם בדבר. ו. גם איזה רבנים חברי התאחדות הרבנים שלקחו מאכלי כבד המכונה "לעבער קנישעס" והיו שנתבשלו ונעבדו אצל מחללי שבת בפרהסיא שעשה קנישעס כאלה מנבילות וטריפות ממש באלו הכלים בלי שום השגחה, והיי גם קרוב לודאי שבעל בית החרושת החליף את הכבדים שלו באיזה נוי"ט ממש כי להקנישעס אין שום חילוק ואי אפשר להכיר, וגם לא ידעו איזה מינים הוא מערב לתוכם.

והנה על כל אלו הדברים בעצמם הטבח אין לו שום נאמנות לסחור בכשרות ואין די לו במשגיח, אלא צריך להיות השגחה מעולה כ"כ עד שאי אפשר לבעל החנות להכניס לחנותו שום דבר בלי המשגיח, וגם הוא לא ישלם להמשגיח ולא יקבל שכרו מבעל החנות כי אם מקהילה צבורית שאינה יראה מהסוחר ומהמשגיח, ובוה המשגיח יהי המשגיח הממונה על הסוחר מהקהלה לקבל מהם שכרם כי בלא זה הלא עדות הרבנים אינה שוה כלום, ואפילו לא הנייר שכתוב ההכשר שלהם עליהם כי הרי הם נוטלים שכר להעיד ועדותם בטלה ומבוטלת מעיקרא.

גם ידוע שלפני איזה שנים קם רב ת"ח באסיפה המונית של התאחדות הרבנים ואמר ברבים שהשחיטה אינה בסדר ואמר בפירוש שאילו ראו הרבנים הת"ח היראים את כל התנהגות השחיטה אף אחד מהם לא הי' אוכל מבשר פגול ההיא. ונעשה אז רעש גדול שלרגע היתה מהומה גדולה עד שקם אחד מבעלי חנופה המקבל טובות ממון ושאר דברים והציע לסדר את הענין לפני ועד הכשרות ושהם יעיינו ויתקנו את הענין. אבל בעוה"ר נשכח מכל את הענין בזדון ולא נעשה דבר. ועוד יותר מזה שהשני רבנים המשגיחים אמרו בפירוש שלא באו לשום מיל מארט לא בברוקלין ולא במאנהעטען ולא בבראנקס אלא כל הענין הוא הפקר גמור רק מדפיסים את שמם של שני הרבנים שכל המיל מארטס תחת השגחתם ותו לא מידי. ממש מעשה רבני אַמעריקע והדבר מכאיב ביותר הלא הן הם הרבנים של אַמעריקא ובטח אלו ששמעו הרבנים הרבנים המכשירים במקומות מולדתם היו צועקים ושואגים געוואַלד אַמעריקע איז טריפה והלא הם בעצמם אינם טובים מהם. ואף רב אחד לא הי' אוכל אצל בעלי המיעל מארט בביתם, ומדוע בחנותם יש להם נאמנות.

ועכשיו נדבר על עצם מעשה השחיטה והשוחטים, הנה ידוע שמה שמכונה גלאַט אינו גלאַט בכלל, כי גלאַט ממש הוא בערך עשרה אחוזים, ובעוה"ר מכיון שהישיבות של יוצאי אונגאַרן רצו לחקות במעשה ישיבות ליטא נזנח לימוד מסי חולין ושייע יו"ד בהישיבות שהיו לומדים בכל מקומות מושבותינו ושבדרך זה הי' מקובל בכל ישיבת אונגאַרן ממרן החתם סופר שקבל דרך זה מגאוני אשכנז מר"י אַדלער ומבעל הפלאה ועוד מהרבי ר' יונתן ומרן מפני יהושע שהנהיגו ישיבות גדולות באשכנז ולמדו בכל עת ועונה שייע יו"ד עם התלמידים, ועכשיו מטעם זה ישנם מאות בני תורה שאינם יודעים מה זה סירכא בריאה ומהו גלאַט, ואילו ידעו הי' טובה גדולה לעולם שהיו מתחקים אחר מעשה השוחטים והמכשירים והיו מכירים את הענין כי רע הוא. והנה מבואר בפירוש בשמ"ח ובתבואות שור שכל סירכא שאינה נפסקת כשמכניס אצבעו תחתיה ומגביה קצת הרי הוא סירכא ככל דיני סירכות ואינה נקראת ריר בעלמא. וגם ידוע ונפסק כן בתב"ש דאין שום חילוק אם הסירכא עבה או דקה כחוט השערה הכל אחד הוא לענין סירכות. ומכיון שיש לו סירכא צריכין לבדוק ולהסיר הריאה בנחת דייקא ובישוב הדעת נכונה. וכעת כששוחטין שני שוחטים לערך ששים בהמות לשעה וגם בודקים אותם השישים בהמות בשעה אחת ידוע ומפורסם בכל ספרי האחרונים כגון בתשובות מהרש"ך בענין השו"ב מבאָרדיטשוב שאי אפשר להשחיטה להיות כשרה וכהוגן בענין זה, כי הלא צריך ישוב הדעת לזה ומי שהי' במקולין במדינה זו ויודע איך מביאים את השורים הגדולים על המכונה בזו אחר זו וכמעט שאי אפשר אפילו לבדוק את הסכין בישוב הדעת ובנחת כי תיכף צועקים הערלים שמעכבין את כל סדר ההילוך של הפאַבריק והם מבזים אותם ואי אפשר לשהות ולבדוק את הבהמה בנחת. ובעצמי ראיתי כשהשוחט הי' עוד באמצע הבדיקה צעקו שיש בהמה והוא רץ תיכף להאחרת ומניח זו ובינתיים לוקחים הערלים את הבהמה ומנתחים אותה ואין לאל ידו לשוב לחזור ולבדוק את הראשונה וממש לפי דברי הגאון (המהרש"ך) בתשובה כל הבשר בחזקת טריפה ממש, וגם הביא שם באיזה תשובות שבזמן הזה רוב בהמות הם טריפות, וכאן הבן שואל מאין להם כל כך בשר להספיק לכל ערי אַמעריקא – למיאמי טשיקאגאָ קאליפּאָרניא לכמה וכמה אניות,

אורזונים, קעטערינגס, רעסטאראנטען, הוימיס, שהיו מספיקין לכמה בתי חולים וכדומה, ומעולם לא קרה כשצלצלו לשם לשלוח לבשר ויאמרו שאין להם.

ואחר כל זה הרב המכשיר כותב בספרו שהם אינם משתמשים בשום קולות וצדדי התיאור... איך יאמר שקר מפורסם כזה הנראה לעינים ודעבידא לגלויי, הלא כל הבשר הנשחט היא מגובב מקולות ומקולי קולות כמו שהוא בעצמו אמר על הבשר חֶלֶק של הרב המכשיר הראשון שבא לכאן בשנת תרצ"ח ומה אהנו לן רבנן בשחיטתו משחיטת הרב הראשון?.

והנה הרב המכשיר כתב גם כן בנדון השחיטה התלוי שהכשירו, והנה גם בזה העיד שקר כי ידוע שבעת שהוא כתב את תשובתו ובשעה שעלה על הפרק היו שוחטין לערך שלושים בהמות לשעה לא שישים ושבעים. וממילא גם בזה יש חשש גדול, העיקר היא שבמדינות אייראָפּא היתה השחיטה מלאכת הקודש והיו מייקרים את השחיטה, וכאן הוא פועל פשוט ואפילו אם יארע איזה שאלות ששחט שלא כהוגן וכדומה מתבייש היהודות ולומר שעשה הגרמה או חלדה או שלא שחט את כל הסימנים כי יאמרו עליו שהוא בטלן, וגם הבעלים יצעקו עליו שמטריף להם על חנם.

חושבני שעוד פרט אחד צריכים לברר, וזהו שמה שאומרים שאם מטריף אין בזה כלום כי מוכרים הבהמה לטריפות בלי שום הפסד זהו שקר מפורסם שהרבנים המכשירים בדו מלבם באמצעות הסוחר הלא ידוע שמביאים בהמות החיים למקומות אלו רק לשחיטה כשרה כי בעד טריפות נותרין אותן בשיקאָגָ ובמקומות הסמוכין להם ובמקום אחר שמכניסים עשרה בהמות חיות הם צחוק מכאיב כי כמה מאות אברכים לוקחים רק מהאטליו שלו כי מדמין בנפשם שיש לו שחיטה עצמאית ובאמת לא דוברים ולא יער, נמצא אפוא שכל בעלי חנויות הבשר לוקחים כל הבשר בלי שום השגחה ממנו. וכן מעשה הגבינות, הכסילים מדמים בנפשם שיש כאן למעשה שני בתי חרושת (קאָמפּאַניס) המייצרים מאכלי חֶלֶב אך למעשה הם אחד ורק שני שמות נרדפים. וישנם כאלה שמהדרים ליקח מאכלי חֶלֶב שלו ולא עולה בדעתם שהוא ובניו הבורים אינם יודעים מהנעשה מאומה רח"ל. או לאותה בושה או לאותה כלימה, רב מובהק מכמה דורות בנו ובן בנו של ת"ח וגדולי הדור יתן השגחות ולא ידע מאומה מה נעשה שם וכו', ובפרט שזקינו כותב בפירושו שלא לתת השגחה אלא אם כן יודע שבעלי המסחר שיש להם נאמנות, וכאן אינו יודע מימינו לשמאלו אפילו מה שנעשה ואיך נעשה.

ובזה אשים קיצי למילין והרחמן הוא ישיב שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה בביאת בן דוד ב"ב ונוכה לאכול מאכלות כשרים ומתוקנים אמן. ועתה אדבר משפטים עם הועד הכשרות פה באַרָא פֶּאָרֶק הלא אתם אומרים שאתם עוסקים לשי"ש מדוע אתם מחרשים אודות קירש סאדא, הלא לפי המדובר שלחתם שם מבקרים שבדקו ומצאו הכל כהוגן ואם אמת נכון הדבר למה אתם יראים להגיד האמת הלא כתיב ולא תגורו מפני איש.

שנית ידעתם מכל הנעשה בענייני עופות ששוחטים יותר מאלף לשעה ויש גם העתקת מכתב מרב גדול מפורסם הדר בווייליאמסבורג (ע"ל מכתב י"ט) שכתב בפירושו להתאחדות הרבנים שאסור לשחוט יותר משש מאות עופות לשעה וגם יש לכם עדים כשרים שמצאו בווייליאמסבורג פּלֶאָמבעס לאלפים ולרבבות מונחים הפקר ולמה אין אתם מפרסמים מעשים תעתועים האלה! מדוע לא תגידו ברחובות ובשווקים איך רבנים מנהיגים מתירים בעד קנאה ושנאה פרטית ובעד בצע כסף ואינם רוצים לעשות סדר בכשרות ורק רוצים להיות מקובלים לכל הבריות על כל שדרות העם, שאלתי מכס האם במה שאתם שותקים ומחפים על המעשים האלה תשמרו על כבודכם או תרבו כבוד שמים, ואיזה מהן עיקר, ולכן הדרך הנכונה בזה להתרות בבעלי המכשירים שיתקנו מעשיהם המקולקלים או לפרסם ברבים מעשיהם. הנה הדפיסו ב'איד כמה מאמרים אודות הבזיון והגנאי של אלה המכנים

כל מיני אמצעים לא טהורים הם החלו לשבור את העומדים על המשמר, ראשית דבר הם לקחו לעזר אנשי מאפיא שבאמצעים איומים של שוד וגזל הרסו את מעמידי הכשרות על תילה, כאשר מי שעומד מאחוריהם לבש מסוה של שטריימל ובעקיטשע, אף אחד לא ידע מה מסתתר מאחורי אותה תלבושת, ובצורה שכזו הוא הצליח לשבור את מערכת הכשרות הטובה שהיתה באותן השנים.

אותו אדם ועוזריו החלו בשחיטה של "פירצות", הללו החל לזעקו שקיימות פירצות, ושמצאו כאלו אצל סוחרים בתי חרושת וכדומה - יהודים שהיו שומרי כשרות באמת, ושעמדו תחת

את עצמם הרב נו. השאלה היא וכי מוכר השמן שנותן איזה אגורות כסף להרב מממונן של ישראל שגזל וחמס כל הימים ולקח ביוקר את השמן הזה באומרו שמוכר שמן כשר משעת כתישה שלא היי ולא נברא. ואחד ממכשירי הבשר אומר בפירוש שמכרו שמן טריפה לפעמים ואמר זה לאיזה מחברי וועד הכשרות. וגם המזכיר של התאחדות הרבנים קורא את עצמו הרב בכל פעם. וגם גבאי קורא את עצמו הרב וכי בשביל שהוא עוסק במסחרים שונים וגם כותב פתקאות הנהו רב? ולכן תראו לעשות סדר ולמחות על כל הנ"ל דאי לאו הכי מה לכם להונות את הבריות בהוועד שלכם ותשימו סוף לכל וועד הנ"ל...

כה דברי הבורים כאש שלהבת י-ה.

ה.י.ר.

מכתב מהאדמו"ר מקאסאן שליט"א (י"ל בשנת תשכ"ג בערך)

שיטת רבינו הקדוש שליט"א [ז"ל], מזייפים בשם התאחדות הרבנים אנשי בליעל ..... ובראשם הרב ..... שהוציא פסק דין נגד לוחמי מלחמת ה' וגרמו ממש להחרים את הרב מוואודיסלאוו שליט"א [ז"ל] שהי' מוכרח לקבל נזיפה שלא יאבד פרנסתו מהתאחדות הרבנים ושידחו מתוך לחומת ישיבת סאטמאָר את בניהם של יראי ה' באמת אבל אותם התלמידים שהולכים לבתי ..... בווליאמסבורג כאשר העידו ע"ז הפאליציי נשארו בהישיבה וכן הבעלי מאפיא נשארו בהקהילה והתירוץ ע"ז שהכסף יענה את הכל וזהב מטהר ... ר"ל. וזה עשרים שנה שהרב ... נוסע בהמדינה לקבץ כסף עבור ישיבת ... שלא היי ולא נברא ומרגלא בפומה דאינשי בכל מקום בואו, הנה בעל הישיבת "מיר" בא אצלינו. ועתה מקרוב נוסע לכל המדינות עבור הכולל "שלו" ומבזה בזה את בניו שאינם בלאו הכי בגדר של תלמידי חכמים, לא עליו יש לנו תרעומות אלא על עם ה' אשר יראת ה' נוגעת בלבבם שיניתו להיות רב המכשיר למהדרין מן המהדרין את הגנב הזה. ואודות הקולות שהנהיג בהשגחה שלו, שלא היו עד עכשיו, נבוא בפרטות במכתב אחר בע"ה וכעת לא באנו אלא לגלות טפח מה שהעיו פנים חצופות עם הפסק דין שלו לבזות תלמידי חכמים שמוסרים נפשם למען כבוד שמו ית', ורק הוא הרואה דרך לפגוע בכבוד התורה עד כדי כך שיש כאלה שהולכים בדרכו לבזות את פני הרבנים בפרהסי' ר"ל. לכו נא ונשובה ולא יהי עוד פרץ ברחובותינו אכ"י"ר.

הכותב בלב נשבר ונדכא

השגחת רבנים גאונים וצדיקים ידועי שם, וכרגיל אף מצאו מי שיהיה מוכן לבא ולמסור "עדות" שהוא בעצמו שמע מכלי ראשון שבעצמו ראה זאת. בתוך כמה ימים הם הדפיסו מודעות בשם של הרבנים וקהילתם, שהלה איבד את חזקת הכשרות שלו... וכך הצליחו לשבור אותם ולהשתלט על מערכת הכשרות.

בדרכים שכאלה הצליחו לשבור סוחרים נאמנים, בעלי בתים סוחרים ידועים, ותוך כמה שבועות באו הללו והשיאו להם עצה, שיסכימו לקבל את ההכשר מהם והכל יבא על מקומו בשלום, אותו סוחר שראה שאין לו מוצא אחר קיבל את ה"הצעה" בדלית ברירה, ואיך שהוא עבר אליהם הם פרסמו והודיעו שאותו סוחר (חוטא ופושע) חזר בתשובה ומעתה מסחרו ובית החרושת שלו עומד תחת הפיקוח שלהם ויאכלו ענוים וישבעו...

כמה שנים לאחר מכן נודע, כי אדם מסויים שעמד בראש מערכת השחיטה וניהל את המסחר הגדול ביותר בבהמות "כשרות" הינו חבר במאפיא, הדבר נודע לאחר מעשה שהיה, שמסבב כל הסיבות הפורע בגלוי חוטאים בסתר הביא לכך, ודרכו נתוודע מה טיבו של ברנש זה.

זה קרה לפני 20 שנה, אותו אדם הכניס את מסחרו לשוק המניות, ובשביל להכנס לשוק חייב שיהיה להם סכומי עתק, ולכן הם היו חייבים לארגן סכומים כאלה הרבה יותר ממה שהיה באפשרותם להשיג, ולכן הם פנו לעזרת החברים שהיו ידועים כאנשי מאפיא, וכך השתלטו עליה על כל השחיטה, להשגחה ופיקוח טוב לא היו זקוקים, הלא מי בכלל יעלה על דעתו באיזה צל של ספק שיהודי הלבוש בלבוש "חסידי" מלא - כנהוג במדינות הונגריה - ינהג שלא כשורה, ובמיוחד כאשר ליד הקופה וליד המכירה הוצבו אנשים בזקנים ופיאות כך שאיש לא יכל לתפוס כלל שמשוהו לא כשורה.

המצב הגיע לכדי כך, שהם הביאו גם בהמות הרוגות ולא שחוטות לחנויות המרכזיות בעצם שבת קודש¹³.

13) הא לכם קול קורא שיצא אז בשנים אלו וז"ל:

קול ברמה נשמע! להסיר מכשול

אל כל אחינו בני ישראל החרדים לדבר ה', ובראשם הרבנים הגאון"צ חברי התאחדות הרבנים שליט"א.

ביום שבת אחר הצהריים טיילתי עם חברי בחוצות וויליאמסבורג, ובפתע פתאום ראינו טרעלער גדול שהי' מלא בשר בהמה, אשר עכו"ם הורידו ממנו חצאי בהמות, ובעצם יום השבת קודש הובילוהו את חצאי הבהמות הללו לתוך חנות ווינשטאק. לא התעצלו, וניגשנו כדי להסתכל על החצאי בהמות לראות אם יש עליהם פלאמבע"ס, אבל לתמהונינו לא היו עליהם שום פלאמבעס! זאת אומרת שהבהמות הללו אינם כשרים ממה נפשם, אם נשחטו בהכשר של התאחדות הרבנים, הרי הם בכלל "בשר שנתעלם מן העין" כיון שהיו זמן רב בלי השגחה, ומי יודע אם נשחטו בכלל כדת משה וישראל, אולי לא נשחטו בכלל והרי הם נבילות וטריפות גמורים רח"ל!

אי אפשר להעלות על הרעיון כלל ועיקר שהרי אנו אוכלים מבשר בהמות הללו. אחת שאלתי:

איפה הם חברי התאחדות הרבנים? מדוע שתקי רבן על העוולה הנוראה הזו? הכי יעלה על הדעת שטרעילער גדול של עשרים פיס יכנס בעצם יום השבת קודש אל תוך שכונת וויליאמסבורג החרדית והמעטירה, וחברי התאחדות הרבנים אין יודעים מזה כלל?

לדעתי עליכם לארגן אסיפת מחאה גדולה דוגמת המחאה היתה בוואשינגטאן נגד גיוס בנות בארץ ישראל, כי במקרה דן הרי אין כאן רק גיוס בנות, אלא גיוס בנים ג"כ בכלל, דהלא כולנו אוכלים מבשר הזה.

(העתק ממכתב הנ"ל, בשפת אידיש)

קול ברמה נשמע! להסיר מכשול

אל כל אחינו בני ישראל החרדים לדבר ה', ובראשם הרבנים הגאוה"צ חברי התאחדות הרבנים שליט"א.

שבת נאכמיטאג בין איך געגאנגען שפאצירן אין וויליאמסבורג מיט מיין חבר, האבן מיר געזען א ריזיגן טרעילער פול מיט פלייש וואס גויים נעמען אראפ דערפון גאנצע זייטן פון האלבע בהמות, און מען טראגט דאס אריין בעצם יום השבת קודש אין ווינשטאק'ס געשעפט.

מיר האבן זיך נישט געפוילט, נאר מיר זענען צוגעגאנגען קוקן אויף די זייטלעך פלייש אויב עס זענען דא פלאמבעס דערויף, אבער מיר האבן נישט געזען קיין איין פלאמבע! דאס מיינט, אז די בהמות זענען נישט כשר, זייענדיג "בשר שנתעלם מן העין", אפילו אויב זיי זענען יא גע'שחט'ן געווארן אונטער אן ערליכע השגחה.

אבער מי יודע, אפשר זענען זיי בכלל נישט גע'שחט'ן און זענען פשוט נבילות? עס ווילט זיך אפילו נישט ברענגען אויפ'ן רעיון דער קלענסטער חשד אז מיר עסן אט די בהמות.

איך וויל פרעגן:

וואו איז די התאחדות הרבנים? פארוואס שווייגן די חשובע מיטגלידער פון די התאחדות הרבנים?

איז דען מעגליך אזא זאך, אז א גרויסער טרעילער פון 20 פיס לאנג קומט אריין מיט נבילות אין וויליאמסבורג, און איר ווייסט נישט דערפון?

איך בעט מען זאל דורכפירן א גרויסע פראטעסט פארזאמלונג, אפילו אין וואשינגטאן, אויב עס קען פאסירן אזא עוולה אין וויליאמסבורג, אין עצם יום השבת קודש. עס איז פונקט אזא געפערליכע צרה ווי גיוס בנות אין ארץ ישראל, וואס קעגן דעם פראטעסטירט מען יא בראש כל חוצות, ווייל דאס איז נישט נאר גיוס בנות, נאר אויך "גיוס בנים", מיר עסן דאך אלע פון דעם דאזיגן פלייש.

ועל זה באתי על החתום,

ב. פארקאש

כאן, כאשר כבר קראו מעשים אשר לא ייעשו, שנעשו לא באמצע הלילה אלא באמצע היום כאשר ראו זאת כולם, החלו הרינונים, קמה מהומה גדולה, אבל לאף אחד לא היה האומץ לצאת נגדם, המכשירים שלהם - רבנים ידועים - שידעו על הנעשה חששו לומר להם מילה, הללו איימו שמי שידבר על כך יקבל כדור לראש.

באותה קהילה שהשתלטה על המערכת היה קול ענות חלושה, ואלו שכבר דברו מהענין חששו לעשות משהו, הללו פחדו מתגובת המאפיא הפנימית, כך התנהל הדבר כמה שנים בעוה"ר ויהודים אכלו בינתיים נבלות ממש.

לאחר כמה שנים, נפגשו כמה אנשים, אשר החליטו לסייע בידין של יהודי בשם ר' ליפא פ"מ שהחליט לשלם להחסידישע מאפיא סכום גדול של כמה מליון דולר והללו סיפרו את הכל.

הסיפור יצא לרשות הרבים, ולפני עשרים וחמש שנה פרסם הבטאון המיוחד לקצבים היו"ל בניו יורק את הענין, וכן פורסם הדבר ב"ניו יארק טיימס".

פרק ח

אם כל זאת עדיין אינו מספיק בכדי להוכיח מה שקרה באותן השנים, הרי שנוסיף כאן סיפור נוסף שאירע לפני כשלושים שנה.

איש חסיד היה, יהודי ירא שמים חסיד קאסאן שהיה מוביל לחנויות סודה, הוא היה גיסו של אחד מחשובי השוחטים, הלה סיפר שבדידו הוי עובדא, כשהוא עבד עבור אותו קצב ידוע, הוא עמד ליד הקופה וקיבל מהקונים כסף, - היה זה בחנות שבלי עוועניו בווייליאמסבורג - ופעם הוא ניגש לפריגידיער שם הוא הסתכל על ריאה שהיתה מליאה בסירכות רח"ל שנראו איך שהן תולות על הריאה, הלה היה בנו של שוחט ויודע ספר, הוא הבין שמיד שככל הנראה לא בדקו כלל את אותה ריאה, הדבר מאוד כאב לו, ובמיוחד כשהוא עומד בחנות והרבה אנשים חושבים שאם יהודי כמוהו עומד בבית המסחר בודאי הכל כשורה, ומרוב עגמת נפש ושבירת הלב הוא נפל והתעלף בתוך הפריזידער.

גיסו הנ"ל שהיה המשגיח באותו חנות כשראה שגיסו העומד בדרך כלל ליד הקופה אינו עומד שם, ועומד תור גדול של אנשים הממהרים ורוצים לשלם הלך לחפש אותו, ומצא אותו מונח חסר אונים על רצפת הפריזידער, רח"ל.

בקושי הצליחו להחיות אותו, ולאחר שחזר לעצמו, שאל אותו גיסו מה קרה לך, האם אינך מרגיש טוב? וכל מה שהשיב היה כשהושיט את האצבע לכיון הריאה ואמר כשהוא בוכה:

על זקני אוכלים אנשים בשר כזה...

אותו משגיח שהינו שוחט ראה מיד מה שקורה כאן, אבל הוא היה פחדן. גיסו - שהיה חסיד קאסאן - אמר לו, אני רוצה שתעבור איתי מיד לרבי (זצ"ל) - שאותו הקצב נמנה על חסידיו ושתספר לו את הכל, הם נטלו את הריאה ועברו עמה לאדמו"ר, וכשהוא ראה זאת הוא נבהל מאוד, ושלח לקרוא לשוחט ואחד מהרבנים המכשירים וצעק עליהם היתכן? איך יכול לקרוא דבר כזה?, והללו השיבו כי הריאה הזו התערבה עם הריאה של שחיטת צעהלים... ואז אותו אדמו"ר המשיך וצעק עליהם ואמר: "הייתי מרוצה לו היה באמת כדבריכם, אך אני חושש שמדובר

בריאה של שחיטת הא-יו, השוחטים הלא טובים, או שהיא נבילה גמורה...!"

קיצור הדברים, הללו שעבדו באיטליז ופנו לאותו אדמו"ר זצ"ל, לא האריכו יותר ימים שם, ותוך כמה ימים סולקו מעבודתם.

ידוע גם שהרב פנחס טייץ רבה של אליזבעט בניו ג'רזי יצא לפני שלשים שנה נגד השחיטה, הוא אמר בתכנית הרדיו שלו, שמוכרים לשון וכבד במאות רבות יותר מאשר שוחטים, והללו נמכרים על ידי אותו סוחר "בעל חזות של חסיד", הוא גם התריע על חלקים מסויימים שיש קצת מאוד בכל בהמה, ואילו באטליזים של אותם "בעלי חזות חרדית" ניתן לקבל כמויות כמה שרק מבקשים, כשעבודה היא שהקייטערערס קונים כמויות ענק מכך.

אותם הטרוריסטים החלו לרדוף את הרב טייץ, עד שהצליחו לסתום לו את הפה, והוא ירד מענין הבשר.

כמה שנים לאחר מכן רבה של קיוויאשעד נכנס לאותו אדמו"ר וסיפר לו על המצב הירוד במערכת השחיטה, ובהזדמנות זו סיפר לו כמה עובדות מהמתרחש בשחיטה.

גם חתנו המתגורר בפורסט הילס נכנס אף הוא לאותו אדמו"ר והסביר לו שיש קלא דלא פסיק בכל העולם נגד השחיטה שמשוה לא בסדר שם וכ"ו הוא אף פרש לפני האדמו"ר תכנית שהאדמו"ר יקים שחיטה חדשה פרטית שיהיו בה כל ההידורים, הלה היה מוכן להציע לו משחטה עם שוחטים וכל מה שהוא זקוק לכך, ונראה היה שניתן לבצע מיד את השחיטה החדשה והטובה.

אך אותם הטרוריסטים כששמעו על התכנית, הללו חששו שהאדמו"ר ייאות לכך, החלו לפרסם מודעות וכתבי פלסטר נגדו, ולגופו של ענין בשל הרצון לתקן את השחיטה היה לו כל כך הרבה טרור עד שהוא הפך להיות "מסוכן" עד שהוא לא יכול לעמוד בכך יותר ובסופו של דבר ברח מוויליאמסבורג לקווינס.

כדאי לציין מה שעשו אותם הבריונים לשוחטים ולרבה של צעהלים זצ"ל, עד שהצליחו לשבור אותם כליל, אך לעצמם הם השאירו את הכתובת על המוצרים "צעלימער גלאט כשר

שחיטה" כשהללו רצו שבזכות האימון שנתנו ברבה של צעהלים יקנו את תוצרתם. ואז פרסמו תלמידי צעהלים את המודעה כדלהלן (המודעה פורסמה באידיש ותורגמה על ידינו ללשון הקודש):

חודש טבת תש"מ לפ"ק.

כל אלו המונעים עצמם מלאכול בשר של חברת "מיל מארט קא.", עליהם לדעת כי רבה של צעהלים בסוף ימיו כבר לא נתן להם השגחה, ואין לאותו בשר השגחה כלשהי של רב מטעם צעהלים, והשם צעהלים על הבשר הוא שקר, הבשר הוא אותו בשר הקונים מווינשטאק, לא קיים בכלל דבר כזה הנקרא שחיטת צעהלים.

חתומים: תלמידי הגה"צ מצעהלים זי"ע."

כששאלו בעל איטליז היתכן? איך זה שאתה מוכר בשר של צעהלים ללא השגחה של רבה של מצעהלים? השיב הלה: האמת היא שזהו בשר שקיבלתי ממקור אחר אך הללו קוראים לבשר "שחיטת צעהלים" כי הרבה אנשים מקפידים לקנות דוקא משחיטת צעהלים.

המודעה הנ"ל פורסמה ברבים, אך לא עזר דבר, גם לאחר הפרסום המשיכו במכירה זו, למרות שהדברים פורסמו בכמה מקומות והגיעו לידיעת הרבים.

פרק ט

לפני יותר משלשים שנה היה ליהודי מסויים שחיטה קטנה של עופות באיזור וויליאמסבורג, ושכהיו זקוקים להרבה עופות החלו לשחוט במקום גדול כמות של 1500 עופות לשעה, שחטו על סרט נע כשהעופות נסעו עליהם, הרחוב דיבר על כך, אך לא יכלו לבא לספר על כך לאדמו"ר זצ"ל הגבאים מנעו בכל מחיר את הגישה אליו. אנשים שהבינו מה שקורה הפסיקו לאכול את העופות, ובעלי המשחטה החלו להרגיש שהעסק נופל, ואם לא יעשו משהו מיד הרי שיפסידו את העסק ואחר כך יהיה מאוחר....

לאחר שהללו הבהירו את המצב בפני הרבנים המכשירים, פרסמו הללו מודעה שבה הם מודיעים כי מותר לשחוט 1200 עופות בשעה, וכי 900 הנשחטים שם הינם על אחריותם.

עד לאותו מכתב של אותם הרבנים המכשירים היה גדר ותחום בשחיטת הא-יו שאין שוחטים יותר מאשר 400 לשעה, אך מיד כשהללו הודיעו כי מותר לשחוט 1200 לשעה, החלו הללו אף הם לשחוט כך, כשהם מניפים בידיהם את ההיתר של הרבנים "החרדים" הללו, ופיטרו חלק מן השוחטים בטענה שאין יותר צורך במספר כזה של שוחטים.

פרק י הזהרו מן הצבועים

**עובדה נוראה מאחד בעל צדקה גדול שהאכיל בשר חמורים
לאחינו בני ישראל בעיר נוא יארק.**

כדאי לציין שזה מה שהרבה אנשים סומכים על הבעל הבית הידוע להם כאדם המחלק צדקה ביד רחבה וכדומה, הגם שזו מצוה גדולה, ואשרי חלקם במצוה זו, אבל זה לא מוכיח על הנאמנות של היהודי בדברים שיש להם קשר לכשרות.

בספרי "מנחת יהודה" פרק ט' עמוד פ"ג וז"ל:

היה זה לפני כ-40 שנה כאן בארצות הברית, ב"איסט סייד" - האיזור היהודי היפה ביותר באותה תקופה, התגוררו שם יהודים שומרי תו"מ, שדקדקו על קלה כבחמורה, יהודים חרדים - היה ליהודי מפעל לבשר, הוא מכר בשרים, לסוחרים וליחידים, כל סוגי הבשר, נקניקיות ופאסטרामी ועוד.

הבעל הבית היה יהודי ירא וחרד, שניכר היה עליו שהוא לכאורה יר"ש גדול, היה לו זקן ארוך, ההכנסת אורחים שלו הפך לשם דבר בעולם כולו ממש כמו אברהם אבינו ע"ה בזמנו, כשיהודי היה מתארח אצלו הוא היה נותן לו סידור לומר ברכות, ומיד נתן לו את הספל ליטול יידים נתן לו לאכול ודאג שיברך וכן הלאה, וכן הוא היה בעל צדקה גדול, הוא היה נותן ביד רחבה, ועד כדי כך שלרגע לא נתנו לו מנוחה, מיד כשיצא משולח אחד נכנס שני, עמדו בתור אצלו מהבוקר עד הערב, את העסקים ניהלו אנשים מיוחדים ששילם להם, והוא ישב וחילק צדקה - דבר שהוא נדיר אפילו בזמנינו.

הנתינות שלו לא היו נתינות בסכומים קטנים, הוא היה נותן תמיד סכומים גדולים, והדבר הוביל לכך, שכל יהודי בניו יורק לא רצה לקנות בשר במקום אחר אלא רק אצלו כי היו סמוכים ובטוחים שמדובר בבשר כשר שאין עליו כל פקפוק.

בנוסף לכך, היה לביח"ר שלו שם טוב, כי הוא נשא על עצמו את החותמת של רב הונגרי ששימש באחת הקהילות הידועות בהונגריה, שהיה ידוע כגאון וגדול בתורה, והיה מחבר של ספרי

שו"ת, והיה מתפלפל עם גדולי הדור, ונוצר מצב שהאיטליזים האחרים כמעט ולא יכלו למכור בשר, כי כולם העדיפו לקנות בשר אצל הבעל צדקה.

חלק קנו אצלו בשל צדקותו של בעל הבית, ואחרים קנו אצלו כי הם קיוו שע"י כך הם יוכלו לקבל אצלו גם כספים למען מטרות באירופה, וחלק אחר היה מקבל אצלו את הבשר חנם, - גם בתור חלק ממעשה הצדקה שלו - לרבנים, ראשי ישיבות, מלמדים, וחלק מהישיבות חילקו בשר חינם.

היה זה בשעת לילה מאוחרת, תפסה המשטרה שתי משאיות ענקיות (טריילרס) שפירקו במפעל של בעל הצדקה, בשר של חמורים וגמלים, המשטרה חקרה בו במקום מנין הבשר, - באותה תקופה הממשלה היתה מפקחת על תהליך ייצור הבשר, וכשהיו מוצאים זיופים ושקרים היו מענישים בענשים קשים, לדאבונינו כיום אין יותר את אותה משמעת - ואז נודע שכך מתנהל הדבר כבר במשך שנים - צמרמורת עבר בכל הגוף כששמעו את הסיפור.

כשהשמועה עדיין לא הספיקה לצאת לרחוב, נודע לבעל הבית שהמשטרה תפסה את המירמה, וכי מיד יודע על כך בכל העיר, הוא תפס מיד את ידיו ורגליו, וברח למקום שלא נודע שם הסתתר תקופה ארוכה...

העיר כולה סערה, הנושא הפך לשיחת היום בכל בתי הכנסת, במקואות, וכן במקומות העבודה, אפילו ילדים בתלמודי התורה דיברו על העוול הגדול שנגרם בעקבות מעשה זה כשהאכילו אותם בבשר חמורים וגמלים, הם הרי למדו במפורש בחומש שהדבר אסור - בכו הילדים.

לא ניתן כלל לתאר במילים את הסערה שפרצה בצבור כולו גדולים וקטנים.

אדם אחד החל לצעוק, חייבים לתפוס אותו ולהרוג אותו, ושני ענה לו: לא! זו לא הדרך, אנו חייבים ללמוד מהמעשה הזה מוסר השכל לדורות הבאים, חייבים לתפוס את היהודי ולהכניסו לבית הכנסת, ושם להכריז על העוול שהוא גרם ולהזכיר לציבור כולו את חומרת העבירה הגדולה שבמעשים כאלו, ולציין את העונש הגדול הממתין לו בשמים על כך, ואז להשכיב את האיש

וכל אחד יקח שוט ויכה בו בכל כוחו כמה שרק ניתן, וכל אחד יעבור לידו וירק בפניו.

אחרים ציינו שלא רק הבעל הבית אשם, גם המשגיחים אשמים, וכן הרבנים המכשירים, הם אשמים בדיוק כמו הבעל הבית, ולכן אין ספק שגם הם צריכים להיענש בדיוק כמו הבעל הבית כי הם עשו את עצמם כאילו שאינם יודעים.

בסופו של דבר המשטרה תפסה את בעל הבית והכניסו אותו לבית הסוהר, ושם הוא נפטר¹⁴ ל"ע, אין צורך להוסיף לסיפור זה - העיתונות הביאה זאת בהרחבה רבה.

עד כאן ציטטנו מלה במילה ממה שכתוב בספר "מנחת יהודה". הסיפור קרה ב"בערנשטיין בוטשער שאפי" שבאיסט סייד, שהיתה תחת השגחת הגה"צ ר' אלטר שאול פעפער זצ"ל, שחיבר כמה ספרי שו"ת והתכתב עם הרבה גדולים מאירופה, ולאחר שנודע לו הסיפור וראה איך שרימו אותו הוא קיבל התקפת לב רח"ל, ומרוב צער ועגמת נפש הוא נפטר.

---

14) ידוע המעשה הנורא שאירע בתקופתנו לפני כארבעים שנה במלאווקי בישוב סמוך לווישניץ, שהקצב דשם הי' מוכר לאחד מחשובי בעלי הבתים ולבסוף נחלה במחלה מסוכנת ואז קרא לפני גסיסתו את הדיין של הקהלה והודה לפניו שהרבה שנים מכר בשר טריפה לישראל ואמר שזה בשר כשר, ואח"כ מת. וכשהחברא קדישא התחילו לחפור הקבר נתמלא הקבר עכברים, ורצו להבריא את העכברים ולא יכלו בשום אופן, וחפרו קבר אחר וגם זה נתמלא עכברים, וזרקו לתוך הקבר קש ועצים ועשו שריפה גדולה ושמעו קולות בכי ומרוב פחד ברחו משם החבריא קדישא ואח"כ שוב נתמלא הקבר עכברים ובאו לפני הרב ושאלו אותו מה לעשות והשיב שישכיבו את המת כך בקבר ושמנו את המת בתוך הקבר מתוך בכיות על החרפה של המת ותיכף שהשכיבו אותו בתוך הקבר התנפלו עליו העכברים ואכלוהו כולו רח"ל. המעשה הזאת נתפרסמה בכל הסביבה ורבים עשו תשובה.

פרק יא

לכבוד מערכת הכשרות שליט"א.

קודם אני רוצה להודות לכם על הגליון מדריך הכשרות הטוב שאתם שולחים לי מדי שבוע, אני חייב להגיד לכם, שהבית מאיר כשזה מגיע ונכנס הביתה, גם יש לי קשרים עם הרבה רבנים שהינם מהחוג שלנו החוג של "התאחדות הרבנים", ואני רואה שכל הרבנים ללא יוצא מן הכלל קוראים את המדריך, וכולם פה אחד הודו ואמרו, שהמדריך שלכם הוא נחוץ ביותר למען דעת את הנעשה בעולם היהודי כולו.

אני גם דיברתי עם כמה רבנים בענין הכתבות שלכם על הכשרות בארצות הברית, וכולם אומרים שמגיע לכם כל ההערכה על שאינכם נבהלים ומפחדים מהטרוריסטים העושים זאת לכל הרבנים ובפרט לאותן הרבנים המדברים ומעוררים בענין הכשרות. דעתי היא שהטרוריסטים הללו גרועים בהרבה מהציונים עצמם, כי הציונים לפחות מאפשרים ליהודים להישאר יהודים, ולעומת זאת אותם הבריונים אינם מאפשרים ליהודים לשמור על היהדות ומפריעים לכל ענין יהודי.

בואו וראו איזו טרור הם עשו למנהיגי וועד הכשרות כמו רשכבה"ג רבה של דעברעצין שליט"א, שיום ולילה רדפו אותו, שלחו לו אמבולנסים, מכונות של כיבוי אש, הזמנות של יום ולילה, הם פשוט לקחו ספר טלפון ובכל בית עסק לחתולים כלבים וחזירים, הם הזמינו עבורו כלבים, חזירים וכדומה, חילול השם כזה שהם עשו, להזמין בטלפון אצל הגויים מתוך רמיה, דבר כזה עוד לא היה בהיסטוריה, מי יודע כמה אנטישמיות גרמו הללו, הדברים הגיעו לכדי כך שהרבנית מדעברעצין נכנסה לבית החולים, ומיד כשיצאה מבית החולים ועדיין לא הצליחה להתאושש טלפנו אליה והודיעו לה שרצחו את בנה ל"ע.

אותו דבר הם עשו גם לרבה הזקן של קראסנע זי"ע, וכך גם לבנו הרה"צ ר' שמואל ליכטנשטיין, שנטל חלק בעבודת הכשרות ביחד עם הרבנים הגאונים שליט"א לתקן את טרגדיית הכשרות בארצות הברית, פגעו בהם בכל מיני וסוגי הטרור שכלל לא ניתן להעלות על הכתב, עד שהגאון והצדיק הר"ר שמואל ליכטנשטיין

צעיר בן 45 קיבל התקפת לב ל"ע והוא היה מאוד חולה, השי"ת ישלח לו רפוי"ש במהרה.

הרבה יותר צרות הם עשו להגה"צ רבי משולם רוטנברג שליט"א ואחיו הרה"צ ר' ישראל רוטנברג האדמו"ר מקאסען שליט"א, כשהללו יצאו לפני שלשים שנה נגד השחיטה ששמה וויינשטאק, נגד שחיטת כמויות הענק יחד עם לשונות הטריפה שנשלחו במאות כל שבוע, כפי שהלא ידוע המעשה שהם בעצמם נכחו בה.

קצב מסויים התקשר לסוחר וביקש ממנו שישלח לו 23 לשונות, הסוחר השיב לו אנא שלח את מכונית ההובלה לבית המסחר של הבשר ליד וויליאמסבורג, ושלח עמו כסף מזומן, ויחד עם זאת שגם יביא עמו 17 לשונות, ושימסור זאת לידי, וכך היה.

אותו אדם שהיה ממונה על ההובלה הלך לבית מסחר של בשר נבילה וקנה את הלשונות, - לא היו תויות על הלשונות - הסוחר לקח כמה שהזמין, ואת היתר הוא שלח לקצב, השליח היה לראשו בלורית ענק, ולכן חשב לעצמו הסוחר שבודאי השליח אינו מבין כלל ואינו מבחין בין כשרה לטריפה, אך אותו שליח עם הבלורית הבין הכל והוא נחרד למראה, והחליט לספר על כך לכמה רבנים.

פרק יב

כאן אני רוצה לספר דבר נוסף, רב אחד כותב לנו: נוכחתי באחת משיבות הרבנים לפני שלשים שנה, ישיבה שנערכה בנוכחותו של הרבי מסאטמאר זי"ע, הרבנים דיברו כל אחד על חיזוק הדת, עד שקם הרה"ג מלאנצבערג שליט"א [זצ"ל] וסיפר כדלהלן:

מאחר ולאחרונה פתחתי ישיבה ואני לומד עם הבחורים את הגמרא חולין יחד עם יו"ד, הלכתי ביחד עם הבחורים למשחטה, ונהיה לי שחור בעיניים למראה עיני:

שוחטים 60 בהמות לשעה, השוחטים אינם יודעים מה הם עושים, איך אפשר כל כך מהר לבדוק את הריאה? הם אינם יודעים איזו ריאה לבדוק קודם, אי אפשר לאחוז חשבון, חלקים שהינם טריפה מתערבבים ביחד עם הכשירה, ולא ניתן כלל לפקח עליהם, האם זו השחיטה שהיהודים החרדים לדבר ד' אוכלים? האם זו כשרות?, שהרבנים ייצאו לשחיטה ויראו בעיניהם מה נותנים לאכול ליהודים יראים ושלמים, חייבים להעמיד וועדה מיוחדת של רבנים שיבדקו ויתקנו... (לא איפשרו לו להמשיך לדבר בנושא).

רבה של סאטמאר זי"ע היה לבן כסיד כשהוא שמע את הדברים ותפס את זקנו, ואחד הרבנים, בעל המכשיר על הבשר, קפץ וזעם על הדברים ששמע וקרא לאותו רב "די אפגעריסענער שוטה" (ביטוי באידיש לאדם טיפש) האם הינך יודע מה קורה בשחיטה, איך היא מתנהלת? ממתי אתה מומחה בשחיטות? לנו יש את השחיטה היפה והמהודרת ביותר בעולם! אף פעם באירופה לא היתה שחיטה כל כך יפה וטובה, בודאי באירופה לא ראית מכוונות כל כך יפות וטובות, זה עוד חידוש שאינך אומר ששוחטים עשרת אלפים לשעה! איך ניתן כלל לשחוט יותר מ-15 לשעה הלא השרשרת תיקרע וכו' וכו'... והמנהל שבתי מרדכי דפק על השולחן והכריז שאת הישיבה המיוחדת לא כינסו לדון בעניני השחיטה, וכי יעשו ישיבה מיוחדת שבה ידונו בעניני הכשרות"...

כדאי לציין שהישיבה מיוחדת הזאת אף פעם לא התקיימה.

עוד קרה אז ששני רבנים הצדיקים, כ"ק אדמו"ר מקיוויאשד וכ"ק אדמו"ר מקאשוי, שליט"א, יצאו מהאסיפה, בגלל שביישו את הרב מלאנצבערג (שליט"א) זצ"ל על שהוכיח וביקש לתקן את המכשולות בהשחיטה.

עתה ניגש לנושא העומד על הפרק ששמו ציונות וכו' וד"ל...

הסיפור התפרסם מיד ובעיר היתה מהומה, הרב היה מאוד מרוגז כשראה את הנעשה, הוא היה גם באירופה רב הבין טוב בעניני שחיטה, הוא סיפר תמיד לכולם מה שהוא בעצמו ראה, במיוחד כאשר היו לו את תלמידיו שהללו גם כן היו בעת השחיטה.

כשראו שהרב מלאנצבערג מפרסם כל הסודות מה שהולך בשחיטה עשו אסיפה דחופה להתייעץ מה לעשות עם הרב הפרומאק הזה, ובאו למסקנה שיקחו את הרב בתור מורה דרך לאברכים, אך לא היה להם את הכסף לשלם, ולכן ציוו בשם כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א [זי"ע] לשלם לו מעמדות מהאברכים, וכל השנים מאז עד 120 שנה קיבל המעמדות והיתה לו פרנסה בכבוד מאותם האברכים (שמור לי ואשמור לך). הסיפור במשך הזמן נשכח, אבל זקני הרבנים עדיין זוכרים טוב את הסיפור.

פרק יג

מיד לאחר שהמעשה הנ"ל יצא בפומבי הרה"ג הצ' רבי משולם ראטענבערג שליט"א, מחותנו של האדמו"ר מוויזניץ ממאנסי שליט"א, ועשה מהומה מענין השחיטה ודיבר ועורר הרבה רבנים על ענין השחיטה וכו'. הקצבים והשוחטים השותפים הוציאו עליו קול שהרב מאקסין דיבר על האדמו"ר מסאטמאר זי"ע, וטענו כי לו חשבון ישן עם האדמו"ר עוד מעיר מקאסין. הסיפור הגיע עד לכדי כך, שגיסו רבה של וואוידיסלאב זצ"ל הציע להאדמו"ר מקאסין שיקבל על עצמו נזיפה, ובכך הסתיים הסיפור, והבשר המשיך להיות כשר (אבל אחיו רבי ישראל ראטענבערג האדמו"ר מקאסין שליט"א לא רצה בשום אופן לקבל נזיפה - הוא לא פחד מהם כי הוא התגורר בברונקס).

בימים ההם הגיע הרב טייץ שליט"א לרבה של סאטמאר זי"ע וסיפר לאדמו"ר שמוכרים מאות לשונות וכבדים, הרבה יותר מאשר בהמות שחוטות, הרבי קרא פנימה לגבאי שלו ר' עזריאל גליק ואומר לו, אתה שומע מה שהוא אומר, והגבאי השיב, כי לו הרבי ידע איזו שוחטים יש לו, הוא לא היה מתפלא, השוחטים דאז התגאו בכך שכבר ארבעים שנה לא היו במקוה, ואחד השוחטים שאל אותם למה? ועל כך השיבו, שלפני ארבעים שנה היו בערב יום כיפור במקוה, וכשיצאו משם הם הסריחו, ולכן הם יותר לא הולכים למקוה, והוא המשיך והסביר לרבי כמה השחיטה טובה וכו'...

פרק יד

סיפור נורא ואיום איך שהגבאים רימו את כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א [זצ"ל], שכאילו הרב באבאב שליט"א [זצ"ל] עשה לו ביזנעס מלעבער-קנישעס.

א. הסיפור עם הר' הג' הרב באבאד שליט"א (שנעשה אחר שנים הרבה מחברי בי"ד המיוחד שלהם לענייני כשרות) ידוע, מה שהוא היה מספר תמיד לרבנים כשהוא היי נפגש עמם בחתונות.

ומעשה שהיה כך היה: אני נותן השגחה על קייטערינג במאנהעטען, ובעל הקייטערינג קונה סחורה מהיכן שאני מורה לו, ביום בהיר אחד אני רואה איך שהשליח הגוי מוויינשטאק מביא כבדים וחלקים אחרים שהגיעו ממקום שהוא טריפה, שאלתי את הגוי מהיכן הביא זאת, השיב הגוי שהרבה פעמים כשאינ מספיק כבדים וחלקים אחרים, שולחים אותנו למקום מסויים אחר לקחת משם "הכל בסדר אל תחשוש ראביי!!!"

הרב באבד נחרד למשמע אזניו ושאל את עצמו מה קורה כאן?

הרב באבאד נסע תיכף לקאמפאני ההיא איפה שהיי רשום על החבילה, ומצא שהמקום ההוא מקום של נבילות. תיכף ומיד טלפן לוויינשטאק שיקח הסחורה הזו חזרה וישלח לו סחורה עם פלאמבעס והכשר

הרב באבאד ניגש מיד לביתו של רבה של סאטמאר זי"ע וסיפר לו את הסיפור כפי שראה במו עיניו, הרבי זי"ע שאל את יוצאי משרתיו (שבימיו האחרונים אף אמר כי הוא מוקף בנחשים ועקרבים) ושאל אותם איך יכול לקרוא דבר כזה? ואז השיב אחד המשרתים, האם הרבי אינו יודע כי הוא פותח עתה עסק של כבדים וכדומה, ולכן הוא רוצה להוציא לעז על ויינשטאק וכו'.

הרב באבד מאוד נעלב מאותן הדיבורים, ואמר: כי זהו השכר של מי שרוצה לעורר על ענין חשוב הזקוק לתיקון!!!

הרבה רבנים סיפרו, שהרבי מסאטמאר אמר להם שהוא אינו יכול להאמין, איך שהרב באבאד יעשה דבר כזה, שבגלל שעושה לו ביזנעס ילך וידבר על השחיטה של וויינשטאק?

ב. ידוע שרבה של קאפיש היה אומר שכאשר היהודים היראים מ... היו יודעים מה קורה אצל השחיטה, אף אחד לא היה אוכל בשר באמריקה, אפילו על עופות השחיטה היה אומר בסודי סודות שישתמשו רק ממקום מסויים היכן ששוחטים 200 עופות לשעה, הוא היה אומר בדרשותיו הרבה פעמים שמצב השחיטה הוא רע ומר, היו עוד כמה רבנים שעוררו, ומיד השתיקו אותם.

ר' י.ל. הוא אחד מחשובי יהודי סאטמאר, אשתו היתה בעלת צדקה גדולה, היא היתה אוספת צדקה למוסדות והיתה נותנת להרבי מסאטמאר כספים רבים. ויהי היום היה זה בערך לפני 22 שנה, היתה אסיפה אצל הרבי זי"ע, ורב אחד (היה רבה של לאנסבערג) קם וזעק היתכן? ש.ל. יש לו ביזנעס גדול עושה נקניקיות, פאסטראמי וטוריקי, ואין לו כלל השגחה? הוא כותב "למהדרין מן המהדרין" מבלי שאיש יידע את הנעשה שם, ועל כך התבטא אחד מיוצאי משרתיו: "מה הפירוש, י.ל. צריך השגחה??? יהודי כל כך חשוב? האם הוא לא נאמן??? ועל כך השיב הרבי, שדבר כזה לא קיים, אף אחד אינו נאמן ללא השגחה, והמשיך ואמר שאפילו אני אם הייתי סוחר של בשר לא הייתי נאמן ללא השגחה וללא רב מכשיר טוב, כי הייתי מנסה לשקר את המשגיח ואת הרב, והייתי טוען שהכל טוב, כי כל איש ביזנעס כל סנט הוא בעל משמעות, כי כידוע מכל סנט נוסף ניתן להגיע למליונים רבים, וללא משגיח אין כלל נאמנות, אתם אינכם מכירים את הבעל דבר, בכסף הוא תופס אותם, ואז סוכם שאפילו ר' י.ל. חייב שתהיה לו השגחה, אבל לדאבונו הדבר לא יצא כלל אל הפועל, ועד היום הזה אין לו כלל השגחה.

בערך לפני שלשים שנה אירע מעשה נורא, הכניסו את ר' י.ל. לבית סוהר, והיו צריכים אז מאה וחמישים אלף דולר להוציא אותו בערבות, מה עשו, רצו מהר לרבי וצעקו פדיון שבויים. לרבי סיפרו שמצאו עכברים במפעל וזהו עוון ממשלתי חמור ועל כך הוא נעצר, ובוודאי שרחמנות על יהודי שמכניסים אותו לבית סוהר בשביל דבר כזה וכו'. האמת אבל היתה שתפסו אותו - נציגי הממשלה לא הרבנים - עם בשר טריפה, חלקם הוא קנה במרחקים במערב ארצות הברית, והקהילה אז היתה כמרקחה. - סיפור זה ידוע אצל רבנים הזקנים.

פרק טו

ב"המסילה" מחודש אב-אלול תרצ"ט, אנו מוצאים כדלהלן:

לכל היהודים בארץ:

החוצפה וההפקרות בחיים היהודיים, במיוחד בכל הקשור לכשרות, ובמיוחד בזמן האחרון, הפך להיות כל כך גדול ונורא, שכבר לא ניתן יותר לשתוק.

הדבר הוא כבר כל כך חמור, שנוצר מצב שכאלו שכלל אינם מכהנים כרבנים החלו לתת הכשרים, אותם הם מחלקים על ימין ועל שמאל.

אצל אחד מאותם האנשים החוצפה הגיעה לכדי כך, שעשה מכך ביזנעס בהיקף רחב תחת השם "א-קיי לאבערטאָריס", הוא מוציא לאור מדי חודש עלון ידיעות אשר בהן הוא כותב מה כשר ומה לא, והמכשולים היוצאים מכך כלל לא ניתן לשערם.

הרבנים מוצאים לחובה להביא לידיעת הצבור שהחוצפה של אותו אדם שהוא עם הארץ גמור לכל הדעות, והזהיר את כולם שאסור בשום אופן לסמוך על ההכשרים שלו, לא הוא הסמכות הקובעת מה כשר ומה לא, את העלוניים שלו אסור להחזיק בבתים, בענייני כשרות יש לפנות רק לרבנים מוסמכים היודעים את דיני הכשרות.

וד' יסיר כל מכשול מדרך עמנו וירם קרן התורה ודורשי.

ברב כבוד,

אגודת הרבנים דארצות הברית וקנדה

ישראל הלוי ראזענבערג, אליעזר זילבער, דוב ארי'
לעווינטהאל - חברי הנשיאות,

יהודה לייב זעלצער, מזכיר ועד הרבנים דנויאָרק רבתי

ישראל דשאָוויץ

משה בנימין טאמאשאָוו, יו"ר זמני

אברהם יצחק פיוועלזאָהן, מזכיר

פרק טז

ב"המסלה" שנה א' תרצ"ה חוברת י"ב מצאנו סיפור מעניין, באותה תקופה נמצא שוחט שעמד בראש המערכה נגד הכשרות, הדברים הגיעו לכדי כך, ש"המסלה" פתח את הרשימה בדברים כדלהלן:

גם אם אין לנו ברירה איננו יכולים לעזור לעצמנו וחייבים לסבול מאותם האנשים הנאבקים נגד היהדות בכלל והכשרות בפרט, והרחוב היהודי דרך עיתון יהודי חייב ואסור לו לעבור בשתיקה כאשר במערכה נגד הכשרות ניצב אדם העוסק בעבודת הקודש כמו השחיטה, אדם הנושא את התואר שוחט, ורוצה שהצבור יסמוך עליו שתלילה לא ייכשלו בנבילות וטריפות, שייצא בגלוי נגד הרבנים ולעמוד נגד סימן הכשרות.

כי אם הוא באמת יהודי ירא שמים - כבר איננו מדברים מלהיות ירא אלקים מרבים - הלא הוא יודע טוב מאוד, שכשרות אמיתית אינה יכולה להיות כאן כל זמן שלא יובטח הדבר על ידי סימן היכר שהוא נשחט כראוי, ואם הוא רק למד משהו, אז הוא יודע שכשר הוא רק אם "יודע במה נשחטה", שיידעו בבירור שהשחיטה היתה כשרה, ושוחט בניו יורק יודע שלא סימן כשרות אינו יכול להיות "יודע במה נשחטה", ואם הוא היה רק קצת ירא שמים, הוא היה לוקח בחשבון ויודע מה היו המניעים של אלו אשר מתנגדים לסימן הכשרות, והיה יודע מחבריו השוחטים, שאם לא המה שעושים זאת להכעיס ניתן היה להסדיר שעל העופות הכשרים יהיו תוויות "כשר" שלא יוכלו לזייפם, הוא היה צריך לדעת על סימן שכבר היה מוכן ותפקידו היה להבטיח שכל בית יהודי יהיה בטוח בכשרות, שוחט שיוודע על הנעשה היה יודע שאם השוחטים ירצו באמת לעזור לרבנים לעצור את ההתדרדרות, יסיעו להעביר את התקנה בענין, ואז לא רק הכשרות היתה מובטחת, אלא היו גם נמנעים ממחלוקות בין השוחטים, כאשר אחדים מסתובבים ללא מעש לעומת האחרים העובדים בשביל שניים או שלשה, כשיהא לו יראת שמים ואהבת תורה, הוא לא היה מצטרף לכאלו שהינם מזלזלים ברבנים ועושים מהם כגזלנים בו בזמן שהינו יודע את כוונותיהם הטובות של מאות הרבנים ומה שהם רצו מכך.

האם לא היה זה מרגיז כששוחט כזה היה יחיד, או להיפך: זה היה פחות מרגיז לו היו עמו רוב השוחטים (אז היה מותר לבטל את הכשרות של ניו יורק כליל) ועתה כאשר שוחט מעיז לדבר בשמם של השוחטים כולם (כשהוא היו"ר שלהם) בו בזמן שאנו יודעים שהחלק הארי של השוחטים הינם יראי אלקים, ולבם מדמם בשל דברים כאלו, ורק בשל החשש להפסיד את פיסת הלחם הם חייבים לשתוק (כי כאשר שוחט ירא שמים היה מבטא את דעתו, הוא היה מפסיד את לחמו).

אבל השוחטים וכל היהודים יאמרו: האם היה יכול דבר כזה לקרוא בעבר באירופה?, האם גם שם היו נאלצים השוחטים לשתוק כשהיו רואים איך שהנציג השטן שלהם יוצא נגד הרבנים?, והאם מותר לרבנים לשתוק על מעשים כאלו נגד הכשרות על ידי מי שאנו סומכים ובוטחים בהם בעניני הכשרות? האם מותר לדעת הקהל לשתוק על הזלזולים נגד התורה ובני תורה?

לא, דבר כזה אסור לשתוק עליהם, ואסור לעבור עליו לסדר היום.

הצבור ביחד עם הרבנים, חייבים לקרוא לפורצי הגדר לשאת באחריות.

פרק יז

כשאנו עוסקים בנושאי הכשרות, הצלחנו ללקט חומר רב מן הכתובים, בין היתר מצאנו מאמר של משה יהודה גלייכער ב"דאס אידישע ווארט" מחדשי טבת-שבט תשט"ז אשר בו הוא מספר על ההיסטוריה של הכשרות בארה"ב וכך הוא כותב (מועתק מאידיש):

עוד לפני שד"ר פאול ווייט, רופא מומחה בבוסטון שריפה את הנשיא אייזנהאור ממחלתו אמר, כי הרפואה עוד תזדקק ללמוד את דיני ההלכה היהודית בכדי שיוכלו לשמור על הבריאות, התקיים כבר עשרים שנה קודם לכן ויכוח קשה בניו יורק על רקע זה, בכדי לשמור על היהודים מאכילת נבילות וטריפות שכידוע הינן מטמטמות את הלב - אפילו על פי שיטת הרפואה של ד"ר ווייט.

מי שגרם בשעתו לסערה בצבור בענין היה "וועד הכשרות הכללי", ומצד שכנגד אלו שלחמו נגד היו סוחרי העופות מבתי המטבחים, ועמם יחד חלק גדול מן השוחטים שהיו מאוגדים בוועד העובדים.

הנושא שעליו התפתח הויכוח היה על ארגון וסדר חדש שיבטיח אחת ולתמיד את ההשגחה בבתי המסחר לעופות, בכדי שיהיו בטוחים שקונים מצרכים כשרים שהושגחו על ידי רבנים גדולי תורה - שישמרו ששוחט העופות העוסק במלאכת הקודש שישתחרר מהפחד המתמיד שלו מבעל בית המטבחים הממהר אותו בעבודתו המבקש שיספיק מה שיותר מהר, וכך הופכים ידיו להיות קשים ועבים ואינו יכול להרגיש בעת שהוא בודק את סכין השחיטה.

הגיעו עם סיפורים שונים שהדהימו את הצבור, ביניהם: שהעובדים הלא יהודים תופסים כמה עופות ביחד ביד, והשוחט חותך בצואר, ומיד זורקים את העופות לתוך סיר ענק, וברבים מן המקרים השוחט אינו יכול כלל לבדוק אם הוא שחט כראוי, קורה גם שנופל לגוי מן הידים עוף חי לתוך הסיר שבו העופות

הלא חיים והיא נחנקת¹⁵ שם, ומשם זורקים את הכל לתוך שקים וכך מגיעים העופות לאטליזים.

המאבק החל לאחר שנבחר לכהן בבית המשפט העליון של עיריית ניו יורק שופט יהודי בשם אטא ראָזאלסקי, ועליו הוטל לבחון את נושא השחיטה הכשרה, ולאחר חקירה ודרישה של כל הצדדים אמרו גם השוחטים עדות, שלפי כל המתרחש והנוהלים הקיימים אינם בטוחים שהכל כשר במאת האחוזים.

על סמך עדויות הללו ודומות להן, קבע השופט שחייבים להעמיד משגיחים חזקים שיהיו כפופים לרבנות חזקה כשעל התוצרת חייב שיהיה סימן כשרות - בצורת תווית (פלאמבע) על כל עוף הנשחט על פי דין, זה יוביל גם לכך - אמר השופט - שתונח אבן פינה לקהילה יהודית מסודרת בניו יורק.

לאחר מו"מ ארוך, שתדלנות, והרבה מאוד ויכוחים בעיתונים במשך תקופה ארוכה, לא יכלו להגיע לידי הסכמה, הסותרים עמדו על שלהם ובעקשנות סירבו לקבל על עצמם את תכנית הכשרות החדשה.

גם השוחטים לא הביעו אהדה והבנה לנושא, להם היו סיבות משלהם מדוע להתנגד לתכנית הכשרות החדשה ובמיוחד להנחת תוויות על העופות השחוטות, ובמיוחד כאשר שמעו מבעלי האיטליזים שאם ינהיגו את התכנית החדשה הם עלולים לשבות, וכל מי שמפר שביתה עלול להפסיד את פרנסתו.

באין ברירה, הושיב ה"וועד הכשרות הכללי" בית דין של רבנים שתכריז על איסור לאכול מכל שחיטה עצמאית, מחוץ לאלו המוכנים להניח תוויות על העופות, המוכיח כי הכל נעשה בהידור וכשרות.

הצד שכנגד לא ישב בחיבוק ידים, אותם הקצבים התקשרו אף הם למספר רבנים שהתנגדו לתכנית החדשה של הנחת תוויות, הללו פרסמו הודעה כי כל אלו התובעים את התוויות יש להם אינטרסים אישיים והטבות צדדיות, וכי למעשה התוויות לא יבטיחו דבר לחיזוק הכשרות, אלא ההיפך רק יקלקל, הם מנו

(15) וזה הדבר אשר נעשה בזמן הזה כששוחטים לאלפים בשעה אחת: תולין על הסרט נע (טשעין) עופות חיים והעוף נחנקת במכונה, ובלי שב"ק אפשר לשיר כל מקדש על נבילות ממש, מכיון שהעוף לא ראה אפילו את הסכין.

כמה וכמה טעמים ביניהם: התוויות יגרמו ליותר טריפות מאשר בלי השגחה כלל, כי תוויות אפשר לזייף, ולהלביש אותן גם על נבילות וכדומה.

השוחטים מצאו את עצמם במצב מביך, מצד אחד עמדו הרבנים כשבידם איסור, ומצד שני הבעלי בתים המאיימים עליהם, ומאחר ולצאת ידי חובת שניהם לא יכלו, החלו אף הם לשאול בעצתם של הרבנים מה לעשות, הם שאלו רבנים יחידים, שעמדו כל הזמן מן הצד ולא התערבו בענין.

בין התשובות שקיבלו מאחד מאותם הרבנים בניו יורק שהיה קנאי לדבר ד' ומחבר של ספרי הלכה רבים, מצאנו כדלהלן:

שאלתם להגיז לכם דבר משפט על דבר ה"השגחה הכללית" בכלל?

רבינו הקדוש מאור הגולה הטוב ומטיב לכל גבר ענותן כיהונתן אשר העמיד תלמידים לאלפים ורבבות בכל קצוי העולם מרן יהודה גרינוואלד זצוק"ל אבד"ק סאטמאר כתב בשו"ת שלו "זכרון יהודא" או"ח קכ"ג וזה לשונו:

"מהראוי שהירא שמים לא יסמוך על ההשגחה הכללית הנעשית בלי ספק על פי הגאון אב בית דין, אלא ישגיח בעצמו גם כן או על ידי תלמידי חכמים מיוחדים וכן ראוי לעשות, ובודאי בזמנינו החיוב לעשות כן בכל המצות, ומכל שכן וכו' שענינים על הריוח ונבהלים ונחפזים ה' ירחם", עכ"ל.

וכן למדנו מתורת משה רבינו המהר"ם שיק זצ"ל (בחלק יו"ד סי' ד') שאין רשאין לסמוך על השוחט, אלא אם כן מכירין אותו ונודע לנו שדרכו בקודש, וכל הדברים הנ"ל פשוטים והם מבוארים, ולא באו אלא לפרסם הדבר שכל מי שנוגע יראת ד' בלבו לא יתגאל נפשו לאכול משחיטת השוחטים המומחים ונודעים ליראי ה'.

ובחסד ה', מעולם לא נמניתי את אלה הרבנים הבאים ליסד ההשגחה הכללית, ובסודם אל תבא נפשי, ובקהלם אל תחד כבדי"...

ולאחר שאותו רב מצטט ומסביר את הנושא מתוך ראייה ברורה של התנגדות להשגחה מאורגנת, במיוחד במקום היכן שעדיין לא קיימת קהילה ורבנים מאורגנים כמו בעיר גדולה כמו ניו יורק, הרי שרובם דרובם רק מטיפים ודרשנים¹⁶, או כאלו שרק סידרו לעצמם ניירות של רבנים, אך למעשה מעולם לא למדו הוראה, וגם למורי הוראה אין כל היתר לפסוק אלא אך ורק בבית מדרשם או בחברתם, אבל כאשר הללו רוצים לחדור לטרטורי אחרת (באתרא דלאו דיליי) הרי שהם בעצמם פורצי גדר, ואין חילול ה' גדול מזה (כמובא בעקרי הד"ט יו"ד ס' כ' או' ז').

מצד השני הלא השוחטים ידועים בתור אנשי חיל יראי ה' מרבים, מופלגי תורה, גבורי כח, מכח כחם של ארזי הלבנון, אדירי התורה, גזע גאוניים קדושים וטהורים זי"ע וכו'... והוא כותב לסיכום כדלהלן:

"ואם בדורות הראשונים כך, מה יהמה לב אנוש ממראה המשוגעת הזאת אשר רואה בכל יום ויום בה"עתונות" הודעות ומודעות "באותיות קדוש לבנה" גדולות ונוראות, ונפרזות ממראה הרבנים ומנהלי הועדים, ראשיהם פרוע, מגדלי בלורית וגלוחי זקן עושים כל ימיהם מעשה רעפאָרם מתפללים בבתי כנסיות בתערובת נשים ואנשים וכו', ומבקשים "שכר" כלומר "כשר" אוי לעינים כאלה ("עיני העדה")..."

וכאן ייאמר שכמו שהיה אז הרצון לדבר בשם התאחדות הרבנים, והשגחה כללית, וגם לנהל חיים קהילתיים בכל נושאי הכלל להבא, הרצון הזה לא היה בכוחו לדאבוננו בכדי לרתום את הכוחות בכדי שתהיה להם השפעה במאבק על הירושה שלנו.

מתוך שלשת הארגונים הרבניים, שנים מתוכם לא השתתפו בשלימותם, אלא הגיעו בחלקם בלבד בתור יחידים.

16) וגם בזמן הזה "זכינו" לכך שב"התאחדות הרבנים" לקחו כמה מהם שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם, והיו מלפנים מלמד בתורה ודעת וכדומה, ולא למדו בכלל ד' חלקי שו"ע, ופוסקים רק לפי דעתם, כמו שהעידו לפני כמה רבנים גדולים ומפורסמים, וכל רב ירא וחרד יודע מזה, ואין פוצה פה ומצפצף. והרב הזה הכשיל כבר לאלפים מאחבניי במקוואות פסולות והכשרים פסולים כידוע.

ואפילו בתוך המסגרת הפרטית, היו חילוקי דעות רבים בענין, האם ישתמשו בצעד דרסטי זה של איסור, וכפי שקרה אז בהתכנסות של רבנים רבים קיבלו את דעת הרוב שהתנגד לאיסור.

ובכל זאת זה קרה ביום ב' פרשת תולדות תרצ"ה, כשפרסמו את האיסור על דעת הקהל במעמד מאות רבנים ואדמו"רים שמילאו את "בית המדרש הגדול" בניו יורק.

באירת קדושה ובחרדת קודש היו העינים מופנות כולן לארון הקודש, כשרב בית הכנסת נכנס כשהוא עטוף בטלית ותפילין, לבוש בקיטל, הוא נשבע שלא יהיה לו כל כבוד אפילו הקטן ביותר מכך שהוא נבחר להיות יושב הראש של האיסור שנכתב על ידי סופר והוא הקריאו בזה הלשון:

"היות כי רבה העזובה בקרב העיר ניו יורק רבתי בענין שחיטת עופות והמכשולים שנשתרשו בהרבה בתי מטבחים ואטליזין של עופות הנם גדולים ונוראים באיסורי תורה של נבלה וטריפה, ובפרט בעת האחרונה שנחקר ונתברר כי הפרוץ מרובה על העומד ונתגלו עובדות מרעישות על ידי רוב הבדיקות והדרישות עד כמה כשרות של שחיטת עופות לקוי ופגומה ומוטלת בספק איסור דאורייתא, אוי לנו שכך עלתה בימינו!¹⁷

והמכשלה הזאת תחת ידינו. הרבנים נטורי קרתא העומדים על משמרת הקודש, אשר על פי דת תורתנו הקדושה עלינו ביחוד החובה והמצוה, להיות גודרי גדר ועומדי בפרץ, להרים מכשול מדרך עמינו ולאפרושי מאיסורא, ואם גם לעת כזאת אנו מחשים ומצאנו עון ר"ל, לכן באנו לידי החלטה שהמקולין והשוחטים דפה מחויבים לעמוד תחת השגחה מעולה וקבועה מסכמת מכלל הרבנים דניו־ארק רבתי המאוחדים בועד כשרות כללי, וכל עוף שחוט יסומן מבאי כח הרבנים בפלאַמבע וכדומה, בתור סימן מובהק של כשרה, לאות ולראי שנשחט בהכשר כדן וכדת, למען דעת כל אחינו בני ישראל שבניו־ארק רבתי להזהר מחשש איסורי

17) אוי לנו! לפני מאה שנים היו רבנים שפתחו פיהם וצעקו ככרוכיא, והיום ירדנו אלף מעלות אחרנית, שישנם מתי מעט רבנים שצועקים ומזהירים לכל ישראל שלא לנגוע בקצהו של בשר בהמה.

מאכלות של נבלה וטרפה ולקנות עופות רק מאלו הבאים מן המקולין שיש בהם ההשגחה הנ"ל וסימן כשרות על העוף כנ"ל.

ולכן הננו מפרסמין ומכריזין בהורמן מלכא ובכוח תורתנו הקדושה בכל תוקף ועוז ובכל חומר הדין איסור גמור מהיום והלאה על כל מין עוף השחוט בזה אם לא תהי' שחיטתו במקולין שתחת השגחה מעולה כנ"ל ואם לא יהי' על העוף סימן כשרת כנ"ל פגול הוא אסור באכילה וגם הכלים שיתבשל בהם עוף כזה צריכים שאלת חכם.

וכל שוחט שיעוז ח"ו לשחוט עופות במקולין שאין בהם השגחה וסימן כשרות כנ"ל (אם לא בשביל חולים על פי שאלת חכם) אבד בזה חזקת כשרותו, וכל שחיטותיו מכאן ולהבא אסורות כדין עברין.

ובטוחים אנו ששום רב וצורב יהי' מי שיהי' לא יהי' ח"ו להקל ולהורות היתר בזה להתפלג ולהרים ראש נגד כל הרבנים דניוארק רבתי להיות כל הוראותיו אסורין בטלין ומבוטלין כפורץ גדר, ועלינו יערה רוח הבורא ולכל אחינו בני ישראל שומרי נפשם השומעים לקול התורה ככל האמור ינעם ותבא עליהם ברכת טוב"...

הראשונים שיצאו נגד האיסור היו דוקא "אגודת השוחטים", כאשר באסיפה שכינסו היו הדעות שם חלוקות, ולאחר דיון, הצביעו מאה וארבעים נגד, ורק מאה ושמונה עשר בעד.

כל זה הוביל למחלוקת קשה, ובו בזמן גם לקרע בחוגי השוחטים גופא.

רוב השוחטים הלכו לעבודה, כאילו לא היה מעולם איסור, הרוב עשו זאת בהיתר של רבנים יחידים שלקחו על עצמם את האחריות על נושא הכשרות.

גם אותו רב שיום קודם לכן שיחק את כל משחק האיסור בשם הרבנות כולה, התחרט והודיע כי הוא חוזר בו ומבטל את האיסור כעפרא דארעא, הוא בעצמו אף קיבל על עצמו את ההשגחה של כמה משחטות, וכתב וידוי מיוחד במינו כדלהלן:

"בשם ה' א-ל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת.

אני הצעיר שפל ונבזה תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם מחמת חולשת גופי שהנני בעוונותי הרבים מוכה ביסורים וגם דחקי בלב נשבר לעבוד את קוני הנני מודיע צערי ברבים שאך ביום ב' כ"ז מרחשון נפלתי בפח יוקשים צודי נפשות אכזרים ונוגשים, אוי לי ואוי לנפשי כי גרמתי צער ולחץ, פצע ומחץ, גם בכנפי טליתי עוונותי עבור ראשי כי גרמתי לרעב ודמעות אביונים צדיקים, עוללים ויונקים, טף ונשים, שוחטים מובהקים, בני גאונים מזרע קדושים, כי שמעתי בחומותי לקול לחשים צפעונים נחשים. לכן הנני מתוודע בלב נשבר כאב מארץ קולי לפני צורי וקוני, והנני גוזר בשם התורה הקדושה שלמדתי משחר ילדותי בקדושה וטהרה, כמה פעמים מסרתי נפשי והצלתי לקוחים למות ופדיתי שבויים תלמידי חכמים, וגם יש בידי זכות ששימשתי גאונים אדירי ארץ, גאוני ארץ ועומדי בפרץ, ובזכות אבותי הקדושים אבי ואמי קדושי עליון, בגזירת עירין פתגמא ובמאמר קדושים שאילתא, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה לא יאסרו בשום אופן את אגודת שוחטי עופות דניויארק רבתי המזוכרים, אך בתנאי אם גאוני פולין וליטא וירושלים עיר הקדושה ביחוד הגאון... יתנו הסכמתם, ופה בארצות הברית יתנו הסכמתם הגאונים הצדיקים... וגם הסכמתי כעת לאחר העיון וההתבוננות בדעה מיושבת. ובאם לא ישמעו לי הרבנים חברי ועד הכשרות הכללי דניו יארק לתנאי זה שהתניתי, איסורים על השוחטים בטל ומבוטל כעפרא דארעא כאפר עיר הנדחת וטמא כאפר פרה, והנני מזהיר בבני אברהם יצחק ויעקב אזהרה שמרו נפשיכם ונשמותיכם מצרה, ודורשי צדק דרשו הישרה, אל תעמדו על דם אחיכם הבוכים בנפש מרה, וצור ישראל יראה לנו דרך ישרה, איך לעבוד אותו באמת ויראה קדושה וטהרה, כדברי הכותב בראש כפוף ונפש נשברה, מתפלל ומתחנן שיגלה עליו אור התורה איזוהי הדרה אסקופה הנדרסת עבד לעבדי ה' הנאמנים הנאנת ומצפה לישועת ה'".

קל להבין, שבעקבות המהומות מסביב לנעשה והמחלוקות שפרצו המצב הפך להיות גרוע בהרבה, כי בזה שהרבנים נאבקו ברבנים בצורה הקשה ביותר, והשוחטים רבו אחד עם השני גרמו לכך שפרצו מכשולים רבים ושררה הפקרות גם באותן המקומות שכן שמו תויות (פלומבעס) על רגל העוף.

כשהם ראו את הנעשה בכל נושא השחיטה, אז התכנסו העסקנים היותר רציניים שאינם מרוצים תמיד עם הסטטוס קוו, ורוצים לראות את הכשרות בצורה רצינית, הם שאלו את עצמם האם כל זה משתלם? והאם באמת התוית הינה בטחון לכשרות?

שהרבנות המאוחדת היתה רחוקה מלהיות מאוחדת ניתן לראות מהחלטה שקיבלה "כנסת הרבנים" בישיבת ה"ועד הפועל" כדלהלן:

"החלטת הועד הפועל של כנסת הרבנים לפרסם במכ"ע שאין להכנסת בא-כוח מצדה ב"עד הכשרות הכללי", להכנסת אין שום מגע ומשא עם ה"כשרות אסאסיאיישען", ולא יזוד שום חבר ממנו לדבר בשמנו באסיפותיהן, אידיהן, ועודיהן.

אנחנו הכנסת בפירוש מתנגדים לכל מעשי ועד הנ"ל מן יום הוסדו עד שיבטל ויעבור! ומאן קא גרים לי תבוא עדות ה"סיינס" שחלק הועד הנ"ל והפיץ למאות בוטשערס חטאותיהם שעל הפקרותם העיד ה"ועד" בעצמו ופרסם את שמם במכ"ע כידוע. ולכן יטהר ויכשיר הועד הנ"ל את עצמו מקודם, וביער את הטרפות שגרם בכל בית ישראל זה שנתיים יסיק את הצלמים "סיינס" מחלונות החטאותים וישרפם באש מתחלה ואח"כ יחפש עונות לקשט אחרים.

שיטת הכנסת בזה טהורה ממששבות זרות ומיוסדות על האמת והדין שכל מי שיצאה טריפה מתחת ידו מעבירין אותו..." את אשר הבאנו כאן הוא רק טיפה מן היס ממה שאירע באמת באותן הימים.

אחד מהבעיות בשחיטה היתה השתלטות הקהלות על השוחט, הכוונה היא שהקהלה נהפכה להיות שותפה של הקצב, והינם לוקחים רווחים מהשחיטה ומהבשר, כך שגם קופת הקהלה נהנית מההכנסות, וכך הם הופכים להיות בעלי בתים, והשוחט הינו רק פועל פשוט העובד קשה מאוד וחייב לעשות

כרצון ודעת הבעל הבית שהוא היפוך דעת תורה, על רקע זה קמו ארגונים של השוחטים שנאבקו נגד זה.

פרק יח

בפרק זה נעתיק כמה דברים של אותם האנשים הזועקים תחת השם "די שוחטים שטימע" (דבר השוחטים) (לדאבוננו הנושא אקטואלי עוד גם כיום, כאשר לשוחטים אין כלל דעה על הנעשה בשחיטה, הקצב והקהלה הינם בעלי הדעה עליהם, שהוא הגורם את הלחץ על מהירות השחיטה ועל כל יתר הבעיות).

סימן א'

העתקה מ"שוחטים שטימע" פולין טבת תרפ"ז.

סימן ב'

העתקה מ"שוחטים שטימע" נוא יארק תרצ"ט.

נ.ב.

לדאבוננו הספר נעלם כעת מתחת ידי, וכדי שלא לעכב הוצאת הספר הזה לאור עולם אדפיסו כך בלי דברי ה"שוחטים שטימע" הגם שנחוץ מאוד, ואקוה בעזי"ת להדפיסו ב"השחיטה בארצות הברית" חלק ב'.

פרק יט

נעתיק כאן מספר "מנחת יהודה" שמעתיק שם דברי הגה"צ מסאטמאר זי"ע, וז"ל:

"כואב הלב שכאן במדינה (אמריקה) הופכים כל דבר לביזנעס (מסחר) עיקר הכוונה של בעלי בתי המסחר הוא לייצר עוד ועוד ולהרויח הרבה, ולא להסתכל כלל על הכשרות (כל זה כמובן מצד הבעלי בתים), וכך אנו מוצאים גם בעיני השגחות על הכשרות, נותנים השגחות על דברים כאלה שהמכשולות בהן הינם נוראים.

האסון הוא, שכל הענין של הכשרות ונתינת ההשגחה, הפך להיות ביזנעס (מסחר) וממילא אוטומטית התבטל אימון הרב המכשיר.

אלו הינם הדיבורים של רבה של סאטמאר זצ"ל כשהוא עוד היה עדיין בכוחותיו, לפני ארבעים וחמש שנה, אתם יכולים לתאר לעצמכם איך כבר נראה המצב בשנותיו האחרונות כשהוא לא היה מסוגל עוד לפקח ולשמור על הכל ולעמוד על המשמר.

הצרה היא שבעיקר אותן אנשי המאפיה סידרו שידוך כשלקחו את אותם אלו החובשים גרביים לבנות ושטריימלים, שהיו מוכנים לעשות כל טרור שבעולם ועוד "לשם שמים" מצד אחד ורודפי שוחד ושלמונים מצד שני, שהינם מומחים בלשמן את הגלגלים שישעו טוב, כשהללו מלאים בהרבה כסף, ועל כתובתם כתוב...

רבה של מארגארעטען הרה"ג ר' אברהם קליינמאן שלא יכל כבר לסבול את מצב השחיטה, המצב הזה כאב לו מאוד ודקר בו כמדקרות חרב, ובמסירות נפש רבה הוא הקים שחיטה מיוחדת מתונה עם הידורים.

כמו שכל אחד יכול לתאר לעצמו, מכונת הטרור התפרעה במלוא עוצמתה, והחלו להפעיל נגדו כל סוגי הטרור, ועשו לו צרות רבות שזהו הרי לחם חוקם "זה דרכם כסל למו", אבל הוא קיים את הפסוק בישעיה (ישעיה נ, ו): "גוי נתתי למכים ולחיי למורטים, פני לא הסתרתי מקלימות ורוק".

באיזה יום חמישי (נדמה לי שאז היה בפרשת קרח) כשהוא הלך בווייליאמסבורג, ליד בית דירות גדול, דחף אותו שחור לתוך הבנין והזהיר אותו, אם אתה לא לוקח על עצמך מיד לחסל את השחיטה, אני שוחט אותך מיד בסכין אותו אני אווז בידי, רבה של מארגארעטען הבטיח לו מיד שהוא יפסיק מהיום והלאה את השחיטה.

אבל רבה של מארגארעטען החליט שלא להיכנע לטרור והמשיך במסירות נפש לשמור על השחיטה המתנהלת עד היום הזה וזוכה לשבחים והוא זוכה לפסוק הכתוב שם "וה' אלקים יעזר לי על כן לא נכלמתי על כן שמתי פנים כחלמיש ואדע כי לא אבוש".

כשאנו כותבים את סדרת הכתבות, כשאנו עוברים על החומר הרב בנושא, ראיתי כי טרגדיית הכשרות הינה הרבה יותר גדולה כשאנו מתקרבים יותר קרוב לזמננו, כשהתרגלנו לכך שמאז ומתמיד היו מרשיעי ברית שהיו בעבר אנשים פושעים, הבהמה נראתה על פניהם כפי שמתאים לייצור של כשר שבטבחים - שותפו של עמלק. אבל בכמה עשרות השנים האחרונות אנו מוצאים דמות חדשה של כשר של טבחים - שדוקא אלו שתמיד זעקו וצעקו שהאחרים מאכילים טריפה, וכי אצלהם הכל שונה וכי הוא מיוחד, וכי רק זה כשר, כך רבותי לדאבוננו הוכח שהם הינן "שותפו של עמלק" שלהם אכן טריפה, ולא סתם טריפה אלא משהו מיוחד, לדאבוננו היה כך אצלהם המצב כפי שמצאנו לאחרונה, וכי עד היום הכל אותו דבר.

ולמרות שמזמן לזמן קמה איזושהי התעוררות, וכשתפסו את ה"קצבים הכשרים" במעשים שלא ייעשו, הודיעו מיד על התעוררות וכיסו על הדבר, ולמעשה לא יצא דבר, כי פחדו. כל בר בי רב - כל ילד קטן ידע שלצאת נגדם הפירוש - שזוהי התאבדות.

אחד מאלו שהכניס את עצמו לעובי הקורה, ועסק בענין במסירות נפש ממש, וזאת למרות הסבל והטרור היה הגאון מדעברעצין (שליט"א) זצ"ל.

היה זה בשנת תשל"ה הוא השתדל להקים ארגון מיוחד שיתעסק עם עניני הכשרות ויעלה את כל השאלות על הפרק

שידאגו לטפל בהם ולראות להיטיב עמם, ושהכל יהיה בצורה הטובה ביותר וכדת משה וישראל.

ראה באריכות מלחמתו הגדולה של הגה"צ מדעברעצין שליט"א בקונטרסים מדריך לכשרות חלק יד עד חלק לט, וראה עוד בספר אכילת בשר הלכה למעשה ובעוד כמה ספרים שנדפסים סיפורים מבהילים ונוראים איך שאיימו על כל הרבנים שעזרו להועד הכשרות.

פרק כ

קול קורא'ס ומודעות על מצב השחיטה שהופיע בעיתונות

א

בס"ד

קושטא קאי!

היסטאריע חזר'ס זיך איבער

די טעג איז פארלאפען א געשעהניש וואס האט אויפגעפרישט ביי מיר דעם זכרון: זינט ווען דער באטערער רב שליט"א (הרב טייטעלבוים) האט אראפגענומען זיין הכשר פון וויינשטאקיס שחיטה (בהמות) האט די פלייש מארק געליטען א גרויסע נידערלאגע, ווייל וואס קען שוין זיין אָרגער ווי ווען דער רב המכשיר אליינס זאָגט עדות אז די שחיטה טויג נישט, ווי דער מדרש זאגט אין פרשת נח (פרשה ל"ד) עלובה עיסה שהנחתום מעיד עליי שהוא רעה.

די בעלי בתים שלאפען נישט מען האט שוין אויסגעטראכט און פארקויפט אומ-צאהליגע בייזוויליגע שקרים צו פארדרייען דעם אמת. אבער ישראל קדושים לאזען זיך נישט נאָרען און ווערען אויך נישט איבערגענומען פון דעם וואס דער צווייטער רב המכשיר שרייט כשר אויף די פליישען ווייל ווי באוואוסט האט ער א שוואכקייט צו געלט און אויך צו היתרים און נאָכמער ווען ביידע קומען זיך צוזאמען...

יעצט איז אַקטועל אַ נייע געדאַנק אפצו-גילדען דער באַטערער רב שליט"א מיט א גרויס פארמעגען פאר דעם וואס ער וועט אונטערשרייבען אז אלעס וואס ער האט געטוהן (אראפ גענומען זיין הכשר) איז נאר צוליב זיינע אייגענע אינטערעסען, אבער די שחיטה איז "למהדרין מן המהדרין" אדער לכל הפחות אז פון היינט און ווייטער איז שוין אלעס מסודר און מתוקן ויאכלו ענוים וישבעו. (פאלגט נאך ווייטערדיגע מודעות-און זעהט).

דאס דערמאנט מיך, דאס ערשטע מאל ווען איך בין ארויס קעגען פלייש. צוערשט האט מען מיך טעראריזירט, ווען אלעס האט נישט גע'הולד'ט האט מען מיר אנגעטראגען שווערע טויזענטער מיט פרנסה בכבוד אגאנץ לעבען איך זאל אונטערשרייבען א צעטיל אז אלעס וואס איך האב געזאגט קעגען פלייש איז שקר.

ברוך השם וואס איך האב עומד געווען בנסיון, און דער הזן ומפרנס לכל האט פון מיר אויך נישט פארגעסען, כן יעזור די להלאה.

מיר ווינטשען און האפען דאס זעלבע פארן באטערער רב שליט"א זיך צו האלטען ביים אמת לעולמי עד ודי לא ימנע טוב להולכים בתמים

וע"ז באע"ח יום ב' לסדר "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה" תמוז תשמ"ט לפ"ק.

הקי שלום יהודה גראס

אבדק"ק האלמין יצ"ו

ב

הזדעזעי עיד מאנרוי

כי נעץ ה"שבת צבי" טלפיו בחומותיך

א מחאה קעגען היינטיגע שבת צבי'ניקעס

די פרעסע איז פול געווען פאר צוויי וואכען וועגען דעם אומדערהערטען ארויסטריט פון א קינדער מלמד אין קרית יואל וועלעכע האט געזאגט פאר די קינדער אז דעם רביין (מיינענדיג

דעם סיגעט-סאטמער) מוז מען פאָלגען אפילו אויב ער וועט הייסען עסען נבילות וטריפות רחמנא ליצלן, און האָט געבעטען די קינדער נישט צו-פאָרציילען אינדערהיים....

מורי ורבותי! מיר געדענקען נישט אַזא ערשיינונג פון שבת צבי ימ"ש וועלעכער האָט געהייסען עסען חלב מיט אַ ברכה. און דא דרייט זיך ארום אַ מלמד מיט די זעלבע דעות און אלעס שווייגט. די חוצפה איז אומדערהערט דאָרט ווי יעדער ווייסט אַז כ"ק מרן הגה"ק מסאטמער זצ"ל האָט אַ גאַנץ לעבען געקנעלט און זיינע תלמידים וחסידיים אַז תורה איז העכער ווי חסידות און וואס דרבי הייסט טוהן קעגן די תורה איז ער אַ שייגעץ כאחד השקצים און מען דארף פון איהם אנטלויפען. און דאָ ווייגט מען זיך צו פרעדיגען אין די קינדער דאָס פאָרקערטע?...?

בושנו מכל עם: דאָס פנים פלאַמט פון בושה ווי ווייט נידעריג מיר שטייען. אדרבה פראָבירט אריינגיין אין דעם נידעריגסטען אידישען מוסד פון גאַנץ אמעריקא. און איר וועט פאָר קיין געלט נישט הערען אַזעלכע ווערטער. און דא גייט דאס אַדאָרד בשתיקה?.

רבנים, מנהיגים, ראשי ישיבות, מלמדים, מחנכים, מנהלים, פארגעסט נישט אַז שטיל שווייגען אַזא צייט מאַכט אַ שווערן רושם און הימעל, דריקט אויס אייער מחאה ביי אייערע מוסדות ותנו כבוד לדי' אלקיכם, און אויפהייבען דעם כבוד התורה שנתחלל בעוה"ר.

יְהוּדִים הַתְּעוּדָה!!

החלצו למלחמת ה' בגבורים להוקיע מסיתים ומדיחים אלה נגד השמש. התאזרו עוז ועצמה לגלות פרצופיהם של פורצים בחומות תורה הקדושה וטורפי נפש עולליכם אלה. ולעקור ע"ז זו, והי' יהי' בעזרכם שיגודעו קרני רשעים תרוממנה קרנות צדיק.

החותם בלב נשבר ונדכה מצרות ישראל בגוף ונפש, כי הן רשעים כים נגרש השקט לא יכולו, והי' הטוב ירחם עלינו למען שמו יתברך ונזכה לגאולה וישועה קרובה בהרמת קרן התורה והיהדות בב"א.

יום ג' פרשת שלח לסדר "למה זה אתם עוברים את פי ה'
והוא לא תצלח" חודש אייר שנת תשמ"ט לפ"ק.

הק' שלום יהודה גראס

אבדק"ק האלמין יצ"ו

ג

בס"ד

וויכסיגע מודטה

אופן פארלאנג פון די אנשי הקהלה פון סאטמאר נוצט מען
נישט קיין בהמה פלייש דעם זומער סיזען און אלע סאטמערער
קעמפס, יונגל און מיידעל קעמפ, א.ד.ג..

נ.ב. ווי מיר דערוויסען זיך ווערט געפלאנט אויך אין
סאטמערער ישיבה אין מאנרוי נישט צו ניצען בשר בהמה אגאנץ
יאר אופן פארלאנג פון כמעט אלע עלטערען פון די בחורים. צוליב
די גרויסע הפקירות ביי די אזוי געריפענע היימישע שחיטה וואס
סאטמערע אידען פלעגען ניצען ביז נישט לאנג צוריק.

פאלגט נאך ווייטערדיגע מודעות

התאחדות אברכים דסאטמאר

ד

בס"ד

מודעה חשובה

ווי עס איז באוואוסט קאכט מען אין יונגעל קעמפ סעודות פאר אלע קעמפס כולל יונגעלייט.

דער אנפירער ר' יודיל רוזנבערג, האט געהאט גרויסע פראבלעמען ווען די עלטערען זענען געקומען איינשרייבען די קינדער אין די קעמפס, האט ר' יודיל געזעהן דאס ער האט א גרויס פראבלעם, ווייל די עלטערען ווילען בשום אופן מען זאל נישט געבען בהמה פלייש און אויב מען טוט נישט זייער פארלאנג האלטען זיי ביים ארויס נעמען די קינדער פון די סאטמערער מוסדות, די עלטערען האבען געגעבען נאך איין עצה דאס מען זאל קאכען עקסטער פאר די קינדער עופות פלייש. אבער עס איז פארשטייט זיך זייער שווער אנציפירען אזא קעמפ מיט צוויי ערליי מאכלים.

איז ר' יודיל אריבער צו הרב ר' יודיל גרובער און האט איהם געפרעגט וואס עס גייט פאר? האט איהם הרב גרובער מסביר געווען די פראבלעמען מיט דעם שוחט מיטן סכין פגום און מאכיל טריפות במזיד וכו'.

ר' יודיל רוזנבערג האט גע'טעני'ת היתכן מען קען דאך מתקן זיין זאל מען נעמען אן אנדערען שוחט... ביז ער איז געוואר געווארען אז די גליק משפחה זענען ממש שותפים און די פלייש ביזנעס וכו' און וועגען דעם קען מען גארנישט מתקן זיין.

ר"י רוזנבערג איז ממש ארויס פון די כלים אויפגעשפרינגען און צורידערטערהייט מיט גרויס געשפאנקייט אויסגעהערט די אלע געוואלדיגע מכשולות וואס טוט זיך ביי די שחיטה און קיין שום תיקון ווערט נישט צו געלאזט און דער רב המכשיר באקומט ריזיגע געלטער צו פארטומלען די מוחות וואס זענען ליידער פול פול שטערקער און גרעסער ווי דער עולם מיינט

ר"י גרובער האט נאך מוסיף געווען אז לויט ווי דער מצב שטעלט זיך ארויס וועט אזוי שנעל קיין תיקון נישט ווערען ווייל

די בעלי בתים זענען גבר אלימיס און ווארפען א טעראר אויף אלע רבנים.

און עס איז געווען אסיפות פון רבנים ביז עס איז נישט געבליבען קיין עצה ביז די התאחדות הרבנים האט אראפ גענומען דעם הכשר און אחריות פון די כשרות פון די אלע דאזיגע פליישען, און אפילו עטליכע רבנים פון התאחדות האבען הכשרים אויף בוטשערס איז דאס נישט אויף די שחיטה נאר אופן זאלצען, אבער אויף די שחיטה זענען זיי מפרסם פאר זייערע מעמבערס אז זיי נעמען נישט קיין אחריות אויף די שחיטה.

ר"י רוזנבערג איז אריבער געלאפען צום רב פון קהילת סיגוט-סאטמער פרעגען וואס מען טוט צו פארעכטען די שחיטה, דער סאטמער רבי איז אויפגעשפרינגען פון כעס, ער האט איהם געוואלט ארויסווארפען פון שטיב, ר' יודיל האט געזעהן אז כלתה אליו הרעה האט ער געזאגט צום רבין דאס ער מיינט נאר די טובה פון רבין, זאגענדיג אז רוב עולם ווילען נישט הערען פון קעמפ דעם יאר אזוי שטארק איז דער עולם צו קאכט וועגען די שוידערליכע שמועות און קלאנגען וואס גייען ארום איבער די הפקירות ביי די שחיטה.

און וואס פאר א פנים וועלען מיר האבען פאר די וועלט דארט ווי די וועלט קען אונץ נאך נישט מוחל זיין פאר די ביטערע רייבונגען און חילול השם וואס האט שוין ליידער געקאסט אזויפיל אידישע נפשות, און וואס האלט ממש ביים טיילען די קהילה און צווייען, און די טריפענע צייטונגען פון אלע אונזערע שונאים באפוצען דאס און פראייען זיך מיט אונזער דורכפאלען, און עס איז ח"ו א גרויסע סכנה אז די אלע קהילות פון סאטמער וויליאמסבורג, מאנסי, לעקוואד, בארא פארק, גייט ווען א מורא'דיגער שפאלט סאטמער וועט זיך צוטיילען אין 2 חלקים ווי עס ווייזט זיך וועט דרבי פארלירען רוב עולם דארט ווי רוב פון די אייגענע קינדער חסידים שוין היינט בחורים יונגע-לייט האלטען עלטער אידען זענען מבזה דעם רבין מיט זיין זיהן דעם רב פון מאנרוי אין אלע גאסען.

ווי קענען מיר דאס צוקוקען און שווייגן מיר מוזען זיך דאך אננעמן פארן רבינס כבוד אויב נישט האלט מען ח"ו ביים באנקראט און נאר די שונאים וועלען פארדינען פון די גאנצע

פרשה. איז חאטש איך וויל דען רבין נישט זאגען קיין דעה איז ממין מיינונג אז מען זאל דאס מאל נאכגעבען וועגען די פלייש וואס מאכט אן אזויפיל מחלוקת און ברענגט נישט קיין גיטס און בפרט אין די קעפמס דארט ווי עס צייגט זיך ארויס קלאר אז רוב אנײַש ווילען נישט וויסען מער פון עסען פלייש אויף אזוי ווייט אז זיי סטראשענען אז זיי וועלען שיקען זייערע קינדער און עקבי הצאן און אנדערע מוסדות צו חײו זיכט דאס דרבי? אויב חײו עס וועלען אגרויסער עולם נישט קומען אין קעמפ דעם זימער וועלען זיי אוודאי אויך לאזען זייער קינדער אין דעם זעלבען פלאטץ סיי מיידלעך סיי יונגלעך און אונזערע שונאים וועלען פון אונזער מיה גרויס ווערען און זיך קאנצעטרירען און אויפבויען גרויסע מוסדות און וויליאמסבורג באײַפ ונסף גם הם על שונאינו להלחם בנו...

און ליידער איז שוין דא א גרויסע קרייז פארדארבענע יונגען וואס ווארטען אויף אזא געלעגנהייט כדי צו קנען גיין אויף ליובאביץ הערען זיינע שיחות און ווערען זיינע חסידים, און די זעלבע איז מיט ר׳ מעכיל, לעבאביץ. מיט בעלז, וואס די ליובאביצער מסיונערען פארסאמען די קעפ, וואס וועלען קיינמאל פון דארט נישט ארויסגיין און זיי אליין וועלען מיט אונזער לבוש אזוי ווי וועכטעריסטען.

וויסענדיג אז עס וועט זיי נישט אנקומען שווער דארט ווי עס איז דא א שפאלט און אונזער רעיון וואס דרבי זייערער האט פארלוירען זיין אטאריטעיט און זיין ווארט איז נישט מאסטגעבען צווישען זיינע אייגענע חסידים ווייל די מערסטע טוען גענוי קאפויר ווי דרבי הייסט.

און אזוי אויך האבען מיר נאך שונאים וואס מיר ליידען אזוי אויך גענוג פון זיי מה לנו ולצרה הזאת? באלד איז צוזאמען געקומען עטליכע דרינגענדע מיטונגען ביים סיגעטער רבין אין הויז און עס איז געבליבען פה אחד אז רײ איז פארט גערעכט און ווי ווייט מיר ווילען נישט נאכגעבען אונזערע אייגענע שונאים איז דער שאדען פיל פאכיג, זענען מיר דאך געצווינגען דערצו ווייל אז נישט וואס אונזערע אינגעלייט באווייזען נישט טוען דאס די פארביסענע צייטונגען משלים זיין מיט זייערע מיעסע געשליפענע צינגען, און פראייען זיך אויף די גרויסע מפלה פון אונזער הייליגע

קהלה, און ח"ו צו זאגען אז דאס זאל זיי געלונגען אפילו נאר א טייל פון דעם וואס זיי שטערעבען שוין אזויפיהל יארען.

נאך אזאך איז דערמאנט געווארען ביי די אסיפה אז די פאפער קעמפס ווערען נישט בכלל סערווירט קיין פלייש צוליב די גרויסע מכשולות, און די וועלט וועט אויסטיישען אז סאטמער עקשענט זיך דווקא צו געבען פלייש ווייל זיי האבען אונטערעס אונץ צו געבען נוי"ט פאר אונזערע קינדער, און אז אין מאנרוי איז מען נישט בכח איינצוצוימען די אלע זאכען ווי אזוי וועלען מיר נאך אויסקוקען ווען דער פייער וועט זיך צושפרייטען און אלע קהילות.

דרכי האט מיט א שווער הארץ מסכים געווען צו די גרויסע באשלוסען פון די ראשי הקהלה, זענדיג דעם גרויסען בראך וואס זיינע חסידים ווערען ווייניגער פון טאג צו טאג און זעהן ווי די שונאים וואקסען ווי שוואמען נאך א רעגען, פון די געוועזענע גאר נאנטסטע און געטרייסטע חסידים ווערען איבער נאכט איבערגעדרייט פאר די גרעסטע שונאים און עס איז נישט מעגליך צו קאנטראלירען די אייגענע קרייזען ווער עס איז נאך באמת פון אונזערע און ווער נישט.

די ווייטערדיגע באריכטען וואס עס האט זיך אפגעטוהן נאכדעם וועלען מיר שרייבען באריכות.

די גאנצע שטאט רידערט זיך פון דעם אז רוב סאטמערע חסידים האבען גענצליך איינגעזעהן אז אלע עירעורים זענעם אמת, און אז די קינדער ווערען געפיטערט מיט נוי"ט יארען לאנג. אנצופילען דעם באטעל פון קצבים מיט מכשירים נאכצוקומען זייערע אגאיסטישע אינטערעסען.

דער דרוק פון דעם ריזיגען ציבור און סאטמער וואס רירן נישט אן קיין פלייש איז געווארן גרעסער פון טאג צו טאג, אדער ר"י רזנבערג האט אנגערופען בתום לב ר"י גרובער פרעגען וואס גייט פאר? האט גרובער געזאגט דער מצב איז ביטער מען האט שוין פראבירט מתקן זיין וויינשטאקיס שחיטה, אבער עס גייט נישט. די טעמים זענען באקאנט.

בס"ד

פלייש געלט קאמפיין

וויכטיגע מעלדונג - בשורה טובה פאר כלי קודש אא"וו
סאלאמיס, פאסטראמיס, בלאני, ווארשטלעך - בחנם

מיט גרויס פרייד טוען מיר באקאנט מאכן פאר דעם עולם התורה לומדים אדי"ג, דאָס מיר זענען נאָכגעקומען דעם פאַרלאַנג פון ציבור צו געבען גרויסע הנחות פאַר די בני ישיבות וכדומה אויף אַלע פלייש פּראָדוקטן, בפרט סאַלאַמי, פאַסטראַמי, בלאני, פּראַנקפּוטער, ווארשטען ועוד.

פון היינט און ווייטער וועלען אַלע וואָס האָבען קליינעם אינקאָם (פּרנסה געהאַלט) קענען באַקומען אַ דיסקאָנט פון 25 פּראָצענט אויף אַלע פלייש פּראָדוקטען אָהן אויסנאָם.

און בעיקר טוען מיר פאַרשטענדיגען דאָס אַלע רבנים דיינים מורי הוראות ומרביצי תורה, מנהלים, מלמדים, כולל יונגעלייט וכו', וועלען האָבען אַ הנחה אויף בהמה פלייש 25 פּראָצענט דיסקאָנט - און די פּאָלגענדע אַרטיקלען אינגאַנצען בחנם ד.ה. סאַלאַמי פאַסטראַמי ועוד.

דאָס איז אויך בנוגע די רבנים כּו' אין ארץ ישראל אָדער אייראָפּע, קענעדע, דרום אַמעריקע כּו' צו באַקומען אומזיסט סאַלאַמי, פאַסטראַמי, בלאני, ווארשטליך, צינג און ברעסט ביפ, אויך סתם פעטס פון די פלייש (וואָס איז זייער גוט פאַר געמאָלענע פלייש) וואָס איז אַ טייער אַרטיקעל.

די אַלע דערמאָנטע כלי קודש וועלען באַקומען 50 פּראָצענט הנחה אויף אַלע זייערע שמחות ווי זיי וועלען סערווירען אונזערע גלאַט כשריע למהדרין פלייש, און סאַלאַמי, פאַסטראַמי, בלאני, ווארשטליך, צינג און ברעסט ביפ בחנם.

דער צוועק פון דעם איז צו פאַרגרינגערען פאַר די ערליכע אידען לומדי תורה וואָס דווקא זיי מוזען זיך ליידער באַגניגענען מיט טשיקען און קענען זיך נישט ערלויבען אַ געזונט כשר שטיקעל פלייש צוליב זייער קליינע פּרנסה, דאָס איז נישט מענטשלעך און נישט תורה'דיג, אדרבה פאַר זיי מוזען מיר זיך

נאך מער זאָרגען ווי פאַר אונז אַליין, דאָס איז דאָך דאָס שוואַרץ אפעל פון אונזערע אויגען, וואָס זיי זענען די וואָס אויף זיי שטייט כלל ישראל, אדרבה מיר דאַרפען שפּאַרען דאָס ביסען פון אונזער מויל און זעהן דאָס אונזערע וועג-ווייזערס זאָלען קענען זיין געזונט און שטאַרק, און האָבען כח צו קענען אָנגיין געזינטערהייט מיט זייער עבודת הקודש, וואָס דאָס איז נאָר מעגלעך ווען זיי וועלען זיין בכח צו עסען יעדען טאָג קרעפטיג בהמה פלייש, בפרט סאַלאַמי, פּאַסטראַמי, בלאני, ווארשטליך, צינג און ברעסט ביפ, וואָס דאָס איז ממש די איינציגע מאכל וואָס מאַכט קלאַר דעם מוח און האַרץ, און געט דעם ריכטיגען קראַפט, ווי די חז"ל זענען מעיד.

דאָס וואָס רכילותניקעס שרייבען דאָס פאַרקערטע פון גרויסע דאָקטוירים אַפיקורסים איז אַוודאי ליגענט, מיר טאַרען זיי דאָס נישט גלייבען קעגען די הייליגע ווערטער פון חז"ל, זיי מעגען טאַקע היילען קראַנקע, אָבער נישט זאָגען דעות און מחולק זיין אויף חז"ל ח"ו.

אַלע אונזערע פּראָדוקטען, די שחיטה ניקור מליחה והדחה, זענען אונטער די שטרענגע השגחה פון גדולי הרבנים שליט"א וועלכע האָבען אַ עיני פקיחה אויף דעם גאַנצען סדר אין שלאַכט-הויז.

וועד למען הצלת וקיום

כוחות התורה והיהדות

מודעה רבה

פלייש געלט קאמפיין

וויכטיגע מעלדונג - בשורה טובה פאר כלי

קודש אא"וו

אידען העלפט ארויס די גדולים און צדיקים

מיט א שטיקעל פלייש!!!

ווי איר זעהט אין די פריערדיגע אדוועטייזמענט, דאָס מיר האָבען נאָך גרויסע ענערגיע און געוואַלדיגע פּלאַג און איינשטעלעניש ענדליך באַוויזען אויפצושטעלען אַ וועד וואָס טוט זיך באַפּאַסען און באַזאָרגען אומזיסט **כשר פלייש פּראָדוקטן** פאַר אַלע כלי קודש: רבנים, מלמדים, ראשי-ישיבות און כולל יונגעלייט, און אויך זייערע גרויסע הנחות (האַלב פּרייז) פאַר זייערע שמחות, מען גיט זיי סאַלאַמי, פּאַסטראַמי, בלאני, ווארשטליך, צינג און ברעסט ביפּ - אומזיסט, און אויך פיהל ביליגער ווי ריטייל פאַר די וועלכע פאַרדינען ווייניק.

ווי פאַרשטענדליך איז דאָס פאַרבינדען מיט אויסערגעוויינטליכע אָנשטרענגונגען און ריזיגע אויסגאַבעס, קרוב צו אַ מיליאָן דאָלער אַ יאָר (ביז אַ פאַר וואַכען וועלען מיר שוין אַוודאי קענען פאַרשטענדיגען מער פינקטליכע איינצעלהייטען), וואָס איז העכער פון די כוחות פאַר יחידים צו טראָגן אַזאַ גרויסען לאַסט. די דאָזיקע אחריות ליגט גלייך אויף גלייך אויף יעדען איד פון כלל ישראל וואָס האָט אַ אידישע נשמה מיט אַ ערליכען געפיהל צו פאַרשטיין אַז נישט נאָר ער ברויך יעדען טאָג עסען פלייש סאַלאַמי וכו', נאָר אויך אונזערע פאַרטערטערס און מנהיגים זאָלען זיין געזונט, און זיי דאַרפען דאָס פיהל וויכטיגער.

דערפאַר האָבען מיר געגרינדעט אַ געלד פּאַנד ווי יעדער איד איז זיך מחוייב צו באַשטייערן איבער זיינע מעגליכקייט צו די דאָזיגע געוואַלדיגע גרויסע מצוה צו העלפען לינדערען דאָס גרויסע נויט פון די דאָזיגע בני תורה וואָס פּאָלגען זיך אויף תורה

מתוך דחקות, זיי זאָלען אויך קענען צוקומען צו עסען פלייש, סאַלאַמיס, פאַסטראַמיס וכו' (וועלכע זענען, ווי באַוואוסט, טייערע מאכלים) אַ יעדען טאָג צו האָבען כח אויפצוטאָן פאַר תורה און אידישקייט.

מיר האָפען בקרוב מפרסם צו זיין די הסכמות (גוטהייסונג) פון אַלע גדולי הרבנים איבער די חשיבות און הצלת נפשות וואָס איז פאַרבינדען מיט די דאָזיגע גרויסע מצוה.

וויפיל מאָל פאַלען נעבעך צוזאַם, פון קראַנקהייט אָדער שוואַכקייט, רבנים בני תורה. ווער קען זאָגען אַז ער איז נישט אין דעם שולדיק. דאָרט ווי ער האָט עס געקענט פאַרמיידן דאָרעך אַ פאַר דאָלער צו העלפען זייז אַלען זיך קענען שטאַרקען זייערע קרעפטען מיט געזונטע פלייש צו סאַלאַמי, צינג, לעבער, פראַנקפורטער וכו'.

וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, זאָגען די חז"ל אין סנהדרין...

וועד למען הצלת וקיום

כוחות התורה והיהדות

721 קענט עוועניו,

ברוקלין, נ.י. 11211

נ.ב. ווער עס האָט באַקאַנטע ערליכע יודען אָדער אָרעמע יודען אדי"ג, דאָהי אָדער אין ארץ ישראל, אייראָפּע, קענעדע וכו' וואָס לפי דעתם ברויך מען זיי שיקען אומזיסט פלייש (סאַלאַמיס ועוד), ביטע דאָס פאַרשטענדיגען שריפטלעך פאַרען וועד אויף דעם אויבענדערמאנטן אדרעס.

קול קורא מחאה גדולה ונמרצה

אידען לאַזט אייך נישט פאַרפירען פון די קצבים
שווינדלערס!!!

דאָס שרעקליכע וויי-געשריי פון כלל ישראל

שוין באַלד אַ וואָך זינט עס איז געדריקט אין פאַרשפרייט געוואָרן אויף דער אידישער גאַס און איך קען נאָך אַלס נישט קומען צו זיך פון אַזאַ שוידערליכע פאַסירונג, וואָס די בלוט אין די אָדערען ווערען פאַרגליווערט נאָר טראַכטנדיק אַז אַזוינס זאָל קענען פאַסירען נאָך אַזויפיל יאָרן מלחמה קעגען די חברה אנשי המחנו"ט (ר"ת מאכילי חלב נבילות וטריפות). זאָלען די דאָזיגע שותפים של עמלק - קצבים, רשעים, אויסגעשפראַכענע שונאים פון כלל ישראל, שליחים נאמנים פון די סטרא אחרא, צוגרינט צו לייגען דאָס ביסעל געבליבענע ערליכע אידען פון כלל ישראל, דאָרעך פאַרשטאָפען די מוחות אין הערצער און מטמא זיין דאָס בלוט פון אונזערע נפשות מיט נבילות וטריפות חלב ודם.

יעדער טאָג קומט פאַר אַ פרישע מלחמה קעגען די נייע טריקס וואָס דער בעל-דבר שטעלט אויף און וועבט, אַריינצופיהרען תמימות'דיגע אידען אין זיין אויסגעשפרייטן נעץ.

יעצט איז דער ס"מ געקומען אויף אַ נייע בייפאַל, וואָס דאָרף ער זיך שלאָגען מיט יעדן איד באַזונדער, ער וועט אַריינכאַפן די ערליכע אידען, מנהיגים, ראשי-ישיבות, מלמדים, בני-כולל וכו', די פירער פון פאָלק און אַזוי אַרום וועט ער אַלעס שוין ממילא האַבען אין זיינע טמאינע הענט.

שטעלט אייך פאַר, אַ זאָך וואָס קען אַפילו אין וויסטען חלום נישט איינפאַלען פאַר אַ נאַרמאַלען מענטש. אָבער דאָס איז ליידער געשעהן אין מיטן העלען טאָג פאַר אונזערע אויגן.

עס איז אַפגעדרוקט און פאַרשפרייט געוואָרן בראש חוצות (איבער די גאַסן) צוויי מודעות פון אַ מכלומרשטן "וועד למען הצלת וקיום כח התורה והיהדות", וואָס איהר צוועק זאָל זיין,

אזוי צו זאָגן, העלפען ראָטעווען דעם כלל ישראל דאָרך פאַרגרינגערען צו קענען קויפען טריפה ונבילה פלייש, און בפרט ווערט דאָרט עטלעכע מאָל איבערגע'חזר'ט אַז בעיקר מיינען זיי **סאַלאַמי, פאַסטראַמי, פראַנקפוטער, באלויני ועוד**, וואָס איז כידוע דורך און דורך איינגעזאָפט מיט שטיקער חלב ודם (חוץ נבילות וטריפות), און דאָס וועט געבען חיזוק און כח פאַר די שוואַכע און קראַנקע כלי קודש אַנצוגיין מיט זייער עבודת ד' אין הרבצת תורה ויראת שמים פאַר כלל ישראל.

ווי וויי!!! שומו שמים!!!

ווי איז דאָ דער שרייבע און דער מקונן (קלאַגער) וואָס זאָל מיט אַ פאַרבלוטיגט האַרץ פיהל מיט טרערען באַוויינען אונזער בראָך, אַז מענטשען (בעסער געזאָגט, שדים ורוחות אין צורה פון צוויי פיסגוע חיות טורפות) זאָלען האָבען אין זיך אזוי פיל חוצפה און עזות אַזאָ זאָך צו דריקען פאַר די גאַנצע וועלט אין דאָס אַנצוטראַגען דווקא פאַר די גרעסטע פון פאַלק, ווי גרעסער און חשובער דער מענטש - אַלס ביליגער און אַלץ מער טריפות קען ער באַקומען אומזינסט כדי ער זאָל (צוזאַם מיט זיין משפחה קרובים און תלמידים) זיך אָנעסן מיט מאכלות אסורות, און דערנאָך קענען מיט דעם כח און פאַרשטאַפטן מוח און האַרץ פאַרפיהרען גאַנץ כלל ישראל פון יודישקייט מיט זיין כח התורה.

און מסתם האָט דאָס נאָך איין טיפען חשבון, אַז דורכדעם וועלען די שליחים פון די סטרא אחרא, די קצבים - שותפים של עמלק - פאַרשטאַפען דאָס מויל פון די אַלע וואָס עס טוט זיי ווי דער בראָך פון כלל ישראל וואָס ווערען ל"ע געשטאַפט מיט נבילות וטריפות חלב ודם, און מיט דעם וואָס די אַלע גרויסע פיהרערס (וועלכע האָבן די השפעה אויפן גאַנצען כלל ישראל) וועלען זיין משוחד צו די דאָזיגע אנשי המחנ"ט מאכילי נו"ט חלב ודם, וועלען זיי שוין מער קיינמאָל נישט לוחם זיין קעגען די דאָזיגע עוולות, און מי יודע וואָס זיי האָבען נאָך ח"ו אינזינען צו טוהן פאַר כלל ישראל (מיט זייערע ציגעגרייטע שפיצלען) ה' ישמרנו:

א) די אַלע וואָס וועלען דאָן שוין זיין אָנגעגעסען טריפות וועלען זיי שוין אַליין זיין קאַלט אין יודישקייט און מסכים זיין צו אַלע תועבות פון די דאָזיגע רשעים מחנו"ט.

ב) זיי וועלען זיין משוחד ווייל זיי באַקומען דאָך ביליג אָדער אומזינסט אַזויפיל פלייש וואָס שפּאַרט זיי איין פיהל געלט אַ יאָר, און זיי קענען עסען מעהר טריפות און חלק וואָס ביז יעצט האָבען זיי נישט געהאַט די זכ"י דערצו.

ג) די דאָזיגע מחנו"ט האָבען זיכער דעם פּלאַן אַז נאָכדעם וואָס זיי וועלען האָבען די אַלע ראשי-העם אין דער האַנט, וועלען זיי דאָס גיט פּראָפּראַגאַנדירען און צושמירען אין די גאַנצע וועלט פינקטלעך וועלכע גדולים ניצען זייער פלייש און דאָס וועט זיין דער גרעסטער הכשר פון אַזוי פיהל גדולים, רבנים ואדמורי"ם כו', יעדער איד וועט אַוודאי טרעפען אין די רשימה כאָטש עטליכע זיינע באַקאַנטע וואָס זענען ביי איהם חשוב און באַגלייבט, און אַפילו די וואָס האָבען זיך ביז יעצט אָפּגעהאַלטען פון עסען, וויסענדיג אַז עס האָט גרויסע חששות, וועט זיך שוין יעצט מאַכען אַ חשבון אַז אויב יענער גדול עסט עס איז עס אַוודאי כשר למהדרין, און איד מעג עס זיכער עסן.

ד) אַז איינער וועט זיך טרויען עפענען אַ מויל אויסצוזאָגען דעם אמת, וועלען די דאָזיגע מחנו"ט עמלקים אַוודאי באַלד צאַמשטעלען קול-קוראים בריפען פון אַלע זייערע גדולים כו' (אומזינסטע קאָסטעמערס) קעגען די שרייבערס מחרחרי ריב, און מה דאָך ביי פרשת חלב איז דאָס געטוהן געוואָרען, נישט קוקענדיק אויף דעם וואָס רוב גדולי ישראל זענען אַרויס קעגען די אנשי המחנו"ט, כל שכן ווען מען וועט האָבען אַ גרויסע רשימה גדולים טריפה-עסערס (מסתם בשוגג) וואָס וועלען צוהעלפען צום קאַמפּיין און מיט דעם וועט חלילה ווערען פאַרלאָשען דאָס לעצטע ביסעל קול מחאה פון כלל ישראל, און אַריינכאַפּן די וואָס זענען נאָך ביז יעצט ניצול געוואָרען פון נבילות וטריפות.

די עזות גייט נאָך ווייטער. נישט גענוג וואָס עס ווערט געטוהן אַזאַ גרויסע פאַרברעך צוליב די שחיטה ביזנעס פון די דאָזיגע

רשעים קצבים יונגען, האָבען זיי די חוצפה צו גרינדען אַ שנאָר קאַמפּעין אונטער אַ נאָמען פון אַ פּאַלשען "וועד", אַז אַלע אידען זאלען העלפען און האָבען אַ חלק אין מאכיל טריפות זיין לטובת די ביזנעס פון די דאָזיגע קצבים עמלקים וואָס האָבן שוין אַ רעקאָרד פון מאכיל זיין נבילות וטריפות חלב ודם צענדליגער יאָרן אונטערען מאַנטעל פון הכשרים פון רבנים (וואָס זענען אַוודאי געוואָרען אינטערגעקויפט אויף ענליכע אופנים ווי זיי וועלען יעצט ווייטער טוהן אויף אַ גרויסען פּאַרנעם). דאָס מיינט אַפילו יחידים ממש וואָס וועלען אפשר ווייטער נישט עסן, וועלען זיי אָבער צוהעלפען מכשיל זיין את הרבים מיט נבילות וטריפות, חלב ודם.

וואָס שוידערט אויף דאָס מערסטע - עס איז שוין באַלד אַ וואָך זינט די מודעות זענען אָפּגעדרוקט געוואָרן, און קיין שום מחאה איז נאָך נישט דערהערט געוואָרן. אַזאַ זאָך וואָלט געדאַרפט אויפשטורעמען די גאַנצע וועלט פון איין עק ביז דער אַנדערער, און עס זאָל זיך נישט איינשטילן ביז די יעניקע וועלן ווי געהעריק באַשטראַפט ווערן און אַראַפּרייסן, איין מאָל פאַר אַלע מאָל, די פּאַלשע מאַסקע פון זייער פרצוף, און אַלע זאָלן וויסן אַז זיי זיינען נישט קיין מזכי הרבים, נאָר מאכילי נו"ט.

מיר האָבען שוין אין די פאַרגאַנגענע וואָכן (און מיר וועלען איי"ה ווייטער אַזוי טוהן אָן מורא) געדריקט און געשריבען וועגן דעם גרויסען חורבן וואָס די דאָזיקע אנשי מחנו"ט ברענגען, און דער גרויסער כח פון בעל-דבר וואָס צילט אַלע זיינע פיילען דווקא אויף כשרות, ווייל ער ווייסט גוט אַז דאָס איז די איינציגע געווער אַפּצוהאַלטן די גאולה הקרובה ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

מיר ווענדען זיך צו יעדער איד וואָס איז געשטאַנען אויפ'ן באַרג סיני ואשר נשמה באפו, נישט צוצילאָזען אַזאַ אומדערהערטע נבלה (וואָס איז שוין איבער די מאָס אַפילו בעקבתא דמשיחא, אַ דור פון עזות) און מיר זאָלען אַלע אין איינעם אָהן פחד לאָזען הערען אונזער געשריי, יעדערער ווי און וויפיל ער קען - אין שיהל, מקוה, משפּחה, קרובים, שכנים,

חברים, ידידים, תלמידים. און אויך מפרסם זיין מודעות קעגען די מזיקים.

ווייטער אין דעם רובריק שטייט באַשריבען אַ מעשה וואָס איז געדריקט אין ספר "מנחת יהודה" ח"ד פון ספר נפש ישעי' על מאכלות אסורות פון אַ איד אַ גרויסען גביר¹⁸ וועלכער נתגלה

¹⁸ בספרי "מנחת יהודה" פרק ט' עמוד פ"ג וז"ל:

היה זה לפני כ-40 שנה כאן בארצות הברית, ב"איסט סייד" - האיזור היהודי היפה ביותר באותה תקופה, התגוררו שם יהודים שומרי תו"מ, שדקדקו על קלה כבחמורה, יהודים חרדים - היה ליהודי מפעל לבשר, הוא מכר בשרים, לסוחרים וליחידים, כל סוגי הבשר, נקניקיות ופאסטראמי ועוד.

הבעל הבית היה יהודי ירא וחרד, שניכר היה עליו שהוא לכאורה יר"ש גדול, היה לו זקן ארוך, ההכנסת אורחים שלו הפך לשם דבר בעולם כולו ממש כמו אברהם אבינו ע"ה בזמנו, כשיהודי היה מתארח אצלו הוא היה נותן לו סידור לומר ברכות, ומיד נתן לו את הספל ליטול יידיים נתן לו לאכול ודאג שיברך וכן הלאה, וכן הוא היה בעל צדקה גדול, הוא היה נותן ביד רחבה, ועד כדי כך שלרגע לא נתנו לו מנוחה, מיד כשיצא משולח אחד נכנס שני, עמדו בתור אצלו מהבוקר עד הערב, את העסקים ניהלו אנשים מיוחדים ששילם להם, והוא ישב וחילק צדקה - דבר שהוא נדיר אפילו בזמנינו.

הנתינות שלו לא היו נתינות בסכומים קטנים, הוא היה נותן תמיד סכומים גדולים, והדבר הוביל לכך, שכל יהודי בניו יורק לא רצה לקנות בשר במקום אחר אלא רק אצלו כי היו סמוכים ובטוחים שמדובר בבשר כשר שאין עליו כל פקפוק.

בנוסף לכך, היה לביח"ר שלו שם טוב, כי הוא נשא על עצמו את החותמת של רב הונגרי ששימש באחת הקהילות הידועות בהונגריה, שהיה ידוע כגאון וגדול בתורה, והיה מחבר של ספרי שו"ת, והיה מתפלפל עם גדולי הדור, ונוצר מצב שהאיטליזים האחרים כמעט ולא יכלו למכור בשר, כי כולם העדיפו לקנות בשר אצל הבעל צדקה. חלק קנו אצלו בשל צדקותו של בעל הבית, ואחרים קנו אצלו כי הם קיוו שע"י כך הם יוכלו לקבל אצלו גם כספים למען מטרות באירופה, וחלק אחר היה מקבל אצלו את הבשר חנם, - גם בתור חלק ממעשה הצדקה שלו - לרבנים, ראשי ישיבות, מלמדים, וחלק מהישיבות חילקו בשר חנם.

היה זה בשעת לילה מאוחרת, תפסה המשטרה שתי משאיות ענקיות (טריילרס) שפירקו במפעל של בעל הצדקה, בשר של חמורים וגמלים, המשטרה חקרה בו במקום מנין הבשר, - באותה תקופה הממשלה היתה מפקחת על תהליך ייצור הבשר, וכשהיו מוצאים זיופים ושקרים היו מענישים בענשים קשים, לדאבונינו כיום אין יותר את אותה משמעת - ואז נודע שכך מתנהל הדבר כבר במשך שנים - צמרמורת עבר בכל הגוף כששמעו את הסיפור.

כשהשמועה עדיין לא הספיקה לצאת לרחוב, נודע לבעל הבית שהמשטרה תפסה את המירמה, וכי מיד יוודע על כך בכל העיר, הוא תפס מיד את ידיו ורגליו, וברח למקום שלא נודע שם הסתתר תקופה ארוכה...

העיר כולה סערה, הנושא הפך לשיחת היום בכל בתי הכנסת, במקואות, וכן במקומות העבודה, אפילו ילדים בתלמודי התורה דיברו על העוול הגדול שנגרם בעקבות מעשה זה כשהאכילו אותם בבשר חמורים וגמלים, הם הרי למדו במפורש בחומש שהדבר אסור - בכו הילדים.

לא ניתן כלל לתאר במילים את הסערה שפרצה בצבור כולו גדולים וקטנים.

געוואָרען אַלס מאכיל טריפות. פון דעם זעען מיר ווי דער בעל-דבר אַרבעט, וואָס כדי צו פאַרנאַרען תמימות'דיגע אידען [קען ער אַריינכאַפן אין זיין נעץ אידען] בעלי צדקה מיט אַלע מעלות ומדות טובות שמנו חכמים, און צום סוף ... די גרעסטע מחטיאי הרבים אויסצושמדן כלל ישראל רח"ל, אָבער ... ביי יענע מעשה האָט זיך עס געהאַנדעלט ... ישראל וואָס איז אויך געווען זייער ביטער, [אָבער איצט רעדט זיך וועגן גאַנץ כלל ישראל] ווייל זייט נאָך דער צווייטער וועלט-קריג איז דער גאַנצער כלל ישראל אין אַמעריקע, ארץ-ישראל און אַביסעל אין אַנדערע מקומות און די דאָזיקע מזיקים וועלן עס טועהן איבעראַל אין דער וועלט ווי עס איז נאָר דאָ אַ זכר פון ערליכע אידען כדי עס זאָל חלילה נישט בלייבען איין ערליכער איד מיט אַ ריינע נישט-פאַרשטאַפטע האַרץ און וואָס זאָל זיין גרייט אַרויסצוזאָגען מער דעם אמת אָפען, און כל-שכן זיך צו שלאָגען מיט די דאָזיקע קצבים-עמלקים אנשי המחנו"ט.

זאָלט איר, רשעים, וויסען אַז עס איז דאָ אַ באַשעפער אויף דער וועלט וואָס לאָזט נישט פאַרניכטען זיין וועלט, עס האָט אַ גרענעץ ביז ווי ווייט דער נסיון מעג ... מיינט נישט אַז די וועלט איז הפקר, און אַזוי ווי עס איז אייך געלונגען ... אַריינצוכאַפן אין זאָק ערליכע אידען, שטעלענדיג אַ פנים ווי אַ תמים, וועט איד

אדם אחד החל לצעוק, חייבים לתפוס אותו ולהרוג אותו, ושני ענה לו: לא! זו לא הדרך, אנו חייבים ללמוד מהמעשה הזה מוסר השכל לדורות הבאים, חייבים לתפוס את היהודי ולהכניסו לבית הכנסת, ושם להכריז על העוול שהוא גרם ולהזכיר לציבור כולו את חומרת העבירה הגדולה שבמעשים כאלו, ולציין את העונש הגדול הממתין לו בשמים על כך, ואז להשכיב את האיש וכל אחד יקח שוט ויכה בו בכל כוחו כמה שרק ניתן, וכל אחד יעבור לידו וירק בפניו.

אחרים ציינו שלא רק הבעל הבית אשם, גם המשגיחים אשמים, וכן הרבנים המכשירים, הם אשמים בדיוק כמו הבעל הבית, ולכן אין ספק שגם הם צריכים להיענש בדיוק כמו הבעל הבית כי הם עשו את עצמם כאילו שאינם יודעים.

בסופו של דבר המשטרה תפסה את בעל הבית והכניסו אותו לבית הסוהר, ושם

הוא נפטר¹⁸ ל"ע, אין צורך להוסיף לסיפור זה - העיתונות הביאה זאת בהרחבה רבה. עד כאן ציטטנו מלה במילה ממה שכתוב בספר "מנחת יהודה". הסיפור קרה ב"בערנשטיין בוטשער שאפ" שבאיסט סייד, שהיתה תחת השגחת הגה"צ ר' אלטר שאול פּעפּער זצ"ל, שחיבר כמה ספרי שו"ת והתכתב עם הרבה גדולים מאירופה, ולאחר שנודע לו הסיפור וראה איך שרימו אותו הוא קיבל התקפת לב רח"ל, ומרוב צער ועגמת נפש הוא נפטר.

אויך געלונגען צו פאַרנאַכן דעם גאַנצען כלל ישראל, היו לא תהיי
כי לא יטוש הי עמו בעבור שמו הגדול והנורא!!!

נ.ב. אידען!!! לאַזט אייך נישט פאַרפירען פון שווינדלערס, און
פאַלגט אויס און זייט געטריי צו דעם פסק פון די אמת'דיגע
מנהיגים גדולי הרבנים והצדיקים אַז די היינטיגע בהמה-פלייש
אין אַמעריקע וואָס הייסט "למהדרין מן המהדרין" איז באמת
נבילות וטריפות חלב ודם, און זייט זיך נישט מטמא די נשמות,
האַט רחמנות אויף אייער פרוי און קינדערלעך.

המעוררים

קול קורא

דא גזירה דאורייתא

דגזור רבנן קמאי, ראשונים כמלאכים,

גאוני וצדיקי הדור שלפנינו זיע"א

אלול תש"כ

לכבוד הרה"ג שליט"א....

באתי לעורר בזה כי היות ואני רב בברוקלין, ובאו לפני ג'
שוחטים וסיפרו לי איך שהולך מעשה השחיטה, ששוחטים
שחיטה תלויי דהיינו ששמים שרשרת על רגלי הבהמות ותולים
אותם וכו', וכידוע יצאו נגד השחיטה הזאת הגאונים הצדיקים
הרידב"ז זצ"ל שהיי מומחה גדול בשחיטה, ואח"כ עורר ג"כ על
השחיטה הזאת הגאון רבי אליעזר סילבער שליט"א, ראש אגודת
הרבנים, על כן באתי בזה לעורר את הרבנים שיצאו חוצץ נגד

השחיטה הזאת כי שמעתי שמהשחיטה הזאת קונים בשר כל האנשים החרדים יוצאי אונגארין, שניצלו מהשואה, וכפי שסיפר לי השוחט עוברים בשחיטה הזאת על כל החמש הלי' שחיטה, והשוחטים מפני פרנסתם נעשים כעבר ושנה ונעשה להם כהיתר, וממילא מקלו יגיד לו כמבואר בשו"ע יו"ד סי' י"ז עיי"ש.

עוד סיפר לי איך שהשוחטים בלבלו להרבנים המכשירים שאמרו להם כי הרב סילבער אינו יודע מה שהוא מדבר, והשחיטה הזאת כאן בארצות הברית הרבה יותר טובה מיוראפ, כי לא מפחדים מהבהמות כלל.

אמנם זה אמת שאינם מפחדים מהבהמות, אך אמנם אמת, אינם מפחדים גם שיצטרכו ליתן דו"ח על כל שחיטה ששחטו, ולאחר מאה ועשרים שנה, יבואו כל הבהמות ויטענו למה עשיתם אותי טריפה, וכו'.

אוי לאותה בושה שרבנים שניצלו מיוראפ יתמכרו עבור בצע כסף, וע"ז מובא כבר בספרים הקדושים קדשי קדשים שחיתתן בצפון, שאפילו אלו שהם קדושים שוחטים אותם היצר הרע בצפון (כסף, צפון מזהב יאתה). ואפ"ל יותר קדשי קדשים אלו שיצאו מדייטשלאנד שנהרגו קדושים למליונים על קידוש השם, ואלו נשאר שיוכלו לבנות הכלל ישראל להחזירו לכבתחילה, לא די זה שלא תקנו, אלא שקלקלו, שנותנים ליהודים שניצלו משארית הפליטה ספיקי נבילות וטריפות רח"ל.

וע"כ אני מתחנן אליכם נא ונא לראות לתקן שישחטו כמו ששחטו לפני כמה שנים שחיטה מונחת, ולפלא גדול עלי, הלא אתם חסידי צאנז זצ"ל, וע"כ אתם לא אוכלים מצות מכונה, שחדש אסור מן התורה, ואיך התרתם לשחוט באופן החדש?

אחד הרבנים

הרב ר' אליעזר סילווער ז"ל מעורר נגד השחיטה תלוי'

(נדפס בירחון המאור בחודש טבת תשי"ט, שנה עשירית,
חוברת ג' [פט]).

וז"ל בהמאור שם במכתב שכתב מוהר"א זילבער שליט"א
להרב הגאון הצדיק מוה"ר חנני י"ט ליפא דייטש שליט"א:
הגאון האדיר מוהר"א זילבער שליט"א אב"ד סינסינטי כותב
לו בנד"ז: לידי"נ הרב הגאון המוכתר בש"ט, עסקן נפלא להטבת
מצב הטהרה במדינה ולכלה הקוצים מן כרמי ישראל, ירא וחרד
בכל דרכיו מוה"ר חנני יו"ט ליפא דייטש שליט"א, אב"ד דק"ק
העלמעץ וכו'...

על השחיטה התלוי'

ו. אודיעו טעמי ונימוקי על פקפוקי נגד שחיטה תלוי' שהתנהגו
ברוב העירות ובתי המטבחים במדינה בשנים האחרונות, ושכבר
אסר באיסור גמור הרידב"ז מסלוצק וצפת לפני חמשים שנה
כשהי' פה בדענווער. וכן אסרתי אני אח"ז בראותי שהנכרי
המחזיק הראש של השורים והגסות התלויות מנענע את הרעש
בעת השחיטה פעמים רבות, ובפרט כשהבהמה מתאמצת להטות
ראשה אל הצד מהפכה בידיו בעת השחיטה ודוחק הראש על
הסכין, ונמצא כמו מסייע ממש בשחיטה, וכמו ישראל ונכרי
שוחטים יחד, הנכרי מוליך הראש על הסכין, והשוחט מוליך נגדו
הסכין על הצואר. מלבד שלפעמים דוחק הוא הנכרי את הראש
על הסכין. וכזה ראיתי הרבה פעמים ואסרתי שחיטה תלוי'.

ובס"ד בעירות שהייתי ובבתי המטבחים שהיו תחת פקודתי
השחיטה הי' על הארץ כשמונחת הבהמה וכה נהגו עד לפני שנים
כל בתי מטבחים הגדולים בנוי יורק ושיקאגו, בוסטון וכו', ורק
אחרי מות הרבנים זקני הת"ח ונמסרה השחיטה לפיקוח
הצעירים תקנו ממוני בתי המטבחים אחד אחד מבלי שאלם את
הרבנים הזקנים, ואני על משמרתי אעמודה שספק נבלה יש
בכמה מהם.

בברכה הננו שלו,

אליעזר זילבער

בהרה"ג ר' בונם צמח זצ"ל, הרב לאגה"ק
פה סינסינעטי, ראש נשיאות אגוה"ר דארה"ב

נ.ב.

ראה בספר חן טוב מהרה"ג השו"ב ר' אהרן צבי פרידמאן
שנדפס בשנת תרל"ה, שמה שהנהיגו שמה חידוש בשחיטה אשר
עדיין לא נראה ולא נשמע בכל תפוצות ישראל, שלפענ"ד אסור
לשחוט כן והשוחט על זה הדרך מאכיל טריפות לישראל בלתי
ספק, וכל אשר יראת ה' נוגע בלבבו ישמר ויזהר שלא לאכול
מבשר זבח הלזה כי פיגול הוא לא ירצה ולא יטמא נפשו בתועבה
הלזה. ומעיד על עצמו אף שזה יותר מל"ג שנים שעומד ומשמש
בעבודת הקדש בשחיטה, אומר שאי אפשר בשום אופן לשום
אומן לשחוט בדרך הזה ושאי"א לירא ה' לעשות הרעה הגדולה
הזאת לחטוא ולהחטיא הרבים יעו"ש שמביא ששתים רעות
עושים שמה.

א. שנוהגין בנוא יארק בשחיטת בהמות הגסות, שקושרים
בתבל שני הרגליים האחוריים, והחבל נקשר להחבל הקבוע בגלגל
מלמעלה בבית המטבחים, וסובבים את הגלגל והחבל עולה עם
הגלגל, ומושך את הבהמה בשני רגלי עד שאינה יכולה לעמוד על
רגלי הקדמיים, ונופלת לארץ ומונחת על צדי, ורגלי הקדמיים
אינם אסורים כלל, ויכולה לנענע ולפרכס אותם כרצונה, ומשרתי
הטבחים תופסים ראשה בחזקה ומעמידים את הראש על שתי
קרניו בארץ עד שאינה יכולה לנענע ולפרכס עם הראש והצואר
מתוח, ובא השוחט במהירות בבהלה ובפחד גדול לשוחטה יען כי
ירא שלא ילקה על ידי הרגליים הקדמיים של הבהמה שאינם
אסורים.

בשאר מדינות או עיירות קושרים הדי' רגלים כדי שלא תוכל
לפרכס ולנענע גם בהם כן נהגו אבותינו ואבות אבותינו ששחטו
על דרך זה אשר הפילו הבהמה על הארץ ומחזיקין בראשה
ושוחטין אותה.

ב. מתאונן בדבר שנתחדש שם מאיזה טבחים להעלות בגלגל כל הבהמה עד שתלויי ברגליי האחוריים באויר וראשה ורגליי הקדמיים סמוך לארץ, ומגיעים מלמטה עד נגד הצואר וחותר מלמטה למעלה ומשרתי הטבחים אווזים השור בשתי קרניו, ובא השוחט ומכניס סכינו מלמטה נגד הצואר וחותר מלמטה למעלה, ומשרתי הטבחים דוחקים את הראש עם הצואר על הסכין, והשוחט שוחט נגדם, והשוחט אין לו מקום לעמוד אלא בצד הבהמה, כי ירא ונבהל מרגלי הבהמה הקדמיים אשר אינם אסורים, שמא תפרכס הבהמה בהם.

וזה ידוע אשר כל דבר התלוי בוודאי מתנענע, כי אינו נסמך על שום דבר, ובפרט שמשרתי הטבחים עוזרים עוד לדחוק הצוואר על הסכין אז בוודאי מתנענע, ואף אם ינענע רק קצת, תהיי שהייה ודרסה.

וזה ראיתי בעיני שכולם הם אשמים באשם תלוי, ואף שתהיי רק כהרף עין ראוי לחוש כמו שביארנו, וכי יכול לומר כל שוחט שאינו נבהל כשהשור מתחיל לפרכס ברגליו, ואף אם השוחט יבהל רק קצת, כדרך כל הירא לנפשו, ומשרתי הטבחים כאשר מתחיל לפרכס דוחקין עוד יותר והיא דרסה וודאית בלי שום ספק.

מלבד כל זאת הרי אנו אוסרין לשחוט מלמטה למעלה אף באין דוחקין הצוואר על הסכין ובנד"ד דוחקין בחוזק הצוואר על הסכין ואסורה משום דרסה וודאית (ויש לעורר עוד דהוי כשוחטין ישראל ועכו"ם מסייע לו), וראוי לגזור על אותן השוחטים שלא יזידון ולא יעשו עוד התועבה הזאת, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה עתיד ליתן את הדין. אל תאמינו לדברי השוחטים באופן זה שאומרים שהיא שחיטה יפה, רעה היא בעיני אלקים ואדם וחוטאים בנפשותם האומרים כן וכו' וכו' יעו"ש רח"ל.

פרק כא

השגחות והכשרים

א. מה נאמר ומה נדבר, ענין הכשרות וההכשרים הן מן המצוות שהצבור דורך ברגלו, כל אחד עושה לעצמו פשטים, מה מותר ומה אסור, מה להחמיר, הגם שהחומרא בכלל מיותרת, ומקילים בדברים שחייבים להחמיר שם, וכל זאת בגלל חוסר ידע, ורוב היהודים המדקדקים בכשרות הרוצים לדעת, ורוצים להישמר מפני חשש של איסור, סומכים על כל מיני השגחות שכתוב עליהם באותיות של קידוש לבנה "כשר למהדרין מן המהדרין" ובהכשר של רב מסויים, הגם שהוא מכיר את אותו רב בעל המכשיר, שבעניני כספים הוא בוודאי לא היה סומך עליו.

ב. אבל אח יקר עליכם לדעת שענין ההשגחה ונתינת ההכשרים הוא ענין חלש מאוד, הנסיונות שלהם גדולים, ובמיוחד במדינתנו, ובבתי החרושת הגדולים שתהליך ייצור המאכל הוא מאוד מסובך, כל זה הוא חוץ מכך שהרב המכשיר חייב להיות ירא שמים גדול, שחייב לדעת את האחריות הגדולה במיוחד כשאלפי אנשים אוכלים מהשגחתו.

ג. אך חוץ מכל זה בכדי לתת השגחה הוא חייב להיות חכם בכדי שיוכל להבין את כל התהליך המסובך כנ"ל, שעל פי רוב, שום מאכל תהליך יצירתו מתחילה ועד סוף אינו נעשה במקום אחד, אלא מרכיבים חלקי מוצרים הנעשים בבתי חרושת אחרים, לעתים עשרות דברים ויותר, ולעתים אף התוצרת שקונים מבתי החרושת האחרים גם הם מייצרים בתהליך של ייצור כשהם קונים דברים מוכנים ממפעלים אחרים הפרושים בכל חלקי הארץ וחוץ לארץ, ושחייבים לשמור עליהם באלף עינים וכבבת עין.

ד. הוא גם חייב להיות פקח בכדי להבין את כל השקרים שהבעל הבית מסוגל לעשות, ובודאי רב שהוא תמים אין לו את היכולת לכך, כי השקרים כל כך חזקים כפי שיכולים לראות בספרי האחרונים הכותבים על השאלות השונות שנולדו בזמנם

(ראה דוגמא בספר נפש ישעי' ח"א עמוד קל"ד) ועוד עשרות עובדות כאלו מצאנו בשו"ת אחרונות ואכמ"ל.

ה. בגלל הטכניקה הקיימת כיום, החששות התרבו יותר ויותר, וחייבים שיהיה לנו 100 זוגות עינים בכדי שנוכל לטפל בכל העיניים, (רב מומחה גדול בעיני כשרות אמר לפני שנים שהכשר יכול לתת רק תם או קל, ולדאבוננו כיום המצב שרוב המאכלים יש להם כיום כאלו השגחות), ועם כל זה חייב הרב שיהיה לו סייעתא דשמיא, שלא ייצא על ידו חלילה מכשול ותקלה, אבל בודאי שרק על בטחון אסור לסמוך, רק בעל המכשיר חייב בכל הכוחות והחושים והידיעות לדאוג לכך שזה יהיה בתכלית הכשרות.

ו. גם ברור שלרב המכשיר אין את הכוח, זמן, ואפשרות, לעמוד בכל מזון ולשמור איך שעושים את המאכל מתחילתו ועד סופו, וברוב המקרים מגיעים הרבנים מזמן לזמן למקום ובודקים ברפרוף, ולעתים מגיעים הרבנים רק אחת לשלשה חדשים ובמקרים רבים אחרים אחת לחצי שנה, ובמפעלים המרוחקים עוד יותר הם מגיעים אחת לשנה, הם נוסעים דרך ארוכה מגיעים למקום מסתכלים כמה דקות, וחוזרים לביתם, וממילא אין להם כל שליטה על הנעשה במקום, אינם יודעים את התהליך כראוי, והבעל הבית עושה במקום כבתוך שלו.

ז. רוב ההשגחות תובעות משגיח תמידי במיוחד בתוצרת שיכול להיות שם חשש שאפשר שם לערבב משהו כשרוצים להוסיף לזה טעם או שחושבים שמסייעים בכך לבריאות, כשהחומר מסוגל לשמור על התוצרת זמן ארוך יותר, או שמבקשים לחסוך כסף, שאז לא יעזור אפילו אם הוא יגיע למקום שלשה פעמים ביום, כל עוד שאין במקום משגיח תמידי שאין הבעל הבית משלם לו אלא הרב המכשיר, וגם אז חייב הרב להגיע מפעם לפעם ולבחון האם לא שינו את תהליך הייצור, והאם לא התעוררו במשך הזמן חששות חדשים, במיוחד היכן שצריך להכשיר, וכן היכן שקיימות שאלות חייב הרב בעצמו ללכת ולא לסמוך על המשגיח.

ח. מי מדבר עוד מהמקומות היכן שהרב בכלל לא מסתכל שם, והוא סומך לגמרי על יושרו של בעל הבית, שזהו בפירוש נגד ההלכה, (שו"ע יו"ד סי' י"ח, תבו"ש, דרכ"ת ושאר אחרונים).

ט. ידועים דבריו הקדושים של כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל שאמר פעם באסיפה של רבנים, לאחר שאחד מגדולי הרבנים ציין על אחד מבעלי בתי החרושת של בשר שהוא יהודי ירא שמים וממילא הוא אינו זקוק כלל להשגחה, וכאשר שמע זאת האדמו"ר מסאטמאר הוא רתח מזעם ואמר, שאפילו אם הוא בעצמו היה בעל בית החרושת הוא לא היה נאמן ורק אם היה במקום משגיח רק אז ניתן להכשיר עכדה"ק.

י. המקומות היחידים שיש להם משגיח תמידי גם שם חייבים להימנע מלאכול את התוצרת שלהם, ראשית:

כי המשגיח מקבל תשלום מבעל הבית ולכן הוא מפחד לדבר יותר מדאי כי הוא חושש שמא יפסיד את פרנסתו, שנית:

המשגיח חייב להיות מבין על כל מיני שחיתות שבעל בית החרושת יכול הכל לעשות והוא חייב להבין טוב בכל תהליך הייצור וגם בתהליך המכונות, וכל זה חוץ ממה שהזכרנו למעלה, הוא חייב להיות בקי בהלכות רבות.

יא. הלבושי מרדכי (מהד"ת יו"ד סי' ז') מלמד אותנו את דרך התורה, איזה תפקיד מונח על המשגיח, ומה חייבים להיות תפקידיו, בכדי שהוא יוכל להיות בטוח שבעזה"י לא ייצא על ידו שום מכשול, ושילדים יהודים יאכלו רק אוכל כשר, וכך הוא כותב:

יב. המשגיח אסור לו לעזוב את בית החרושת אפילו לא לרגע אחד, הוא חייב להסתכל על כל פנה הכל מה נעשה, ואם מרחיבים קצת את בית החרושת, ושבגלל ההרחבה המשגיח אינו מסוגל לפקח על כל המפעל, ולכן הוא חייב להסתובב הלוך ושוב, אז חייבים להעמיד משגיחים נוספים (הכוונה היא בקיצור, שהמשגיח חייב לעמוד במקום אחד, ולהביט על כל הנעשה, ואם

הוא אינו יכול, חייבים להעמיד לצדו משגיחים בכדי לאפשר זאת).

יג. היום לדאבוננו כלל לא שייך דבר כזה, במקום הגדול ביותר, אין יותר מאשר משגיח אחד, וגם זאת מחשיבים זאת לבעל הבית למסירות נפש גדולה, כי כפי שכבר הזכרנו למעלה הבעל הבית מסתכל על הכיס, והוא אינו מסתכל על האיסור של הכשרות, ממילא זה נחשב אצלו כאילו שהוא ממנה אדם שמסתובב אצלו ואינו עושה דבר, אבל אין לו ברירה הוא נאלץ לשלם לו, כי הרב המכשיר תובע זאת, ואכן במקומות מסוימים הבעל הבית אינו יכול לשאת זאת, והוא נותן למשגיח תפקיד לעבוד, וממילא איזה פנים יש להשגחה כזו?

יד. הלבושי מרדכי כותב, שכל המשגיחים חייבים להיות יראי שמים, ועל כך גם אין מדקדקים ראשית, כי ירא שמים אינו מאפשר לעצמו במיוחד לא בזמננו לקחת על עצמו אחריות כל כך גדולה, שכלל ישראל יאכל על השגחתו.

טו. רוב המשגיחים נבחרים לא על פי רמת היראת שמים שלהם, או לומדי תורה, אלא על ידי פרוטקציה אצל הרב המשכיר, כאשר קרוב או ידיד פונה אליו, והוא מסדר לו עבודה של השגחה, וממילא אז אין כלל מסתכלים על היראת שמים.

טז. עוד מציין שם הלבושי מרדכי, שהמשגיח חייב שיהיו בידו כל המפתחות של המקרר, הפריזער וכן הלאה, וכן את מפתחות בית החרושת, בכדי שיוכל להיכנס מתי שהוא חפץ ביום ובלילה, והוא אכן חייב להיכנס לשם מדי פעם בשעות הלילה לבחון האם לא עושים משהו בשעות הללו. [כיום כלל אין דבר כזה שלהמשגיח יהיה מפתח, וכי הוא יוכל לבוא למקום בשעות כאלו] (וכן חלק של המוצרים המגיעים לבית החרושת מיוצרים במפעלים אחרים (כפי שהדבר קיים במרבית המאכלים) לכן גם שם חייבים לשמור על כך בדיוק).

יז. ועל כך מסיים הלבושי מרדכי שמשגיח שהולך ובא (יוצא ונכנס) אין למשגיח כזה כל ערך, [יוצא לפי דבריו שהיום אין כל אפשרות לאכול שום אוכל אלא רק אוכל הנעשה בבית].

יח. אבל האמת היא שאין לנו כל צורך לרוץ עד ללבוש מרדכי, כי רבה של צאנז הקדוש זי"ע כותב כבר בזמנו (שו"ת ד"ח ח"ב השמטות סי' מ') כדלהלן: לסמוך כיום על הכשר כלל אינו ראוי אפילו על הרבנים הכשרים ביותר, כי יוצאים מכך מכשולים רבים.

יט. המורה הוראה העולמי המפורסם [הג"ר רפ"ה הורביץ] כותב בספרו (פתחי זוטא י"א או' א') זה שרוצה לשמור את נשמתו שירחיק את עצמו מכל סוג אוכל ושתיה שלא נעשה בבית.

כ. אותו דבר כותב גם ר' הלל קאלאמייער זצ"ל (מקרי דרדקי פ' בא) אם המוכר הוא בעל בית חרושת [לא אחד שעושה לעצמו בבית בלבד] אפילו כשיש לו הכשר אסור להאמין לו.

כא. בעוה"ר המצב הוא כזה שרוב האנשים סומכים על הרבנים המכשירים שכל מהווים הוא כסף מה השם מרויחים על זה שהם נותנים השגחה. הם מבקרים שם רק מפעם לפעם, הוא מסתכל לצדדים בכדי לצאת ידי חובה, ולעתים הוא חושש מבעל הבית, ולכן הוא אינו חוקר ודורש מספיק כפי שצריך לעשות בכדי לדעת כל מה שמכניסים לתוך המאכל, שלעתים רבות יש בהם חשש של איסורי דאורייתא נבלה וטריפה ממש רח"ל, הוא לוקח רק בחשבון שהדבר יכול לגרום לו הפסד ממון וכדומה.

לעתים רבות על אף שידוע לו על הרבה חששות, הוא מנסה להעמיד התיירים רבים ככל שניתן בכדי להכשיר את המאכל, על אף שלההתיירים שלו יש יסודות מאוד רעועים.

כב. כל זה נובע מכך שהוא חושש לבקר יותר מדי את בעל הבית שהוא יכול לעתים להדיחו מתפקידו, במיוחד כשברור לו שהוא יוכל למצוא תפקיד שני בקלות, ומכל זה יוצא שאלפי יהודים נכשלים במאכלות אסורות בלי שהם יודעים על כך, כפי שהעובדות הוכחו אפילו אצל רבנים גדולים ד' ישמרנו.

כג. חלק גדול מן המכשירים מקבל את כספו לא בשל ההשגחה החזקה שלו, אלא ההיפך בשל העלמת עין מבעיות שונות, וזאת כשאינם נותנים את הדעת למה שהם רואים באמת, וכל ההשגחה נוטל רק הבעל הבית בכדי להסוות את עיני ההמונים בכדי שיחשבו שהמוצר כשר כשיסמכו על בעל המכשיר והשגחתו כשהוא ידוע ומפורסם כרב גדול בתורה וכדומה.

כד. יותר ויותר בעלי מכשירים סומכים למעשה על בעלי מכשירים אחרים, מאחר ובמוצרים שמייצרים מכניסים מוצרים מוכנים שעליהם נותנים הכשרים רבנים אחרים והוא נאלץ לסמוך על אותם בעלי המכשירים, פירושו של דבר שהמאכל יכול להיות מעורב במוצרים של בעלי מכשירים שונים, כשיתכן שהיהודי הקונה את המוצר בעצם רק מסתמך על אותו רב הנותן את ההשגחה ולא על הרב שנתן את ההשגחה על המוצר שהכניסו לתוך אותה תוצרת.

וזאת כבר בעובדה הטובה ביותר, כי רוב רובם של המוצרים הכשרים אין לתוצרת שמכניסים לתוך אותה תוצרת הכשר כלל, והרב סומך על היתרים שונים, כי ברור שהרב בעל המכשיר אינו מסוגל - גם כשירצה בכך - ללכת לבדוק ולשמור על כל מאות המפעלים המייצרים את התוצרת בכל רחבי אמריקה ולעתים אף במדינות מרוחקות בגלל מוצר אחד שיהיה מרישא ועד גמירא בתהליך כשר.

כה. אנשים אומרים, אותי כלל לא מעניין, כי לאחר מאה ועשרים שנה יכו את הרב בעולם הבא ולא אותי, הטענה כולה שקרית, כי הגם שהרב יקבל את עונשו בעולם הבא על שהחטיא את ההמונים, אבל זה לא יפטור את מי שאכל מן התוצרת שסמך בעיניו עוורות על בעל המכשיר מבלי שבדק היטב בחקירות ודרישות שאכן ניתן לסמוך על הרב הנותן השגחות טובות.

כו. שלא יטעו שבכך שיודעים בבטחה שהרב הוא גדול בתורה יר"ש באמת אז זה כבר מספיק, כי כפי שכבר הזכרתי קודם

שלב המכשיר חייב שיהיו מעלות שלרוב בעלי הכשירים אין. (ראה לעיל).

כז. עוד חייבים לדעת כל אלו המחפשים דוקא מן המובחר, ולא רוצים להשתמש במה שמותר רק בשעת הדחק ועליהם התרים שונים, עליכם לדעת כי הינכם חיים בטעות גדול כי אין כמעט (מחוץ מיחידים ממש) שום מאכל שהוא באמת כשר למהדרין מן המהדרין, ושעל זה הרב בעל המכשיר אינו בעל אחריות, כי האחריות רק על הכשרות ולא על ההידור.

לכך אנו נצטט כאן את דברי אלקים חיים שאת זה כתב כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל בתשובתו (נדפס בנפש ישעי' ח"א עמוד תכ"ג ע"ש דה"ק באריכות) שאנו רק נעתיק כמה שורות הנוגעים לענינו.

וז"ל (בד"ה הנה מה) האם על ההכשר רשום אופן ההשגחה, הוא הלא כותב רק שהמוצר כשר, וכך אכן האמת על פי ההלכה, והלא כל הענינים העומדים תחת השגחת ב"ד אז באופן כזה כשמביאים בפני הבי"ד בשר שיש עליהן שאלה ובי"ד מתיר, או ריאות שיש עליהם שאלות ובי"ד מתיר בשל הפסד מרובה על אף שההיתר הזה הוא רק בשעת הדחק ובהפסד מרובה, וגם זה המדקדק במעשיו אינו יודע כלל שהבשר שהוא אוכל היה עליהן שאלות שעל אף שנפסק שהן כשרות הוא לא היה אוכל אותן, הקונה רואה שכתוב כשר ואינו יודע כלל איזו מידת כשרות על המוצר כו', אותו דבר במצות שנשים אופות כו' ואותו דבר אצל יין וכו'.

כולם יודעים שבי"ד פוסק רק מה שהוא מעיקר ההלכה, וכל מי שמדקדק מתעניין בפרטיות, ואינו סומך עלל ההכשרים.

ואם ישנם אנשים שאינם מבינים את לשון החכמים הללו לבד טועים וגרמו לעצמם הפסד, אבל החכמים (הרבנים) אינם רוצים לשקר ח"ו עיי"ש באריכות גדולה.

עוד כותב שם הרבי מסאטמאר זצ"ל שהתהליך הזה חייב להיות, כי אחרת אף רב לא יוכל לתת הכשר, והצבור יבא לידי

אכילת מאכלות אסורות, אבל באמת על הצבור לדעת כי ההכשרים אינם בשביל המדקדקים, כי הללו אסור להם לסמוך על הכשרים כלל שנעשו רק בשביל פשוטי המון העם.

כח. עוד כותב שם, שמאחר וההכשר אינו מיועד למדקדקים, לכן שהרבנים ימנעו מלכתוב על המוצרים כשר למהדרין מן המהדרין, כי סתם אנשים יקנו את המוצר אפילו אם יהיה כתוב רק המילה "כשר", ולכן כשכותבים מהדרין מן המהדרין מטעים בזאת את המדקדקים הסבורים שהמוצר טוב גם בשבילהם.

כט. יוצא מכל הנ"ל שכל המוצרים שיש עליהם את הנוסח למהדרין או תעמולה דומה הרי שהוא שקר גמור ושלא יאמינו להם.

בפרט היום כפי שכבר כתבנו קודם, הלוואי שזה יהיה כשר בשעת הדחק, כי לדאבונו המכשולות כל כך גדולים שחלק גדול מן המאכלים עם ההכשרים הטובים ביותר יש להם בעוה"ר חששות גדולים, בפרט כפי שהרבי מסאטמאר זצ"ל כותב בהמשך שמצב זה חמור במיוחד בתקופתנו ששכיח פרצות (הסותרים עושים כל מיני תעלולים כו') אי אפשר כלל לסמוך סתם על חזקת כשרות, ושהיום המצב השתנה בתכלית והוא גרוע בהרבה בגלל הערמומיות הגדולה והקונים נכשלים כשאינם יודעים מי ומה במאכלים עיי"ש באריכות.

ל. ע"כ אני מודיע ומזהיר את הצבור שלא ירמו את עצמם שהגם שאוכלים מכל ההכשרים הטובים אז נחשבים למדקדק ויהודי יפה, בפרט שאת התשובה הזו כותב רבנו לפני המלחמה שמאז המצב הפך להיות גרוע בהרבה, בפרט באמעריקא שם מייצרים בכל הטכניקה החדשה ביותר כידוע.

לא. כל מה שמייצרים ועושים בבית הוא הרבה יותר טוב ובטוח ממה שקונים עם ההכשר הטוב ביותר (חוץ ממה שמכניסים דברים מוכנים לתוצרת שאז שוב נופלים לחששות אפילו כשעושים זאת לבד).

לב. עוד ראיתי בהרבה בתים יהודיים ששם אפילו כשבדרך כלל מדקדקים בכשרות (על פי הבנתם), אבל לילדים נותנים מכל סוגי הממתקים, כמו סוכריות, שוקולדות, עוגיות, וכו' וכו', וכך גם בבית הספר או בחדר בכיתות הנמוכות שהמלמדים והמורות נותנים לילדים הכל מכל הבא ליד (וזאת גם לילדים שבבית כלל אין משתמשים בכל אותן התוצרת) הכוונה היא למשוך את הילדים ללימוד אבל למעשה יוצא מכך ההיפך, במאכלים הללו רק גורמים שמקלקלים יותר בעוה"ר, שכיום יש מתוכם מאות סוגי מינים, זה מגיע בחבילות מוכנות כשעליהן מתנוסס המילה כשר, ולעתים רבות כשאין כלל עליהן הכשר, ואפילו כשיש כן הכשר ברוב הפעמים אי אפשר כלל לסמוך עליהם.

הרבה פעמים אפילו כשהרב כבר אינו חי עוד, או שכאותו רב הוריד את ההכשר מן המוצר, עדיין משתמשים בשמו, ולעתים אף מדפיסים שם של רב שכלל אינו קיים, אך הסוחרים יודעים כי בשביל לרמות את הצבור זה מספיק, ואין בעוה"ר כלל מי שימחה על אותה הפקרות.

לג. וגם אלו שהם באמת כן מדקדקים, הם מורים לעצמם היתר לילדים קטנים בני 2-3 ומבוגרים יותר לתת להם כל מיני ממתקים שהכשרות שלהם רופף, וכן גם נותנים להם ויטאמינים וסיריעלס שרבנים מובהקים העידו על אותן המוצרים שיש עליהם חששות גדולים.

לד. כן סומכים על החוק המחייב את בעל התוצרת לכתוב מה מכיל המוצר, שכיום כבר יודע כל אחד שלא ניתן כלל סמוך על כך כי:

1. המאכלים מבושלים, אפויים, וצלויים באותן הכלים שיש בהם חשש טריפה.

2. לכל מאכל יש על פי החוק אחוז מסויים כמה שמותר להכניס בתוכן תוצרת אחרת ואת זאת יש רק לדווח לממשלה, אך על המוצר מותר לכתוב נקי ב-100 אחוז, ובכל מאכל ישנו

אחוז שונה כמה מותר לערב, ולכן אי אפשר כלל להביא ראיי ממאכל אחד על משנהו, ועיין בספרי נפש ישעיה ח"ב בסופו.

3. מומחים גדולים העידו שעם כל השמירה של הממשלה בכל זאת ישנם רמאויות גדולות, וזאת לאו דוקא מצד הכשרות אלא בשל סיבות אחרות, בעלי בתי החרושת מכניסים דברים אחרים שהם יותר זולים בשבילם או שהוא עושה את המאכל יותר טוב, אבל הממשלה אינה מאפשרת להם לעשות זאת, ולכן הם נאלצים לרמות, ולא ניתן כלל לסמוך על מכוני הבדיקה הבודקים את התוצרת, כי ניתן לעשות מן עיסקה בכך, שיאשרו שהכל בסדר.

לה. זוהי טעות עולמית לחשוב שהכשרות כאן באמעריקא טובה יותר מכשרות באירופה כפי שהיה בעבר, טעות זו נובעת מכך שבאירופה היו הרבה שאלות כשמצאו דברים רבים ורצו לרבנים לשאול שאלות, ואז היו מקימים קול צעקה, אך כאן עושים הסוחרים כרצונם, הם אינם מספרים לציבור על הבעיות המתעוררות, הם רוצים כסף וכבוד, לעתים שהם מרמים ולעתים הם מפעילים טרור ובכך הם מרמים את דעת הקהל, ובכך הם סותמים את פה הציבור ודעת הקהל המוחים על חסרונות ועוולות הקורים בשטח הכשרות.

המצב שונה בהרבה כאן, וזאת בשל הטעם שהזכרנו קודם שכאן הכל מיוצר בתהליך מסובך, באירופא היה כל האחריות וההשגחה של הרב על הבשר, חלב, יין וכו', אבל בקבוקים וחבילות עם אלפי מוצרים מוכנים לא היה כמעט שכיח להשיג, ולכל קהלה קטנה היה בית מטבחים משלה עם שוחטים ובודקים, וכן דברים אחרים הכל משלה, ולכן הרב בעזרת המשגיחים התמידיים לא היה קשה לשלוט על כל מהלך התוצרת, ובמיוחד כשהוא כלל לא היה תלוי בבעלי בתים ולא היה מקבל כסף כלשהו בשביל ההשגחות, שכאן הם בכלל לא קיימים, ולכן יצא במשך המזון הרבה מכשולות.

במיוחד כשהכל נעשה בבתי חרושת רחוקים שפשוטי המון עם כלל לא יעלה על דעתם לפנות לשם ולבדוק האם הכל על הצד הטוב ביותר, כפי שהיו רגילים בבית, ואפילו כשהוא כבר כן היה נוסע לשם לא היו מכניסים אותו כלל, ובודאי שלא היו מראים לו את כל הסודות, וחוץ מזה הוא במילא לא יבין את כל הטכניקה של התוצרת איך היא מיוצרת ובאיזה תהליך, ולכן חייבים לסמוך על הסוחר או הרב המכשיר המקבל מהסוחר את כספו בעוה"ר.

לו. עוד חילוק קיים כאן שכאן נעשה הכל בכמויות בשביל עשרות אלפי אנשים שגם זה גורם לרב שיהיה חייב לסמוך על התירים שונים כמו הפסד מרובה, שבבית בעת שהיתה קיימת שאלה יכלו יותר להחמיר, ואם לא יכלו הרי שבעלי המהדרין ידעו על כך, ונזהרו שלא להשתמש באותה תוצרת וד"ל.

לז. ומי מדבר כלל על אותם אלו הקובעים את סעודתם בכל מקום, אוכלים אצל כולם, ואינם מדקדקים אצל מי הם אוכלים, במסעדות, בשמחות, ואין ספק שבאיזשהו מקום הם נכשלים בלא יודעים, שבכל אותן מקומות ישנם מכשולות גדולים שאיננו רוצים להאריך בכך בענין זה, אבל בבית היו כל המאכלים האלו בלאו הכי, ולכן יכלו לאכול בשקט וכדומה.

לח. ישנן עוד חילוקים כאלה, אבל הן אינן חשובים, כי בשביל אלו שאינם מעוניינים בדיבורי אמת לא יעזור דבר וכל זמן שלא יורידו להם את הגהינום בפני העינים, אז בשביל אלו הרוצים לנהל את ביתם על טהרת הקודש כמו שקיבלו על עצמם בכל הדורות, מספיק שנזכיר מה שהכזרנו לעיל.

לט. כשרבה של שפאראן זצ"ל הגיע בעת המלחמה לפעסט לא יכלו להשיג אז מצות יד, ולכן על כרחו הוא נאלץ באותו שנה לקנות מצות שאפו במכונה, ואז הוא עבר לבית אפיית מצות המכונה ומצא שם כל מיני קלקולים, הוא מיד פנה לראב"ד של פעסט הגה"צ ר"י שטייף זצ"ל שנתן את ההכשר על המצות

ועוררו על כך, (ועיין באריכות בזה בספרי מנוחת שלום על כשרות המאכלים).

הראב"ד פנה עמו יחד לבית אפיית המצות, והזהיר את בעל המאפיה לעשות הכל כפי שיורה לו הרב של שפאראן, והראב"ד חזר לביתו, אך כשרבה של שפאראן ביקר אותו על תהליך מסויים של האפיה, הטית בו בעל המאפיה: "ללמוד אתה יודע יותר טוב ממני, אבל באפיית מצות אני מבין טוב ממך", ולא הסכים לעשות כפי שהורה לו רבה של שפאראן.

מכאן אנו רואים, שאפילו היכן שיש הכשר של גאון וצדיק יכול גם לקרוא שהוא כלל לא יהי בקי בתהליכי הייצור, אבל כל זאת אין כוונתו לפגוע בכבודו של הרב, מאחר והרב בוודאי מתכוון לטובה.

מ. בספר הכנה דרבה אות כ"ב (מהגה"ק ערוגת הבושם זצ"ל) לאחר שהוא מאריך שם שלא לסמוך על הכשרים הוא מסיים "שהתאפסו הרבה גדולים וצדיקים והדפיסו מודעה רבה שלא לסמוך על שום הכשר כל עוד שהבעל הבית אינו ירא שמים מרבים" (המודעות הודפסו בגלל מכשולות (הרבה יותר קטנות ממכשולות של היום), שאירעו אז).

מא. אותו דבר פוסק הערוגת הבושם בשו"ת או"ח (סו"ס שכ"ה).

מב. הזכרון יהודא כותב (אות קכג) מהראוי שמי שהוא ירא שמים שלא יסמוך על השגחות הנעשים תחת השגחות הרבנים, אלא הוא בעצמו ישמור ויחפש מה ראוי לעשות. ובודאי שבזמנינו חייבים כך לנהוג בכל המצות ומכש"כ וכו' שכל מעייניהם הוא לגרוף כספים ורווחים והם ממהרים וכו' כידוע עכלה"ק.

מג. בשלה"ט (ע' קצ"ח:) כתוב, גם מוזהרים יראי השם שלא לאכול שום דבר שזקוקים לו להכשר של רבנים מאותם הדברים העשויים בבתי התרושת כו', ע"ש.

סיום

רבש"ע, יהר"מ שתתן לי כח וחוזק ואון ועוז ותעצומות ואומץ להתחיל ולגמור לכתוב מה שעוררתני לחבר חיבור כולל ענייני מ"א שהוא יסוד האמונה ועמוד העבודה, ולא יקרה לי שום מכשול ונזק ופחד וצער ודאגה ויגון ומניעה ועיכוב ובלבול ועצלות ומחשבה זרה בעולם, ותשפיע עלי שפע השכל וחכמה בינה ודעת ותבונה וזכרון והדריכני באמיתך, ודרך שקר הסר ממני ותורתך חנני, ואזכה ללמוד וללמד לזרעי ולזרע זרעי לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.

ובזכות השמירה ממאכלות אסורות נזכה להיות שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שישלח לנו אליהו הנביא בבשורת הגאולה השלמה - לשמחנו בבנין ירושלים עיר הקודש, ונודה לה' שיר חדש על גאולתינו ועל פדות נפשינו במהרה בימינו אמן.

ה"ק שלום יהודה גראס

בלאאמור"ר הרה"ג הצ' מוהר"ר ישעי' זאב גראס זצ"ל
בעמח"ס נפש ישעי' על מאכלות אסורות (ה"ח), ועוד.

קול קורא

דא גזירה דאורייתא

דגזור רבנן קמאי, ראשוניס כמלאכיס,
גאוני וצדיקי הדור שלפנינו זיע"א

לכבוד הרה"ג שליט"א....

באתי לעורר בזה כי היות ואני רב בברוקלין, ובאו לפני ג' שוחטים וסיפרו לי איך שהולך מעשה השחיטה, ששוחטים שחיטה תלויי דהיינו ששמים שרשרת על רגלי הבהמות ותולים אותם וכו', וכידוע יצאו נגד השחיטה הזאת הגאונים הצדיקים הרידב"ז זצ"ל שהיי מומחה גדול בשחיטה, ואח"כ עורר ג"כ על השחיטה הזאת הגאון רבי אליעזר סילבער שליט"א, ראש אגודת הרבנים, על כן באתי בזה לעורר את הרבנים שיצאו חוצץ נגד השחיטה הזאת כי שמעתי שמהשחיטה הזאת קונים בשר כל האנשים החרדים יוצאי אונגארין, שניצלו מהשואה, וכפי שסיפר לי השוחט עוברים בשחיטה הזאת על כל החמש הלי שחיטה, והשוחטים מפני פרנסתם נעשים כעבר ושנה ונעשה להם כהיתר, וממילא מקלו יגיד לו כמבואר בשו"ע יו"ד סי' י"ז עיי"ש.

עוד סיפר לי איך שהשוחטים בלבלו להרבנים המכשירים שאמרו להם כי הרב סילבער אינו יודע מה שהוא מדבר, והשחיטה הזאת כאן בארצות הברית הרבה יותר טובה מיוראפ, כי לא מפחדים מהבהמות כלל.

אמנם זה אמת שאינם מפחדים מהבהמות, אך אמנם אמת, אינם מפחדים גם שיצטרכו ליתן דו"ח על כל שחיטה ששחטו, ולאחר מאה ועשרים שנה, יבואו כל הבהמות ויטענו למה עשיתם אותי טריפה, וכו'.

אוי לאותה בושה שרבנים שניצלו מיוראפ יתמכרו עבור בצע כסף, וע"ז מובא כבר בספרים הקדושים קדשי קדשים שחיטתן בצפון, שאפילו אלו שהם קדושים שוחטים אותם היצר הרע בצפון (כסף, צפון מזהב יאתה). ואפ"ל יותר קדשי קדשים אלו שיצאו מדייטשלאנד שנהרגו קדושים למליונים על קידוש השם, ואלו נשארו שיוכלו לבנות הכלל ישראל להחזירו לכבתחילה, לא די זה שלא תקנו, אלא שקלקלו, שנותנים ליהודים שניצלו משארית הפליטה ספיקי נבילות וטריפות רח"ל.

וע"כ אני מתחנן אליכם נא ונא לראות לתקן שישחטו כמו ששחטו לפני כמה שנים שחיטה מונחת, ולפלא גדול עלי, הלא

אתם חסידי צאנו זצ"ל, וע"כ אתם לא אוכלים מצות מכונה, שחדש אסור מן התורה, ואיך התרתם לשחוט באופן החדש?
אחד הרבנים

הרב ר' אליעזר סילווער ז"ל מעורר נגד השחיטה תלוי'

(נדפס בירחון המאור בחודש טבת תשי"ט, שנה עשירית,
 חוברת ג' [פט]).

וז"ל בהמאור שם במכתב שכתב מוהר"א זילבער שליט"א
 להרב הגאון הצדיק מוה"ר חנני י"ט ליפא דייטש שליט"א:
 הגאון האדיר מוהר"א זילבער שליט"א אב"ד סינסינטי כותב
 לו בנד"ז: לידי"נ הרב הגאון המוכתר בש"ט, עסקן נפלא להטבת
 מצב הטהרה במדינה ולכלה הקוצים מן כרמי ישראל, ירא וחרד
 בכל דרכיו מוה"ר חנני יו"ט ליפא דייטש שליט"א, אב"ד דק"ק
 העלמעץ וכו'...

על השחיטה התלוי'

ו. אודיעו טעמי ונימוקי על פקפוקי נגד שחיטה תלוי' שהתנהגו
 ברוב העירות ובתי המטבחים במדינה בשנים האחרונות, ושכבר
 אסר באיסור גמור הרידב"ז מסלוצק וצפת לפני חמשים שנה
 כשהי' פה בדענווער. וכן אסרתי אני אח"ז בראותי שהנכרי
 המחזיק הראש של השורים והגסות התלויות מנענע את הרעש
 בעת השחיטה פעמים רבות, ובפרט כשהבהמה מתאמצת להטות
 ראשה אל הצד מהפכה בידיו בעת השחיטה ודוחק הראש על
 הסכין, ונמצא כמו מסייע ממש בשחיטה, וכמו ישראל ונכרי
 שוחטים יחד, הנכרי מוליך הראש על הסכין, והשוחט מוליך נגדו
 הסכין על הצואר. מלבד שלפעמים דוחק הוא הנכרי את הראש
 על הסכין. וכזה ראיתי הרבה פעמים ואסרתי שחיטה תלוי'.
 ובס"ד בעירות שהייתי ובבתי המטבחים שהיו תחת פקודתי
 השחיטה הי' על הארץ כשמונחת הבהמה וכה נהגו עד לפני שנים

כל בתי מטבחים הגדולים בנוי יורק ושיקאגו, בוסטון וכו', ורק אחרי מות הרבנים זקני הת"ח ונמסרה השחיטה לפיקוח הצעירים תקנו ממוני בתי המטבחים אחד אחד מבלי שאלם את הרבנים הזקנים, ואני על משמרתי אעמודה שספק נבלה יש בכמה מהם.

בברכה הננו שלו,

אליעזר זילבער

בהרה"ג ר' בונם צמח זצ"ל, הרב לאגה"ק
פה סינסינעטי, ראש נשיאות אגוה"ר דארה"ב

נ.ב.

ראה בספר חן טוב מהרה"ג השו"ב ר' אהרן צבי פרידמאן שנדפס בשנת תרל"ה, שמה שהנהיגו שמה חידוש בשחיטה אשר עדיין לא נראה ולא נשמע בכל תפוצות ישראל, שלפענ"ד אסור לשחוט כן והשוחט על זה הדרך מאכיל טריפות לישראל בלתי ספק, וכל אשר יראת ה' נוגע בלבבו ישמר ויזהר שלא לאכול מבשר זבח הלזה כי פיגול הוא לא ירצה ולא יטמא נפשו בתועבה הלזה. ומעיד על עצמו אף שזה יותר מל"ג שנים שעומד ומשמש בעבודת הקדש בשחיטה, אומר שאי אפשר בשום אופן לשום אומן לשחוט בדרך הזה ושאי"א לירא ה' לעשות הרעה הגדולה הזאת לחטוא ולהחטיא הרבים יעו"ש שמביא ששתים רעות עושים שמה.

א. שנוהגין בנוא יארק בשחיטת בהמות הגסות, שקושרים בתבל שני הרגליים האחוריים, והחבל נקשר להחבל הקבוע בגלגל מלמעלה בבית המטבחים, וסובבים את הגלגל והחבל עולה עם הגלגל, ומושך את הבהמה בשני רגלי עד שאינה יכולה לעמוד על רגלי הקדמיים, ונופלת לארץ ומונחת על צדי, ורגלי הקדמיים אינם אסורים כלל, ויכולה לנענע ולפרכס אותם כרצונה, ומשרתי הטבחים תופסים ראשה בחזקה ומעמידים את הראש על שתי קרניו בארץ עד שאינה יכולה לנענע ולפרכס עם הראש והצואר מתוח, ובא השוחט במהירות בבהלה ובפחד גדול לשוחטה יען כי

ירא שלא ילקה על ידי הרגליים הקדמיים של הבהמה שאינם אסורים.

בשאר מדינות או עיירות קושרים הדי' רגלים כדי שלא תוכל לפרכס ולנענע גם בהם כן נהגו אבותינו ואבות אבותינו ששחטו על דרך זה אשר הפילו הבהמה על הארץ ומחזיקין בראשה ושוחטין אותה.

ב. מתאונן בדבר שנתחדש שם מאיזה טבחים להעלות בגלגל כל הבהמה עד שתלוי' ברגלי' האחוריים באויר וראשה ורגלי' הקדמיים סמוך לארץ, ומגיעים מלמטה עד נגד הצואר וחותר מלמטה למעלה ומשרתי הטבחים אוחזים השור בשתי קרניו, ובא השוחט ומכניס סכינו מלמטה נגד הצואר וחותר מלמטה למעלה, ומשרתי הטבחים דוחקים את הראש עם הצואר על הסכין, והשוחט שוחט נגדם, והשוחט אין לו מקום לעמוד אלא בצד הבהמה, כי ירא ונבהל מרגלי הבהמה הקדמיים אשר אינם אסורים, שמא תפרכס הבהמה בהם.

וזה ידוע אשר כל דבר התלוי בוודאי מתנענע, כי אינו נסמך על שום דבר, ובפרט שמשרתי הטבחים עוזרים עוד לדחוק הצוואר על הסכין אז בוודאי מתנענע, ואף אם ינענע רק קצת, תהי' שהי' ודרסה.

וזה ראיתי בעיני שכולם הם אשמים באשם תלוי, ואף שתהי' רק כהרף עין ראוי לחוש כמו שביארנו, וכי יכול לומר כל שוחט שאינו נבהל כשהשור מתחיל לפרכס ברגליו, ואף אם השוחט יבהל רק קצת, כדרך כל הירא לנפשו, ומשרתי הטבחים כאשר מתחיל לפרכס דוחקין עוד יותר והיא דרסה וודאית בלי שום ספק.

מלבד כל זאת הרי אנו אוסרין לשחוט מלמטה למעלה אף באין דוחקין הצוואר על הסכין ובנד"ד דוחקין בחוזק הצוואר על הסכין ואסורה משום דרסה וודאית (ויש לעורר עוד דהוי כשוחטין ישראל ועכו"ם מסייע לו), וראוי לגזור על אותן השוחטים שלא יזידון ולא יעשו עוד התועבה הזאת, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה עתיד ליתן את הדין. אל תאמינו לדברי השוחטים באופן זה שאומרים שהיא שחיטה יפה, רעה היא בעיני

אלקים ואדם וחוטאים בנפשותם האומרים כן וכוי וכוי יעו"ש
רח"ל.

* * *

מנשה הקטן

אבדק"ק אונגוואר

ור"מ דישיבת "בית שערים"

ברוקלין, נ"י

שאלות ותשובות משנה הלכות ח"ט, יו"ד סימן קנ"א

בנדון השחיטה שמפילין הבהמה ע"י חשמל על הארץ בגובה 38 אינצ'ים

י"ז מנ"א התשל"ח בני"י יצו"א.

מע"כ ידי"נ נחמד ונעים הרה"ג וו"ח נו"נ עוסק בצ"צ
מרביץ תורה לרבים כש"ת מוה"ר ברוך אלכסנדר זושא
ווינער שליט"א ר"מ דישיבה גדולה דקאראקאס
ווענעזועלא.

אחדשכ"ת בידידות.

יקרת מכתבו קבלתי, תוכו רצוף שאלה חמורה, ולא
רציתי להחמיץ הענין כי כנראה הוא נוגע לרבים. ומה
אשאלה מענה לשון שלא אכשל ח"ו בזכות הרבים.

וזה תוכן שאלתו, בנידון השחיטה בקאראקאס
בבהמות גסות. וזה מעשהו: מכניסין הבהמה לתוך לול
קטן שיש בו מקום בשביל בהמה אחת. כשהבהמה בתוך
הלול נוגעים הבהמה מאחורי עם חוט חשמל חי
ומחזיקים אותו על הבהמה עד שהבהמה רובצת על ד'
רגלי. כלומר נופלת תחת"י או על צדה. אח"כ כשהבהמה
כבר על הארץ קושרין על אחת מרגליי שלשלת של ברזל

ומצד השני אותה שלשלת קשורה למעלה. אח"כ מושכין את הבהמה בכח מוטור עלעקטרי מן הלול בשלשלת הנ"ל הקשור על רגלה האחת ונופלת מן הלול למטה על הארץ. הגובה מן הלול לארץ הוא 38 אינטשעס. אבל היות כי הבהמה נמשכת דרך מדרון ונופלת דרך מדרון וההמשך הוא 50 אינטשעס. נמצא שהנפילה הוא מהלול לארץ דרך מדרון של חמשים אינטשעס. אח"כ מגביהין הבהמה למעלה על רגלה זו שהשלשלת קשור בה, עד כדי שכל הבהמה תלוי באויר על רגל אחת וראשה תלוי למטה ונכרי אחד אוחז הראש והשוחט שוחטה, ועתה נפשו היפה שאלה ג' שאלות:

(א) אם יש איסור במה שנוגעים הבהמה בחשמל שהרי עושים זאת רק כדי להרביץ הבהמה על קרקע הלול ואולי רובצת רק בכדי להשתמט מזעזוע החשמל, כח החשמל הוא בן 115 וואלט.

(ב) אם יש לחוש לחשש נפולה במה שהבהמה נופלת מהלול למטה עד לארץ, וברוב הפעמים היא נופלת על גבה. וציין לדרכת"ש יו"ד סי' נ"ח ס"ק ח' בנופלת במדרון.
(ג) אם יש חשש איסור בשחיטה תלוי באופן הנ"ל.

והגם שאין אני יכול להתפנות כראוי לדבר חמור כזה, אבל כיון שכתב כת"ר שמחכים לתשובתי במהירות האפשרי והדבר נוגע להציל נפשות מישראל מאכילת טריפות או ספק טריפות ח"ו, לכן אשיב בזה בקיצור כפי אשר יורונו מן השמים בלי פלפולים, ואולי אי"ה לכשאפנה אחזור למשנה זו לפלפל ולסלסל בדבר זה.

ואבא על ראשון ראשון. והנלפענ"ד על דין החשמל שנוגעים בבהמה זו והיא נופלת מחמת החשמל על הארץ. לא כתב לי מה יהי משפט הבהמה, אם יניחו אותה בלול לאחר שנפלה, התוסיף לקום מעצמה ותלך לה. אז היי הענין נראה כעמ"ש מעכ"ת שאולי רק מחמת פחד רובצת תחת"י ולהשתמט מזעזוע החשמל, אבל אם אינה עומדת

מאליי אז כבר באנו לספיקות גדולות, שמא החשמל שרף בה המוח או שאר אברים הפנימיים. שהרי הוא פשוט שהחשמל דרכו לשרוף בבעלי חיים וכמה אנשים מתו או נלקו מחשמל, וידוע באופן יחסי החשמל שסובל כח האדם הוא יותר ממה שסובלת הבהמה. וגם הוא פשוט דבאם רק נוגע לרגע כמימרא בחשמל ומיד נוטל, אז אפשר שלא יזיק רק שיזדעזע קצת, אבל אם יחזיק קצת בחשמל ישרפהו וימיתהו, או עכ"פ יעשהו בעל מוס. ולכן כל שהחזיק החשמל כ"כ זמן אצל הבהמה עד שהבהמה נפלה לארץ בלי הכרה מחמת עוצם הזעזוע, כה"ג ודאי יש לנו לחוש שמא נתקלקלו אחד מאברי הפנימיים או נשרף המת. והגם שאפשר שלא הזיק עדיין שום אבר, אבל אפשר שכבר הזיק או עכ"פ סופו להזיק ולינקב אחד מאברי, כיון שכבר נשרפה כ"כ סופה לישרף ולמות. ועיין תוסי חולין מ"ב ע"א ד"ה דרוסת הנץ שכתבו לחלק בין סופו לינקב לדרוסה, דטעמא דדרוסה שהארס שורף וסופה למות ע"ש. וא"כ הכ"נ בחשמל כיון שהוא שורף לא גרע מארס ששורף אף שעדיין לא מתה מ"מ סופה למות.

ולכן לפענ"ד גרע בהמה זו ממסוכנת (חולין ל"ז ע"ב וש"ע יו"ד ס"י י"ז), דקיי"ל שמותר לשוחטה ואם פרכסה לאחר שחיטה מותרת, דהתם מיירי בבהמה מסוכנת שאין חוששין לה שמא נשרפה וכגון שנסתכנה מעצמה או בידי שמים, ולכן שפיר אכתי אזלינן בתר רוב בהמות כשרות וסמכינן ארובא. אבל הכא כיון שנעשה בה מעשה שרפה ע"י החשמל, מאן נימא לן דלא נשרפה, כיון שראינו שע"י מעשה השרפה נפלה לארץ כאבן דומס, ועכ"פ סופה למות משריפה זו, אפילו שעדיין חי.

ועיין רמב"ם פ"ד מהמ"א ה"ט שכתב וענין הכתוב שהנוטה למות מחמת מכותי ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין כמוה חי טרפה. ובהלכה י"א כתב בהמה שהיא חולה מחמת שתשש כחה ונטתה למות הואיל ולא אירע לה

באבר מאיברי הממיתים אותה הרי זו מותרת, שלא אמרה תורה אלא כעין טריפת חית היער, שהרי עשה בה מכה הממיתה אותה, ע"ש.

הנה נראה שמחלק החילוק בין שנסתכנה והיא מסוכנת בידי שמים ובין שנסתכנה מחמת מכותי שהוא בידי אדם ואי אפשר לה לחיות. וא"כ לא מיבעיא אי נימא דכן היא ההלכה, א"כ פשוט דדידן אסור לשחוט מטעם מסוכנת בידי אדם, שכיון שנפלה כאבן דומם הרי היא עכ"פ בכלל מסוכנת. אלא אפילו נימא דחילוק זה אינו מוכרח בדברי הרמב"ם, שהרי כשמנה י"ח טריפות, וכן בפ"י כשמנה בה"ט שבעים מיני חליים שאוסרים את הבהמה כתב בה"י"ב שאין להוסיף על טריפות אלו, והאריכו כבר בזה האחרונים, מ"מ בדידן מטעם אחר יש לאסרו כיון שהחשמל דרכו לשרוף הבהמה, וכבר התחיל בו מכת השריפה עד שנפלה לארץ, אמרינן סופה למות משריפה זו כמו בארס או שכבר נשרף המוח או שאר אברים הפנימיים, ועכ"פ היינו צריכים לבודקה בכל גופה וכבר קיי"ל דאין אנו בקיאים בבדיקות כאלו.

ומה שכתב מעכ"ת דאפשר שהבהמה רובצת תחת"י רק בכדי להשתמט מזעזוע החשמל. הנה פשוט דזה אינו, שהרי לאחר נפילתה לארץ באים הנכרים ומושכים רגלה וקושרים עליי שלשלת של ברזל ומסבכים אותה, ואם לא קבלה מכה מהחשמל עד שאבדה כל חושיי וכחה נחלש, אז אדרבה היתה מבעטת בהם ומצלת עצמה כשתראה שכלתה עליי הרעה. אבל פשוט דהחשמל מהממ מוחה ומאבדת כל כח הרגשתה ואין לה כח והרגש שהמיתו הרגשה עד שנעשית כאבן דומם ע"י החשמל.

והנראה פשוט, דאדם המקבל מכת חשמל כזו עד שנעשה מחוסר הכרה ואבד כל החושים ונפל לארץ כאבן דומם הרי הוא בכלל חולה שיש בו סכנה ויביאוהו לבית חולים ויטפלו בו הרופאים ויתנו חמצן (אקסידזען בלע"ז) ומותר לחלל עליו את השבת. וכבר ראיתי בעונ"ה בעצמי

כשהייתי באוישביץ וכן קרה בעוני"ה זה לפני כמה שבועות באחד שעלה לתקן חשמל ואחז בו החשמל ונפל לארץ, ובעו"ה הביאוהו לביה"ח ואחר איזה ימים מת שם. ואמרו שמיד שנפל כבר נשרף בו המוח ולא היו יכולים להצילו. עכ"פ פשוט הוא מאד שאם באדם יחזיקוהו בחשמל עד שיבא למצב בלתי הכרה ובלתי הרגשה אז הוא כבר יותר מחולה מסוכן, וא"כ בבהמה נמי עכ"פ נעשית מסוכנת ע"י זרם החשמל וכ"ש הוא מאלו שחשבים ביו"ד סי' ס'.

והנה הגם דבשי"ע איפסקא הילכתא דמסוכנת מותרת ואפילו לכתחילה מותר לשחוט כמבואר שם ל"ז, וכמ"ש לעיל, מ"מ שם ל"ז ע"ב ודף מ"ד ע"ב אמר הנביא אהה ה' אלקים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה וגו'. ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם, פרש"י כוס כוס שחוט שחוט שלא תמות, לפי שמסוכנת היא, דנבלה ממש ליכא למימר, דא"כ מאי רבותי".

והנה בשי"ע ס"ג שם גדולי החכמים לא היו אוכלים מבהמה שממהרים ושוחטים ודבר זה אין בו איסור אלא כל הרוצה להחמיר על עצמו ה"ז משובח, וכתבו הבה"ט ושמי"ח ותב"ש דבבהמת עכו"ם אין לשחוט מסוכנת, וכן מורין כל ישראל. והוסיף התב"ש סק"ד דהאידינא דנפיש התולין להקל ומקלו יגיד לו ראוי לכל בעל נפש להזהר אפילו בבהמת ישראל, הובא בדרכ"ת סי' י"ז אות מ"ד. ומעתה בדין אפילו לא מיבעיא אם היא בהמת עכו"ם כיון שהיא מסוכנת אפילו היתה מסוכנת דעלמא נמי אין שוחטין ואפילו בבהמת ישראל ה"י ראוי להחמיר. א"כ דא שנית שיש לאסור בזה.

ועוד בו שלישי דנלפענ"ד לפמ"ש הריטב"א ז"ל דאף דמקח וממכר בשוי"ט אינו אלא דרבנן גזירה שמא יכתוב (ועיין רש"י ביצה ל"ז וכ"ז), מ"מ היינו דוקא במו"מ שהוא באקראי בעלמא אבל לעשות משא ומתן בקביעות אף בדבר שאינו מלאכה אסור מדאורייתא. ועיין רמב"ן

עה"ת פ' אמור עה"פ יהי לכם שבתון, והביא הח"ס ז"ל ומרן הבי"ש א"ח סי' פ"ט יצא לחדש מינה דאפילו למ"ד אין מבטלין איסור לכתחילה מדרבנן היינו באקראי בעלמא, אבל לבטל איסור בתמידות כולי עלמא מודו דאסור מדאורייתא, ובמקום אחר הבאתי רא"י לזה מהא דקיי"ל יו"ד סי' קי"ז דכל איסורין שבתורה אסור לעשות בהן סחורה, דתנן אין עושין סחורה בנבילות וטרפות (משנה שביעית פ"ז), וקיי"ל בנזדמנו לו לצייד נו"ט מותר למכרו, רק בתמידות אסור לעשות עמהם סחורה, והרי החילוק בין בתמידות לאקראי בעלמא.

שוב מצאתי כן מפורש בשו"ת הרשב"א ח"ג סי' רי"ד שחילק להדיא בין דבר שנתערב בדרך מקרה בעלמא לא החמירו בו, לדבר שדרכו לעשות כן לעולם אסרו ואינו בטל, ע"ש באריכות, והואו דבריו ביתה יוסף יו"ד סי' קל"ד ע"ש.

ולפ"ז נלפענ"ד לחדש דאפילו למ"ד דמסוכנת מותר לשוחטה לכתחילה היינו דוקא באקראי בעלמא, שקרה שהבהמה היתה מסוכנת התירו לשוחטה אבל בתמידות לעשות הבהמות מסוכנות בכל עת קודם שחיטה, לכ"ע אסור מה"ת לשוחטן.

ולפ"ז נלפענ"ד להוסיף כ"ש מסוכנת דידן שבא ע"י חשמל דאפילו נימא שאם אירע מקרה ובהמה קבלה חשמל ונפלה על הארץ ובאת שאלה לפנינו והיינו מתירין אותה לשוחטה, אבל לעשות כן בתמידות להוממה ולסכנה ע"י חשמל ולהתירה לשוחטה לכתחילה ודאי מדינא אסור לעשות כן כנלפענ"ד.

ורביעי בקודש נלפענ"ד לפ"מ דקיי"ל באכלה חלתית (יו"ד סי' נ"א ס"ד) וכיוצא בו טריפה, ואם הוא דבר שספק אם נוקב, טריפה מספק. ולדעת הרמב"ם תדבק תוך ג' ימים. והנה פשוט שהחשמל דרכו לשרוף ושורף בעל חיים וכ"ש המוח והבני מעיים, אלא שמתחלה עדיין לא ניכר

השריפה בו, וכשהבהמה נופלת על הארץ הרי כבר פעל החשמל כ"כ עד שכבר החל הנגף והשריפה בה, וכיון דלא ידעינן עד כמה נשרפה הבהמה וכמה פעל החשמל בקלקול האיברים וא"כ עכ"פ בעי בדיקה לדעת הרמב"ם, והגם דלא קיי"ל כרמב"ם בזה כמבואר בש"ע, מ"מ מדידי שמעינן לדידן דהיכא דמספקינן אי ניקב אי לא ניקב בעינן עכ"פ ליבדק. ובדידן כיון דלא בקיאינן אנו בבדיקה ממילא נאסרה הבהמה, ואפילו אם יאמרו הרופאים שאפשר לבדוק כל הבהמה כולה ולא ימצאו שום חשש נקיבה בכל הבהמה כולה בראש ולא בבני מעים וכיוצא בו באברים המטריפים, מ"מ עכ"פ צריך לבדוק כל בהמה ובהמה, דודאי לא מהני בדיקה זו לשאר בהמות, ולהחזיק כל שאר בהמות שנגע בהן החשמל שהם מרוב בהמות כשרות דלא אזלינן בתר רובא אלא ברובא דאתי ממילא, אבל ברובא דאתי מעלמא לא שייך לומר דאזלינן בתר רובא, ולא שייך לומר דאיתחזק, דא"א להחזיק מבהמה זו לזו. וכמו שנפלו כמה בהמות ממעלה מעשרה צריכה כל בהמה בדיקה ולא סגי אם נבדוק שלשה מהם, הכי נמי.

וכן אם היו כמה בהמות מסוכנות ונשחטו שלשה ופרכסו, לא נאמר דכיון דשלשה פרכסו ודאי כולן כשרות הן. ואפילו בלא פירכוס, דלא מהני פירכוס בהמה זו לאחרת. והכ"נ כן הוא, ולא מהני בדיקה אחת לאחרת.

ועיין ט"ז סוף סימן נ"ז וסימן פ"ד ובמג"א א"ח סי' תס"ה סק"ה וז"ל מיהו הט"ז כתב שם בשם רש"ל דלא אמרינן כן אלא בתולעים דמיני קא רבי (פי' דבנמצא ג' תולעים הוי חזקה) אבל בדבר דאתי מעלמא לא, ועכ"פ אפילו נחלק בין הדבקים, מ"מ פשוט דלדידן אינו מועיל כלום בדיקת אחת לשני, וז"פ.

ומעתה נבא עוד לדין נפולה שדן בה מעכ"ת אי יש לחוש לה, ומתחלה נראה מה שנופלת תחת"י או על צדה אי הוה בכלל נפולה. וגם מה שסותבין אותה אח"כ מן הלול לארץ אי הוה בכלל נפולה, וגם אי הוה בכלל נפולה אי הוה

בכלל נפלה מעצמה או בכלל הפילוה אחרים, ובטש"ע סי' נ"ח מצינו חילוק בין נפלה מעצמה או הפילוה אחרים. ואם ידעה שרוצים להפילה בעינן י' טפחים אבל לא ידעה שרוצים להפילה או אפילו ידעה והפילוה בבת אחת אפילו בפחות מ"י חוששין לה. ובשו"ת בית שלמה יו"ד סי' מ"ו דייק מלשון הפרישה סי' נ"ח דכל שנתבטה בע"כ והיינו ע"י אחר אסור אפילו בפחות מ"י, ולא חילק בין הפילה בכח או לא.

ובספר תפלה למשה ס"ל לחלק, ע"ש בסי' נ"ח, ובספר שרידי אש סי' ד' האריך לפלפל בדברים, ע"ש, כי אין רצוני לפלפל במה שכבר מבואר. אבל מה שנלפענ"ד סברא ישרה דאפילו למ"ד דפחות מ"יט אין בה משום ריסוק אברים בכל אופן כל שלא הפילוה בחוזק ונימא דבדידן לא מקרי הפילוה בחוזק. מ"מ נראה לפענ"ד דכל הני תנאים לא נאמרו אלא בבהמה שהיא בריאה בכל חושי', שדרכה לפי טבעה לשמור על עצמה בכל עת. והטביע הקב"ה בכל בעל חי לשמור על חייו. והגם דפחות הוא משמירת האדם על חייו ועיין גמ' ב"ק ב' ע"ב אדם דאית ל"י מזלא כתיב ב"י כי יגח בהמה דל"ל מזלא כתיב כי יגוף ופרש"י דאית ל"י מזלא שיש לו דעת לשמור את גופו.

ומיהו פשוט דאע"ג דהבהמה אינה יודעת לשמור את גופה, אבל מ"מ יש לה הרגשות טבעיות אשר הם שומרים אותה, וגם שאמרו חי נושא את עצמו, ולכן אפילו הפילוה בלא ידיעתה מפחות מ"יט לא נתרסקו אבר"י שהרי אמרו חי נושא את עצמו. והפלת בעל חי מגובה שאינו יותר מ"יט שיערו בו חכמים שאין בו כדי לרסק איבר"י כיון שהיא בכלל חי נושא את עצמה. אבל בהמה כזו שלפנינו שע"י החשמל אבדה הכרתה והוממה עד כדי שלא מרגישה כלום והרי הוא כבשר מת, כה"ג אפילו מפילין אותה בפחות מ"יט נמי אפשר שיתרסקו איבר"י. ועיין שבת צ"ד את החי במטה פטור אף על המטה, אבל בכפות מודה ר"נ. עיין תוס' שם. וא"כ כ"ש בהמה שנטלה ממנו כל טבעי וחוש

החיים והרי היא כאבן דומם שאז הבהמה נופלת בכבדות גדולה ועלולה יותר לריסוק אברים ולשבירת עצמות, כה"ג אפשר כ"ע מודו דיש כאן איסור משום ריסוק איברים אפילו פחות מ"י"ט.

גם מה שסוחבין אותה מהלול דרך מקום מדרון הנ"ל ונופלת לארץ ע"י הסחיבה, הגם דיש לפלפל בזה לענין נופלת במקום מדרון וכמו שציין כ"ת לדרכ"ת במחלוקת הפוסקים, אבל לפמ"ש שהסברנו לעיל הכ"נ גרע הוא מסתם נפילה, דלאחר שהוממה ע"י החשמל ועוד בה נשמתה וכמעט פרתה סוחבין אותה ממקום זה למקום אחר ברגלה האחת ונופלת ממקום גבוה 50 אינטשעס דרך מדרון אפילו מכל מקום כה"ג ודאי דיש לחוש לריסוק, ואולי אפילו ליציאת נשמה לפעמים שסוחבים בהמה לאחר שהוממה ע"י חשמל שהיא כבר מסוכנת שחיותה חלושה, ובשלמא בהמה בריאה אפילו סוחבים אותה על רגלה סובלת הרבה צער בזה ואפשר שישבור או יצא רגלה ויגרום לריסוק ניבין, אבל מ"מ הרי הבהמה בריאה היא אבל כה"ג שכבר היא מסוכנת אפשר שע"י הסחיבה והעלתה למעלה על רגלה תצא נפשה לגמרי קודם השחיטה, ועכ"פ ע"י המשיכה תפיל ראשה בכח, לפי שאין בכחה להחזיק ראשה, ולפי שכבר הוזקה ע"י החשמל יתקלקל הקרום והמות. ועכ"פ ודאי דבבהמה מסוכנת כזו יש לחוש יותר.

ומעתה נבא לענין שחיטה תלוי שחש לה. הנה כבר דברו בזה הרבה האחרונים ז"ל, אמנם ראה נא בשו"ת אגרות משה לידי"נ הגאון ר' משה פיינשטיין (שליט"א) יו"ד ח"ב סי' י"ג שהאריך הרבה בדבר, וכתב דבשחיטה תלוי מלמטה למעלה שהבהמה תלוי באויר והצואר למעלה והסכין למטה, הביא מחלוקת בזה בין רש"י חולין ט"ז דמתיר כשמוליך ומביא בסכין, והשמ"ח אוסר. ולכן כתב שאין להתיר אלא כשקושר הראש שלא יוכבד ובאם לא יקשרו הראש יש להחמיר ע"ש.

ומיהו בדידן לכאורה האופן האחר שכל הבהמה תלויי
 והבהמה תלויי על רגלה והראש תלוי למטה ואין לחוש
 משום שתכביד, שהרי הוא שוחט מן הצד. אלא שיש לחוש
 שתפרס עם ראשה קודם שישחוט הסימנים ולזה אם
 הנכרי מחזיקה אפשר דהיי סגי לה, והגם שגם בזה יש
 אוסרים, מ"מ בדידן כיון שהבהמה כבר מהוממת ואין כח
 בידה לפרכס עם ראשה כה"ג אפשר דליכא למיחש משום
 פירכוס, וא"כ מהאי טעמא עכ"פ לא הייתי יכול לאסור.
 וכל זה ראיתי לפלפל בדברי מעכ"ת.

אמנם לעצם דינא, הנה ימחול נא לעיין בספר שרידי
 אש ח"א שהאריך בדין הימום והביא שם דעת רוב גאוני
 הדור העבר מאשכנז וליטא והונגאריא וכמעט כולם פה
 אחד אסרו להמם את הבהמה בחשמל קודם השחיטה
 ועיין גם קונטרס הרב ששון וגם בשוועדען אסרו כל זה וגם
 בשוייץ.

עכ"פ לפענ"ד הדבר כבר יצא לאיסורא. ותמהתי
 שבברזיל שוחטין באופן כזה.

ולפענ"ד יעשה כ"ת כל מה שבידו לבטל מעשה שחיטה
 זו והשומע ישמע ותבא עליו ברכת טוב, ועכ"פ הירא לדבר
 ה' אם ח"ו לא תוכלו לבטל אופן הנ"ל אז תראו לפעול
 להיראים את דבר ה' שיתנו להם לשחוט כהוגן ולא יכשלו
 ח"ו באכילת נבילות וטריפות.

ויתן ה' חנו בלב מלכים ושרים ובלב יועציו ויוכל לפעול
 למען קדושת ישראל ויתקבלו דבריו בין אחינו בני ישראל
 ויזכה להיות ממזכי הרבים מעתה ועד עולם.

ידי"נ דושה"ט ושי"ת וכל אש"ל בלב ונפש

מנשה הקטן